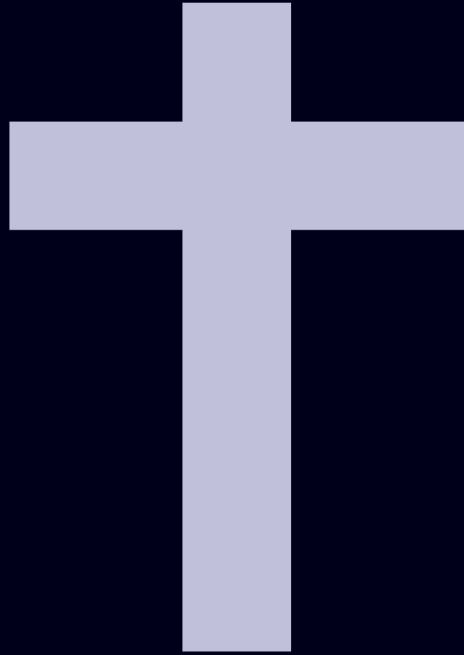

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 23 Jun 2022

4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka	1
----------------	---

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ânvăcăla, čudesur, morče pă krušji, uskrnuće dăm morc, unesenje âm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje âj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael âm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Âm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svânt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjedniti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči pântru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šcijec mulc su apukat să skriji dogadžur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ântri noj. ² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur vâzut šă šje svite Isus, jej âs slugurlje alu vorba.* ³ Aša šă ju mam ângăndit dăm elši pă rând să skruv kutotu pântru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ânkriđală dă vorbilje dă šje u fost ânvăcat kă âj aje anume.

Anđalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstiteļj

⁵ Âm zăljljelje kând kralj Herod vladale âm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji,† šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta. ⁶ Amăndoj âs re âm oči alu Dimizov făr dă duvină,

pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puće să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărnj.

⁸ Kând una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov âm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă. ⁹ Dă pă običaju ântri pop lu izabralit ku kockă să mergă âm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomirosur.† ¹⁰ Šă ântreg narodu aščipta afară âm udvar šă să aruga âm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje anđalu alu Domnu su năstămit âm Hram alu Zahariji dădănenći pă desna parciš dă žrtvenik hundi are miomiris. ¹² Zaharija kând u vâzut pă anđal tari su ânfrikušatăsă.

¹³ Daje anđalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan. ¹⁴ Vi ave fălušăje šă slavlje šă mulc sur âm făluša la fătala aluj. ¹⁵ Kă jăl anume u fi mari âm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar âm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svânt. ¹⁶ Mulc fišjori kari âs Izraelci sur ântoršji dă rând dă la jăl âm napoj la Domnu Dimizovu alor. ¹⁷ Jăl u meržji âm nenče alu Domnu ka vjesniku âm duhu šă âm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, să ântorkă pă eje kari âs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari âs pravednă, să pripremalaskă narod pântru Domnu.”

¹⁸ Ali u zăs Zaharija alu anđalu Gabrijel kari stăce âm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šči kă aje âj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărnj šă băsăca ame âj isto âm aj.”

¹⁹ Anđalu ju ântors vorba: “Numilje amnjov âj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov* să askultă šje mu spunji, aša mes mănat să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos.

* **1,2** jej âs slugurlje alu vorba Ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.” † **1,5** Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (veđi 2 Ljet 24). ‡ **1,9** Svečenicu trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji mândru miros, dăde prinost alu Dimizov âm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar âm nontru âm Hram. § **1,11** desna parci lok hundi anđalu are pă lok dă čast * **1,19** ju mes ku Dimizov âm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta âj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji să fijă dovoljan dokaz alu Zahariji.

20 Punji mă ureci, kănd mar nu maj ănkrizut dă vorbasta ŝje cam spusu, tu njimika nu vi puće sviti păn ŝje no su dogoduli asta ŝje cam spus. Vorbilje ŝje cam spus ur fi ăm pravă vremi.”

21 Lume aŝcipta afară pă Zaharija, ŝă să čudule ŝje faŝji atita dobă ăm svetiŝte. 22 Kănd u vinjit afară nu puće să svitaskă. Jăl svite ăm znakovur ŝă nu puće să svitaskă njimika păn ŝje nu ju su ave kupilu. Šă atunŝje ur priŝjepi kă u avut vizijă ăm svetiŝte.

23 Kănd u zavrŝalit vreme dă sluŝba aluj ăm Hram, Zaharija u fuŝjit akasă. 24 Atunŝje maj dă pă zăljlje băŝaca aluj u rămas gărjonă, ŝă nu jăŝă afară ŝinŝj lunj.† Elizabeta u zăs: 25 “Domnu ăj ala kari u făkut asta aku: Dimizov su ujtat pă minji ku milă ŝă u lot ăndărăt ruŝanje dăm oči alu ominj.”‡

Andalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fiŝjoru alu Dimizov

26 Ŝasă lunj dă kănd Elizabeta are gărjonă, Dimizov u mănat pă andalu aluj păŝci Gabrijel ăm varuŝ ăm Galileja kari să čamă Nazaret. 27 Jăl u vinjit la fată ăm păr kă su zaručulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je să čima Marija. 28 Gabrijel u vinjit ŝă u zăs: “Ănfăluŝeŝci tu kari jeŝc izabralită! Domnu ăj ku činji! Blagoslovulită jeŝc tu ăntri mujer!”

29 Marija are uznemirenă dă pozdravu aluj ŝă je u ănŝjirkat să să ăngăndaskă ŝje značaleŝci. 30 Andalu ju zăs alji: “Nuc fiŝjă frikă, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milă.Š 31 Punji ureci, vi rământje gărjonă, vi făta fiŝjoru ŝă tu ji punji numi Isus! 32 Jăl u fi mari, ŝă u fi čimat Fiŝjoru lu Hăl Maj Mari! Šă Domnu Dimizov ju da autoritet să vladalaskă ka kralju ka kum ăj predaku aluj David. 33 Šă jăl u vladalit ăm familija lu Jakov dă erikeŝ, ŝă kraljevstva aluj nu ave kraj!”

† 1,24 Dă pă ŝinŝj lunj, toc u viđe kă ăj gărjonă. Atunŝje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka ăj nerotkinjă.

‡ 1,25 Asta ăj daje kă sãmce ruŝanji kă je nu ave kupij. Š 1,30 Tu aj aflat la Dimizov milă Idiom “află milost” značaleŝci kă benji jeŝc apukat dă la ŝjinjiva: “Dimizov u odlučilit kă cu da mila” ili “Dimizov cu arăta bunjeme aluj.”

34 Marija u ăntribat atunŝje pă andal: “Kum poči asta fi kă ju mes fată ăm păr!”

35 Andalu ju ăntors vorba: “Duhu Svănt u vinji pă činji, ŝă pučere dă Hăl Maj Mari cu astupa ku umbră. Dăm ala rănd Kupilu Svănt ŝje u fi fătat dă la činji u fi čimat Fiŝjoru alu Dimizov. 36 Punji ureci: Rođakinja asta Elizabeta ăj bătărnă ŝă isto u ave fiŝjor, kă je nu puće să ajvi majmult, ali aku ăj mar ăm ŝasă lunj dă kănd ăj gărjonă. 37 Kă njimika nuj nemoguće alu Dimizov!”

38 Atunŝje u zăs Marija: “Da ju mă ligizesk ku asta să fjuv ropkinja alu Domnu. Lasă fiŝjă aŝa kum tu zăŝj.” Atunŝje andalu u fuŝjit dă la je.

Elizabeta u kunuskut pă kupilu alu Marija dăm injimă kă jăl ăj Mesija

39 Dovă tri zălji dă pă aje Marija su gătat ŝă u mers pă kalji, je su ăngribit ăm unu sat ăm Judeja pă đal. 40 Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat ăm nontru ŝă su pozdravalit ku Elizabeta. 41 Kum u auzăt Elizabeta pozdravu lu Marija u sãmčăt pă kupilu alji kum tari su miŝkat ăm injimă, ŝă Elizabeta are pljină ku Duhu Svănt. 42 Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari jeŝc blagoslovulită tu ăntri mujer, ŝă blagoslovulită ăj kupilu atov! 43 Adiŝje mes aŝa bitnă, kă tu mama lu Domnu amnjov vinji să mă posjetilaskă? 44 Kă dăm momentu ŝje am auzăt pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su miŝkat dă făluŝjă ăm injima ame! 45 Blagoslovljenă daje kă tu aj ănkrizut kă ŝje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavaleŝci pă Dimizov ăm kăncit

46 Atunŝje Marija u zăs: “Duŝa ame ăl slavaleŝci pă maj mari Domn, 47 ŝă duhu amnjov să ănfăluŝeŝci ăm Dimizov Spasitelju amnjov, 48 daje kă jăl su ujtat ku milă pă minji pă poniznă ropkinja aluj, aku toči generacijurlje mur čimamă blagoslovljenă,

- 49 daje kã svemogući Dimizov u fãkut mari djelur ku minji, šã numilje aluj aj svãnt.
- 50 Pãlãngã totã sãmãnca, Dimizov aj milos pãlãngã eje kari ãl poštivalešći.
- 51 Ku mãnã aluj jãl u fãkut pučernjišji lukrur. Jãl u arunkat afarã pã eje kari asre ponosnã ãm sufličilje alor šã pã eje kari asre umišljeni.
- 52 Pã heje bãlour vladar lju vãrlji dã pã prijestolje, a pã heje kari ãs ponizni lju riđikatulji.
- 53 U rãnjit pã flãmãnž ku mãnkari bunã, a pã gãzdašji lju mãnã ku mãnjlje golji.
- 54 Jãl u ažutat pã Izrael sluga aluj su ãngãnditusã dã milã aluj,*
- 55 ka kum u obeçalit alu preci anoštri dã kãnva sã fijã pljinj dã milã pãlãngã Abraham šã pãlãngã potomku aluj dã erikeš.”
- 56 Marija u rãmas ku Elizabeta tri lunj atunšje su ãntorsãsã akasã.

Ivan Krstitelj su avutãsã

57 Kãnd u vinjit vreme alu Elizabeti sã ajvi kupil, je u fãtat fišjor. 58 Šã kãnd ur auzãt susjedi šã njamu kã Domnu are bun pãlãngã je, jej ur vinjit una la je šã sã ãm fãluše ku je una.

59 Kupilu trãbuje sã fijã obrezalit pã optã (8) zuva, šã kãnd or vinjit una sã fakã asta, jej gãnde sã aj ðe numi Zaharija dã pã tatusu. 60 Mumãsa u odbijilit šã u zãs: “Nu, jãl su čima Ivan.”

61 Ali jej ur zãs: “Njime dãm njamuc nu u fost čimat dã pã numiljala!” 62 Šã aša jej ãntriba ku znakur pã tatusu alu kupilula, kum su čima. 63 Zaharija u šjirut pločicã dã skris šã u skris: “Ivan

aj numilje aluj!” Toc asre ãmirac. 64 Šã dãm ala šas Dimizov u dãsvãkut gura alu Zaharija šã poçi sã svitaskã. Šã jãl dãðe slavã alu Dimizov!

65 Atunšje frika u vinjit pã tot susjedu šã ãm totã parçe dã Judeja pãm ðalur šã spunje šje su dogodulit. 66 Toc kari ur auzãt dã aje cãnje ãm firi šã sã ãngãnde: “Šje u fi dãm ala kupil? Anume mãnã alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan.”

Zaharija prorokuvulešći šjinji aj Mesija šã Ivan

67 Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dã Duhu Svãnt, atunšje prorokovale šã zãšje:

68 “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael, Kã jãl u vinjit šã sã otkupilaskã pã narodu aluj!

69 Jãl u rãđikat pãntru noj pã spasitelju silni!‡ Dãm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.Š

70 Asta nju fost spus dãm gurãlje dã proroci aluj svãnc dã kãnva:

71 spasenje dã la dužmanji anoštri šã dãm mãnj* kari toc nji mãrzãlešći.

72 Are milosrdan pãlãngã preci anoštri, šã u ispunulit savezu aluj svãnt.

73 ãm zakletvã kari u dat lu Abraham, alu predaku anostru:

74 sã nji izbavalaskã dãm mãnj alu dužmanj, sã pučenj poslužulenj pã jãl fãr dã frikã,

75 šã sã kustãnj svãnt šã ðirept ãm toçi zãljilje dã kustu anostru.

76 Šã tu Ivan fišjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov, kã tu vi meržji ãm nençe alu Domnuluj šã sã aj ðireš kalje aluj,

* 1,54 Dimizov nu poçi ãmujta. Kãnd ãš dušji ãm firi, Dimizov sã ãngãðešći, aje značalešći kã Dimizov djeluvulešći dã pã obečanje šje u dat. Asta svitešći dã obečanje aluj: “u obeçalit alu preci anoštri kã u fi milosrdan.” 1,55 Gal 3,16 † 1,66 mãnã alu Domnuluj aj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jãl”.

‡ 1,69 ãm original skrijã: “rog dã spasenje pãntru noj”. Rog dã životinjã are simbol dã pučere alji sã sã potã branalaskã. Dã Mesija sã svitešći ka kum ar fi jãl rog kari ari pučeri sã spasalaskã Izrael ka “šjinjiva ku pučeri sã nji spasalaskã.” Š 1,69 ãm original skrijã: “ãm kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavalešći familija aluj, potomci aluj. * 1,71 Vorba “mãnã” predstavalešći pučeri kari rej ominj koristilešći protiv dã ominji alu Dimizov.

77 Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fãlos
dã spasalala

šã dã jirtala dã grehurlje alor.

78 Kutotu asta äj dã rãnd dã sufljitu milos
alu Dimizovu anostru,

ka sorilje kari svitlizešçi u vinji afarã
dãm nor pã noj sus†

79 u da luminã alu eje kari šaði ãm
tunjerik,‡ šã ãm umbra alu morçi.

Nju punji pišjorilje anoštri pã kalje
dã putuljalã.”§

80 Ivan u kriskut šã su ãmbãlurit ãm
duh. Kusta ãm pustinjã pãn šje nu su
arãtat javno alu Izraelc.

2

Isus su avut ãm Betlehem (Mt 1,18–25)

1 ãm aje vremi dã pã šje su avut
Ivan, zapovjed u fost mãnatã dã la car
August sã fakã skritura dã stanovništvo
ãm ãntragã cara. 2 Aje are elši skritura
dã stanovništvo kari u fost kãnd Kvirinije
are vladar dã Sirija. 3 Aša toc ur mers
sã sã prijavalaskã ãm varušu hundi preci
alor u kustat.

4 Aša Josip dãm mik varuš Nazaret ãm
Galileja, u mers ãm varuš Betlehem ãm
Judeja hundi su avut David daje kã jej
as re njamu alu kralj David.* 5 Josip
u mers akulo sã sã jivaskã dã skritura
una ku Marija zaručnica aluj, kari are
gãrjonã. 6 Šã kum asre dãm Betlehem
akulo vreme u vinjit sã sã ajvi kupilu. 7 Je
u avut elši fišjor, lu ãnvãlitãlu šã lu pus
ãm hištalov† daje kã nu are soba pãntru
jej ãm fugadov.‡

Andãlu najavalašçi alu pastiri kã Isus Spasitelj su avut

† **1,78** Asta äj metaforã dã ãriptaçi. Ajišje sã svitešçi dã duhovna ãriptaçi kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afarã kari svitlizešçi pã pãmãnt. Veđi Mal 4,2. ‡ **1,79** eje kari šaði ãm tunjerikasta äj metaforã hundi nuj duhovna ãriptaçi. Alu heje ominj kari lji falalešçi duhovna ãriptaçi svitešçi kã jej šaði ãm tunjerik: “ominji kari nu šçijã ãriptaçi”. § **1,79** kalje dã putuljalã äj metaforã dã kust kari osoba ari putuljalã ku Dimizov: “sã kustãnj kust ku putuljalã” ili “sã umblãnj pã kalji kari nji dušji la putuljalã”. * **2,4** Betlehem are mik varuš, akulo David su avut, a u fost zãs kã akulo su ave šã Mesija (Mih 5,2). † **2,7** hištalov are čist, molji šã uskat ka fãnu, sã fijã molji pãntru kupil mik. Marija šã Josip as re una ãm aje prostorijã hundi as re živadur. ‡ **2,7** nu are soba pãntru jej ãm fugadovdaje kã ur vinjit mulc ominj ãm Betlehem sã sã prijavalaskã pã skritura dã stanovništvo. § **2,19** Marija cãnje dã vorbilje alor šje ur spus dã kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ãm fãlušãjã cãnje aje”. * **2,21** obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu židovski vjernici zãšji kã obrezanje dã fišjor äj žrtva dã roditelji kari trãbã sã adukã (Lev 12,1–4).

8 ãm ala lok dã apropi dã Betlehem asre
pastirur kari rãmãnje afarã pã otvoreno
šã pãze stadurlje alor totã nopçe. 9 Šã
dãm turdatã su pojavaalit andãlu alu Dom-
nuluj! Andãlu u stat ãm nençe alor, šã
slava alu Domnuluj lju svitlãzãt pã jej.
Šã pastiri u gãlbãnjit ãm ubraz dã frikã.
10 Ali andãlu lju zãs: “Nu vã fijã frikã!
Ju vjuv sã vã aduk Hir fãlos, dã mari
fãlušãjã pãntru totã lume. 11 ãm varušu
hundi su avut Kralj David, astãs su avut
Spasitelj. Jãl are Krist, Domnu! 12 Asta äj
znak dã pã kari sã ãl šçijec: voj vic afla
pã kupilu ãnvãlit ãm hištalov.”

13 Atunšje dãm turdatã lãngã parçe dã
andãl u vinjit mulc andej dãm nor kari
hvalale pã Dimizov. Šã jej slavale:

14 “Slava alu Dimizov ãm nor
šã pã pãmãnt putuljalã alu eje ominj
kari lju izabralit.”

15 Dã pã šje ur fužit andelji dã la pastir
ãm nor, pastiri ur zãs una la alt: “Haj
aku am Betlehem, šã sã viđenj aje dã šje
Domnu nju spus!”

16 Aša sur ãngribit ãm Betlehem šã ur
aflat pã Marija, šã pã Josip, a kupilu are
ãm hištalov. 17 Šã kãnd pastiri ur vãzut
pã kupil, jej sur apukatãsã sã spujã šje
lju fost spus dã la andej dã kupil. 18 Toc
eje kari ur auzãt šje pastiri ur spus, jej
toc asre ãmirac. 19 Ali Marija cãnje toçi
vorbilje alor ãm sufljičilje alor šã mult
su gãndit dã jelji. § 20 Atunšje pastiri ur
fužjit la stadurlje alor šã jej dãđe hvalã
šã slavã lu Dimizov dã kutotu stvarurije
šje ur auzãt šã šje ur vãzut, točno kum
lju fost najavalit alor.

21 Osmã zuva kãnd kupilu su avut u fost
obrezalit,* šã u fost čimat Isus, numilje u

dată aluj dă la anđal majnti dă ŝje Marija u rămas gărjonă.

Isus ŝă Marija trăbă să mergă ăm Hram

²² Šă känd u vinjit vreme alu Marija obred dă čistilală kum are zapovjedălală dă la zakonu alu Mojsije, Marije ŝă Josip ur dus pă Isus am Jeruzalem să ăl posvetilaskă la Domnu, ²³ kă ăj skris ăm zakonu alu Domnu: “Tot elši fišjor u fi posvetilită la Domnu.” ²⁴ Jej trăbă isto să adukă žrtvă: “Dovă grlicur ili doj tănjiřă puromb,” kum ăj zapovjedalit dă la zakonu alu Domnu anostru.

Šimun u prepoznulit pă Mesija

²⁵ Atunšje are om ăm Jeruzalem ŝje să čima Šimun. Jăl are pravedan ŝă svet ŝă ašcripta pă Mesija să izbavalaskă pă Izrael† ŝă Duhu Svănt are ku jăl. ²⁶ Šă Duhu Svănt majnti ju spus aluj kă no mori majnti dă ŝje no viđe pă Mesija alu Domnu anostru. ²⁷ Aša Duhu Svănt lu dus pă Šimun ăm Hram‡ känd ur adus roditelji pă kupilu Isus ăm nontru ŝă să fakă obred kum are običaju dă zakonu alu Mojsije. ²⁸ Šimun lu apukat ăm mănjiļješ pă Isus, slavale pă Dimizov, ŝă u zăs:

²⁹ “Aku lasă pă sluga atov să moră ăm putuljală, Domnu, kum tu aj zăs,

³⁰ kă oči amej ur văzut spasenje ata.Š

³¹ Asta tu aj făkut dă totă lume.

³² Asta ăj lumina dă ominj * ŝă lji svitlizaskă alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dă Izrael!”

³³ Tata ŝă mama alu Isus asre umpljec ku ămirală dă kutotu ŝje Šimun u zăs dă jăl. ³⁴ Atunšje Šimun u blagoslovulit pă jej ŝă u zăs lu Marija: “Dimizov u

odredilit pă ala kupil kă pântru jăl mulc Izraelc ur kăđe ŝă su riđikasă.† Jăl ăj odredilit să fijă znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacalilă ³⁵ aša u vinji pă lumină găndurlje askunšă alu mulc, a maču či ămpunžji ăm duša ata.”‡

Ana u prepoznulit pă Mesija

³⁶ Are isto aša proročica Ana fată alu Fanuel kari ăj dăm pleme alu Ašer. Ana are tari bătărnă mujeri, je are ŝapči aj ăm brak ³⁷ ŝă aku ăj vădojă, mar hundiva osandeset patru aj.Š Ana nu fužje dăm Hram, nego služule akulo zuva ŝă nopće ăm post ŝă ăm aruguminči. ³⁸ Baš pă aje vremi Ana u vinjit, hvalale pă Dimizov, ŝă je spunje dă kupilu Isus alu toc kari ašcripta pă Dimizov să otkupilaskă pă Jeruzalem.*

³⁹ Dă pă ŝje ur făkut Josip ŝă Marije kutotu ŝje zakonu alu Domnu u šjirut dă la jej, jej ur mers ăm napoj ăm varušu alor Nazaret ăm Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut ŝă su ămbălurităsă, are pljin dă mudrost, ŝă blagoslovurlje alu Dimizov asre ku Isus.

Isus svitešči ku učitelji ăm Hram

⁴¹ Roditelji alu Isus măržje ăm tot anu ăm Jeruzalem să fijă akulo pă blagdan dă Pasha. ⁴² Aša känd are Isus dvanaest aj dă bătărn jăl una ku jej u mers pă blagdan ka kum stalno măržje. ⁴³ Šă känd u trikut blagdanu jej sur gătătăsă akasă, ali făr dă šćučilje alu roditelji, kupilu Isus u rămas ăm Jeruzalem. ⁴⁴ Jej gănde kă ăj hundiva ăm grupă. Jej ur trikut mari kalji totă zuva, kapu sur apukatăsă să ăl kočii ăntri njamu ŝă ăntri hej kari ăl kunošči. ⁴⁵ Kum nu lor aflat, jej ur mers ăm napoj ăm Jeruzalem ŝă ăl kočii. ⁴⁶ Tri zălji dă pă aje jej lor aflat. Isus are ăm Hram,

2,23 Izl 13,2 **2,24** Lev 12,8 † **2,25** pă Mesija să izbavalaskă pă Izrael Ăm original skrijă: “ašcripta utjehă dă Izrael” ‡ **2,27** ăm Hram “ăm udvaru dă Hram.” Numa svečenicu puče tuna ăm zgrada dă Hram. § **2,30** spasenje ata “Spasalala” spunji dă osobă kari u aduŝji spas–kupil mik kari ăj Isus–kum Šimun cănji: “Spasitelj kari tu aj mănât”. * **2,32** lumina Asta metaforă značalešči kă kupilu u ažuta alu ominj să vadă ŝă să prišjepi pă ista način ka kum lumina ažută alu ominj benji să vadă. † **2,34** ur kăđe ŝă su riđikasă Ešce vorbi značalešči: “asta kupil u fašji kă mulc ur kăđe ili ur vinji dă apropi la Dimizov”. ‡ **2,35** MačAsta metaforă spunji dă tuga mari kari Marija u sãmca: “Tuga ata u fi aša tari dă ču dure ka kum maču čar ămpunžji ăm sufljit.” § **2,37** “osandeset patru aj”: poči fi 1) aste are vădoja 84 aj ili 2) are vădoja kari are bătărnă 84 aj. * **2,38** să otkupilaskă pă Jeruzalem Asta značalešči: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jăl kari u aduŝji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ăm Jeruzalem”. (vedi Iz 52,9).

šāde āntri učitelji dā zakonu alu Mojsije, punje ureče šā lji āntriba. ⁴⁷ Toc kari āl punje ureče asre āmirac la fire aluj, šā la odgovurlje aluj.

⁴⁸ Roditelji aluj isto aša asre tari āmirac kānd lor vāzutālā akulo šā mumāsa ju zās: “Fišjoru amnjov adāšje njaj fākut asta anovā? Tata atov šā ju as renj ām mari brigur dā činji, pāšci tot či kutanj!”

⁴⁹ Isus u āntors vorba: “Ali adāšje mā kutac? Nu šcijec kā ju aš trābuji sā fjuv ām kasa† alu Tata amnjov?”† ⁵⁰ Jej nur prišjiput šje gānde sā lji spujā.

⁵¹ Ali Isus u mers ām napoj ku roditelji ām Nazaret, šā jāl lju u pus ureci. Šā mumāsa aluj u cānut kutotu vorbilje ām sufljituš.Š ⁵² Šā ām aje vremi Isus u kriskut ām gānd šā ām telā* šā ku milā dā la Dimizov šā dā la lumi.†

3

Služba alu Ivan šje bučazā (Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)

¹ Kānd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,* Poncije Pilat are upravitelj ām Judeja, Herod vladale ām Galileja a Filip, fračilje aluj dā pā tata alor, vladale ām Itureja šā ām Trahonitida a Lizanije vladale ām Abilena,† ² Ana šā

Kaifa asre mar popur,† Dimizov u mānat porukā alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta ām pustinjā. ³ Šā aša Ivan u mers ām toci lokurlje pā lāngā rijeka Jordan sā propovjedālaskā daje kā toc kari u grešalit, a heje kari su pokajalit sā lji jarči Dimizov grehurlje a Ivan atunšje lju bučuza. ⁴ Ka kum Prorok Izaija svite ām kenvije aluj dā ešce vorbi:Š

“Graju alu unu kari mužješci ām pustinjā šā sā auze:

pripremilec kalje pāntru Domnu;
ravnalecā kalje!*

⁵ Lasā totā dolina sā fijā umpljetā
šā totā planina sā fijā ām tokmā ku
alčilje,†

šā kāljlje krivā sā fijā pravā,
šā kāljlje kari nus ravnā sā fijā
ravnā†

⁶ atunšje totā lume u vide Spasenje dā la
Dimizov.”

⁷ Alu gārmadā dā lumi kari ur vinjit la jāl sā sā bučazi, Ivan zāšje: “Voj leglo alu otrovni šarpi, šinji vu upozorulit sā ānšjirkāc sā skāpāc dām kazna šje u vinji pā voj?Š ⁸ Arātāc plodur dā ānkājalā!* Nu vā apukāc sā vā zāšjec una lu alt: Abraham āj tata anostru!† Ju vā zāk: Dimizov poči dām petrilješce rāđika pā kupij alu Abraham!” ⁹ Mar aku sākure dā

† **2,49** kasa alu Tata Isus svitešci dā Hramu alu Dimizov † **2,49** Tata amnjov Roditelji aluj trābuje sā ščiji dā svrha aluj kari Tata aluj lu mānat. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, ščije kā Dimizov āj pravi Tata aluj (nu Josip, bārbatu alu Marija). § **2,51** u cānut kutotu vorbilje ām sufljituš Dā kutotu šje Marija u auzāt, zāšji kā āj ka blago kari je cānje tari ām sufljitu alji, pāze, šā cānje dā aje. * **2,52** u kriskut ām gānd šā ām telāare maj kufiri šā maj bālour. † **2,52** ku milā dā la Dimizov šā dā la lumi Asta svitešci kum krišce duhovno šā ām telā:

“Dimizov āl blagoslovule maj mult šā maj mult a ominji āl plāšje maj mult šā maj mult.” * **3,1** 27 ili 28 aj dā pā Krist † **3,1** Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrarh” are dužnosnik alu vladā kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dā rimski car. Kraljevstvo dā Herod “Mari”, kari are kralj ām vreme dā rođenje alu Isus, are podijeljeno pā patru djelur dā pā morče aluj a akulo vladale fišjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvrtine”. Tot kraju ave unu ili mišj djelovur kari sā čima provincije ka kum as re Galileja šā Samarija.

† **3,2** Ana šā Kaifa asre mar popur Ili “kānd Ana šā Kaifa služule una ka mari pop.” Ana are mari popā a Židovi ur nastavalit sā āl prepoznulaskā čak šā kānd Rimljani lu pus sā fijā žinjiru aluj, Kaifa, sā āl zamjenilaskā ka pā mari pop. § **3,4** Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris ām kenvija aluj. * **3,4** Ominji asta fašji sā sā pokajalaskā dā grehurlje alor: “Pripremilecāvā sā auzec poruka alu Domnu kānd vinji.” † **3,5** Ili “jej u maknuli tota gropa dā pā drik.” † **3,5** Kānd ominji pripremilešci driku pāntru kralj kari vinji, jej ravnalešci

kutotu šje āj riđikat ili šje āj ānžjos punji sus sā fijā kutotu ravno. **3,6** Iz 40,3–5 § **3,7** Ivan fišje dā njmik pā ominj daje kā tražale pā jej sā lji bučazā sā lji kaznalaskā Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu pučec sā skāpec dā la gnjevu alu Dimizov numa dakā vic fi bučuzac”. * **3,8** Ām original skrija: “avec plodovur kari ās vredni dā ānkājalā.” Ām asta usporedbā ponašanja alu om sā usporedulešci ku plod. Ka kum dā la biljkā sā aščaptā sā ajvi plod kari āj bun primjer dā aje biljkā aša dā la om kari zāšji kā su ānkājit, sā aščaptā dā la jāl sā kušci kum Dimizov svitešci. † **3,8** Ili “Noj ščenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali.”

sudu alu Dimizov aj pusă sus să taji dăm korjen ljemnu.† Tot ljemnu kari nu aduși bun plod u fi tijet ändärät šă vărlijit am fok.

¹⁰ Gärmadă lu ăntribat pã jăl: “Šje să fășjenj atunšje?”

¹¹ Ivan u zăs: “Dakă avec dovă kămašă atunšje ampărcăcävă ku ala kari nari njiš una. Dakă avec mänkari isto aša trăbă să vă ampărcăc.”

¹² Akulo asre isto šă carinici kari ur vinjit să să bučežă šă jej lor ăntribat: “Učitelju, šje să fășjenj?”

¹³ Ivan u ăntors vorba: “Nu maj akuljižec majmult dă kită šje avec pravo să ločă!”

¹⁴ Šă kătänjilje isto lor ăntribat: “A noj? Šje trăbă noj să fășjenj?”

Alor lju zăs: “Nu loc ku săla dă njime banj, njiš nu svedočulec krivo protiv dă šjinjivaš šă fijec zadovoljni ku plata avostră!”

¹⁵ Lume asre aku pljinj dă aščiptalur, šă să ăntriba am sufljičilje alor, nar puče Ivan să fijă Mesija. ¹⁶ Ivan lju ăntors vorba alu toc: “Ju vă bučež ku apă, ali unu kari u vinji kari aj maj bälour da minji šă lu kari nu mes vredan să aj ljeg žnirancurlje aluj.* Jăl vu bučuza ku Duhu Svânt šă ku fok.† ¹⁷ Jăl cänji furka† am măna aluj, šă jăl u čistili telekuš temeljito. Jăl u akulježi fäjna am skladišta aluj, ali jăl u arđi jarba uskată am fok šje nu să ašcınžji.”* ¹⁸ Šă am mulci poticajur svite alu lume šă alu cară dă Hir fălos.

¹⁹ Ivan lu făkut dă njimik pã car Herod dă ränd kă jăl su lot una ku Herodijada băšăcă alu fračisuš† isto aša šă dă alci

stvarur relji šje u făkut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji šje u făkut jăl u pus maj una: jăl u ankujet pã Ivan šje bučază am čemică.

Ivan bučuza pã Isus
(Mt 3,13–17; Mk 1,9–11)

²¹ Känd asre totă lume bučuzac dă la Ivan, Isus isto are bučuzat. Känd Isus su arugat su dăsvăkut noru, ²² šă Duhu Svânt u vinjit žos pã jăl am formă dă purombu šă graj dăm nor u svătit: “Tu ješč Fišjoru amnjov plăkut! Tu ješč fulušuja ame!”

Isus fišjoru alu Dimizov šă alu Adam
(Mt 1,1–17)

²³ Aku Isus are hundiva trideset aj dă bătärn känd su apukat javno să propovjedălaskă. Isus are cănut dă fišjoru alu Josip.

Josip are fišjor alu Eli,

²⁴ Eli are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

Levi are fišjoru alu Malki,

Malki are fišjoru alu Janaj,

Janaj are fišjor alu Josip,

²⁵ Josip are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Amos,

Amos are fišjoru alu Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,

Hesli are fišjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fišjoru alu Mahat,

Mahat are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,

Joseh are fišjoru alu Joda,

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan,

Johanan are fišjoru alu Resa,

† **3,9** Săkure aj usporedba dă kazna kari maj šjeva su apuka: “Dimizov aj ka omu kari u punji săkure pã korjenu dă ljemn.” § **3,14** nu svedočulec krivo protiv dă šjinjiva Ili “nu optužulec pã njime ku mišjuna numa să kăpătăc banj dă la jej.” * **3,16** Dăzljigat žnirancurlje dă sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kă ala kari vinji aj maj mari, dă Ivan nuj vredan să fijă robu aluj. † **3,16** ku fok “Foku” aj usporedba ili dă 1) sud ili 2) dă čistilala † **3,17** vijača. Asta aj alat dă arunkala dă pšenică am zrak a zrna dă pšenică su odvojuli dăm pljevă. Zrnurlje as grelji šă kađi đos a pljeva kari nuj bună dušji vântu. Asta alat aj slično ka furka. § **3,17** “Teleku” aj lok hundi pšenică aj tari mult să să apuși šje trăbă. “Čistilala” teleku značalešči kă aj gata ku žito: “să završălaskă ku žito”. * **3,17** Ivan svitešči dă Krist kari u vinji să sudulaskă ka kum jăl ar fi lukroju pã pământ kari aj spreman să odvujskă zrnurlje dă pšenică dă la pljevă: “jăl cänji furka daje kă aj spreman” ili “jăl aj spreman să sudulaskă ka kum lukroju pã pământ aj spreman să vijalaskă pšenică”. † **3,19** car Herod dă ränd kă jăl su lot una ku Herodijada băšăcă alu fračisuš Herod Antipas su lăsat dă la elși mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje măščoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om să fijă una ku mujere alu fračisu dakă jăl inka kustă.

Resa are fišjoru alu Zerubabel,
 Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,
 Šealtiel are fišjoru alu Neri,
²⁸ Neri are fišjor alu Malki,
 Malki are fišjoru alu Adi,
 Adi are fišjoru alu Kosam,
 Kosam are fišjoru alu Elmadam,
 Elmadam are fišjoru alu Er,
²⁹ Er are fišjoru alu Jošua,
 Jošua are fišjoru alu Eliezer,
 Eliezer are fišjoru alu Jorim,
 Jorim are fišjoru alu Matat,
 Matat are fišjoru alu Levi,
³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun,
 Šimun are fišjoru alu Juda,
 Juda are fišjoru alu Josip,
 Josip are fišjoru alu Jonam,
 Jonam are fišjoru alu Elijakim,
³¹ Elijakim are fišjoru alu Meleja,
 Meleja are fišjoru alu Mena,
 Mena are fišjoru alu Matata,
 Matata are fišjoru alu Natan,
 Natan are fišjoru alu David,
³² David are fišjoru alu Jišaj,
 Jišaj are fišjoru alu Obed,
 Obed are fišjoru alu Boaz,
 Boaz are fišjoru alu Sala,
 Sala† are fišjoru alu Nahšon,
³³ Nahšon are fišjoru alu Aminadab,
 Aminadab are fišjoru alu Admin,
 Admin are fišjoru alu Arni,
 Arni§ are fišjoru alu Hesron,
 Hesron are fišjoru alu Peres,
 Peres are fišjoru alu Juda,
³⁴ Juda are fišjoru alu Jakov,
 Jakov are fišjoru alu Izak,
 Izak are fišjoru alu Abraham,
 Abraham are fišjoru alu Terah,
 Terah are fišjoru alu Nahor,
³⁵ Nahor are fišjoru alu Serug,
 Serug are fišjor alu Reu,
 Reu are fišjor alu Peleg,
 Peleg are fišjor alu Eber,
 Eber are fišjor alu Sala,
³⁶ Sala are fišjoru alu Kenan,
 Kenan are fišjor alu Arpakšad,

Arpakšad are fišjor alu Šem,
 Šem are fišjor alu Noa,
 Noa are fišjor alu Lamek,
³⁷ Lamek are fišjoru alu Metušalah,
 Metušalah are fišjoru alu Henok,
 Henok are fišjoru alu Jered,
 Jered are fišjoru alu Mahalalel,
 Mahalalel are fišjoru alu Kenan,
³⁸ Kenan are fišjoru alu Enoš,
 Enoš are fišjoru alu Šet,
 Šet are fišjoru alu Adam,
 a pã Adam Dimizov u stvorulit.

4

Draku äňšjarkã pã Isus *(Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)*

¹ Isus, pljin dã Duh Svãnt su äntors dãm rijeka Jordan, šã äľ dušje Duhu pãm pustinjur* ² äetrdeset zãľji, hundĩ u fost äňšjirkat dã la draku. Äm zãľjiljelje nu u mãnkãt njimika, šã kãnd u vinjit do kraja jãľ are flãmãnd.

³ Draku ju zãs atunšje: “Dakã ješć tu Fišjoru alu Dimizov zapovijedalešći alu petrilešće sã sã fakã pitã.”

⁴ Isus ju äntors vorba: “Skris äj äm svãntã kenvija: ‘Lume nu kustã numa dãm pitã.’”

⁵ Draku lu dus pã jãľ pã planinã naltã, šã äm unu moment draku ju arãtat aluj kutotu kraljevstvo dã svet. ⁶ Šã draku ju zãs aluj: “Ju cuj da kutotu pućeresta šã mãndremesta kari äj datã mijã, šã ju pot da alu šinji gãndesk. ⁷ Kãnd čaj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijã.”

⁸ Isus ju äntors vorba: “Skris äj äm svãntã kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešći šã pã jãľ služulešći!’”

⁹ Dã pã aje draku lu dus äm varuš Jeruzalem šã lu pusãľã pã maj nalt lok dã Hram. Atunšje ju zãs aluj: “Dakã ješć tu Fišjoru alu Dimizov, seri žos! ¹⁰ Kã äj skris äm svãntã kenvija: ‘Jãľ u zapovjedali alu andelji aluj sã ĉi pãzaskã’,

† **3,32** Sala, Sala Orikić ave grćki rukopis kari skrije: “Salmon, Salmon”. § **3,33** Admin, Admin ... Arni, Arni Orikić ave grćki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”. * **4,1** “Pustinjã” äj lok hundĩ nuj apã nus ljemnji; njime nu kustã akulo. **4,4** Pnz 8,3 **4,8** Pnz 6,13

11 ša 'ču dušji pã mãnã
sã nu çi luvešc ku pišjorilje ãm
petrã.' ”

12 Isus ãntoršji vorba: “U zãs ãj ãm
svãntã kenvija:

‘Nu ãnšjirka pã Domnu Dimizovu atov!’”

13 Atunšje kãnd u trikut draku ku toci
ãnšjirkalurlje, lu lãsat pã jãl pã una
vreme.

*Isus sã ãntoršji napoj ãm Galileja
(Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)*

14 Isus meržji ãm napoj ãm lok dã
Galileja ãm puçere lu Duh, šã vorbi dã jãl
sor apukat sã kružulaskã pãšcitot ãm aje
regijã. 15 Jãl ãnvãca ãm sinagogurlje alor
šã toc ãl slavale.

*Isus are mãnãt dãm sinagoga
(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)*

16 Jãl u vinjit ãm varuš dã Nazaret,
hundï jãl u kriskut šã pã obiçaju aluj, jãl u
mers sãmbãta ãm sinagogã. Šã su skulat
sã çitalaskã. 17 U datã la jãl svitak† dã la
proroku Izaija, a jãl u dãsvkut svitku šã u
aflat lok hundï skrijã:

18 “Duhu alu Domnuluj ãj pã minji da-
supra.

Dãm ala rãnd jãl mu izabralit‡ pã
minji sã vã propovjedalaskã Hir
fãlos la sãrašj.

Jãl mu mãnãt pã minji sã spuj alu hej šje
ãs ljigac kã poçi sã fijã dãsvãkuc
šã lu orb kã poçi sã vadã
šã sã ãe slobodã alu hej tlaçalic,

19 šã sã proglasalesk anu pljin dã milã alu
Domnuluj.”

20 Isus u ãnçis svitku šã u dat ãm napoj
la pomoçniku šã u šãzut. Šã toc ku
oçi ãm sinagoga u mucãt pã jãl. 21 Su
apukat sã ãnveci: “Astãs asta svãntã
karçi, kari ac auzãt ku ureçilje avoštři,
su ispunulitãsã.”

22 Jej toc sã ãmira la toci vorbilje dã
milã šje kãde dã pã gura aluj. Šã jej su
ãntribat: “Nuj jãl fišjoru alu Josip?”

23 Jãl lju zãs: “Åj una izrekã kari
sigurno ac pripunji pã minji. A šã meržji:
‘Doktoru, ãntrãmãçi pã çinji sãngur!’ Ku-
totu aj fãkut, kum anj auzãt, ãm varuš dã
Kafarnaum, fã šã aišje, ãm kraju atov!”

24 Šã jãl u zãs: “Anume, ju vã zãk niti
unu prorok nu u fost ãm benji apukat ãm
kraju aluj.

25 Anume, ju vã zãk, kãnd ãm doba alu
proroku Ilija ãm Izrael, noru are ãnçis
a ploje nu kãde tri aj šã šinšj lunj šã
are mari fomi pãm totã pãmãntu šã asre
mulçi vãdojur ãm Izrael. 26 Tot Ilija nu
u fost mãnãt la njišj unu dãm jej osim
la vãdoja ãm Sarfata dapropi dã varušu
Sidon. 27 Isto aša ãm vreme dã prorok
Elizeja asre mulc gubavcur ãm pãmãntu
dã Izrael. Šã njiš unu dãm jej nor fost
çistilic osim Naamana Sirijaca.”

28 Kãnd ur auzãt, toc ãm sinagogã asre
tari mirgiš, 29 jej sur skulat sus šã lur
mãnãtulã afarã dãm varuš. Jej lur dus
pã jãl pã maj nalt ãal pã kari are varušu
fãkut, ãm namjerã sã ãl ãmpingã žos sã
ãl amori.Š 30 Ali jãl u fužjit ãntri jej šã u
mers pã kalje aluj.

*Isus u mãnãt afarã pã drak dãm omula
(Mk 1,21–28)*

31 Jãl u mers žos ãm Kafarnaum ãm
varuš dã Galileja. Šã akulo sãmbãta
ãnvãca. 32 Lume asre ãmirac la ãnvãcalã
aluj daje kã vorba aluj asre pljinji dã
puçeri.

33 Unu dãm ominjije ãm sinagogã ave
rov duh ãm jãl, aje are drak. Šã jãl u
mužjit ku graju glasnik: 34 “A! Tu Isus dãm
Nazaret, šje gãndešçi dã la noj? Aj vinjit
sã nji uništilec? Ju šcuv benji šjinji ješc
tu, tu Svãntu alu Dimizov!”

35 Isus lu lot pã frikã šã ju zãs: “Fi
putuljit! Hajde afar dãm omusta odma!”
Drakula lu vãrljit pã omula žos ãm nençe
alu toc šã u jãšãt afarã, šã njimik nu ju
fãkut.

4,11 Ps 91,11–12 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak” znaçalešçi kã ãj skris karçi pã pelji dã vakã. ‡ 4,18
Toçno znaçalešçi “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1–2 4,26 1 Kr 17,8–16 4,27 2 Kr 5,1–14 Š 4,29 Lume
dãm Nazaret asre tari uvredljivi daje kã Isus lji spunje dãm karçe svãntã hundï Dimizov lji ažuta lu hej šje nu
kunušçi karçe svãntã dã kit numa la židovur.

³⁶ Eje kari ur vāzut asre tari āmirac šā zāšje una lu alt: “Šjefāldā vorba āj asta? Ku autoritet šā ku pučeri šā relji duhovur jašā afarā pā vorba aluj!” ³⁷ Hiru dā jāl u mers ām tot kotu dā regiā āntragā.

*Isus ozdravalešci pā sokra alu Petar
(Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)*

³⁸ Kānd u fužjit dām sinagogā jāl u mers la Šimun akasā. Akulo asre sokra alu Šimun ām pat bičagā ku fok mari ām je. Šā jej lor āntribat pā jāl sā āj ažući. ³⁹ Isus u mers la je u lot pā frikā pā foku šā foku u lāsatu. Je odma su skulatāsā šā su apukat sā lji poslužulaskā.

Isus ozdravalešci pā mulc

⁴⁰ Mar kānd sā slābuze sorilje žos* toc kari ave njam šā urtaš dām mulči bičišugur lgor adus la jāl. Šā jāl lju āntrimat aša dā jāl punje mājnilje aluj pā jej unu pā kići unu. ⁴¹ Mulc dām jej ave drašj ām jej šā kum jāše afarā, drašjije dām jej mužje: “Tu ješc Fišjoru alu Dimizov!” Ali jāl lju rāspitā šā nu lji dāde sā svitaskā kā jej šćije ka jāl āj Krist. †

*Hir fālos sā širelešci pām Judeja
(Mk 1,35–39)*

⁴² Mar kum vinje zuva jāl u fužjit dām kasā pā lok pustulot. Gārmadā dā lumi āl kuta, šā kānd lor aflatā gānde sā āl cājā sā nu fugā dā la jej. ⁴³ Ali Isus lju zās: “Ju trābā sā mā duk ām alčilje varušur sā spuj Hir fālos dā kraljevstva alu Dimizov. † Dām asta rānd am fost mānat pā pāmānt.” § ⁴⁴ Šā aša u mers sā propovjedalaskā pām sinagogur ām Judeja.

5

Isus u čimat pā Šimun, Jakov šā pā Ivan

(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ Ām una zā Isus stāce lāngā Genezaretsko* jezero, kānd gārmadā sā astrānžje

* **4,40** Sāmbāta sā apukā dā jer kānd sorilje kađi žos pā nām adauza kānd sorilje kađi žos. † **4,41** Točno značalešci “pomazalit ku uloj” šje značalešci “Izabralit”. † **4,43** Kraljevstvo značalešci pā asta lok āj hundi ominji ānkredi ām Dimizov. § **4,43** Dimizov u dat zadatak sā spuji dā jāl šā lu mānat pā Isus pā pāmānt

* **5,1** Genezaretsko jezero āj isto šā Galilejsko jezero. † **5,8** Šimun u vāzut ku Isus āj svānt. † **5,10** Šimun u sviti dā Isus la ominj.

la jāl sā audā vorba alu Dimizov. ² Jāl u vāzut doj čamcur kum asre pā mal rāžamac, kari u lāsāt ribari kānd āš čistile mrežurlje. ³ Jāl u tunat ām čamac kari are alu Šimun, šā lu āntribat sā āl āmpingā maj ām sus dā la mal. Atunšje jāl u šāzut žos šā su apukat sā ānveci pā gārmadā dā lumi.

⁴ Kānd u fost gata ku ānvācala, jāl u zās alu Šimun. “Āmpinži ām maj adānkā apā šā slābuzac mrežurlje ām apā.” ⁵ Šimun ju āntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totā nopce šā njimik nanj apukat: ali pā vorba ata ju uj slābuzā mreža ām napoj ām apasta.” ⁶ Kānd u fākut aša jej u apukat mari boglā dā pešc, atit dā mreža kit nu puknje. ⁷ Jej ur mužjit la urtašji alor dā pā alčilje čamcur sā lji ažući; jej ur vinjit, šā umpljet dovā karur dā pešc dā maj šjeva sā āntupe.

⁸ Kānd u vāzut Šimun Petar aje jāl u kāzut la pišjorilje alu Isus šā u zās: “Maknalešcići dā la minji, Domnu, kā ju mes grešnā om!” † ⁹ Frikā delj svāntā u kāzut pā jej šā pā ominj šje ur vinjit sā lji ažući, kānd ur vāzut kic pešc ur apukat. ¹⁰ Isto aša asre āmirac Ivan šā Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori šā urtašji alu Šimun. Ali Isus u zās alu Šimun: “Nuc fijā frikā. Dā aku, maj menkulo tu vi apuka pā ominj!” †

¹¹ Aša jej ur adus karurlje dā apā pā mal, ur lāsāt kutotu šā lor sljedilit pā jāl.

*Isus ozdravalešci pā om ku gubā
(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)*

¹² Isus are ām unu dām varušurljelje. Om pljin dā gubā lu vāzutulā pā jāl šā su arukānt pā đinučiš ām nenće aluj šā sā aruga la jāl: “O Domnu, dakā numa tu vuješc, tu mā poc āntrima.”

¹³ Isus u mācāt māna aluj šā lu taknulit, šā u zās: “Ju gāndesk. Fi čistilit!” Šā dānturdata guba lu lāsāt. ¹⁴ Atunšje lu purunšjitulā sā nu spujā alu njime, čar

asta sã fakã: Elši sã mergã la popã šã sã sã areci, dã pã aje, dã dokaz dã vražã, vi trãbuji sã aduřj žrtvã dã čistilalã ka kum Mojsije u zapovijedãlit.

¹⁵ Svat dã jãl su širilit maj pã dãparci, aša dã gãrmadã dã lumi ur vinjit sã pujã ureci la jãl, šã sã fijã ozdravalic. ¹⁶ A jãl sã tãrãje pã lok pustulot šã sã posvetilaskã la aruguminci.

Pučeri alu Isus sã jerci grehurlje
(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

¹⁷ Åm una zã, Isus ånvãca, ave åm nenci pã mulc farizej šã učitelj dã zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dãm toci kumpãnjilje dã Galileja šã Judeja šã dãm Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sã ozdravalaskã pã bičež. ¹⁸ Atunřje šjeva ka ominji ur vinjit šã aduřje pã om kari nu puće sã umblji. Šã jej gãndẽ sã ål adukã la Isus. ¹⁹ Ali nu are lok pã hundĩ sã ål adukã åm nontru dã guřva mari. Aša jej sur urkatã sã pã krov šã lor slãbuzãt åm nontru pãm krov ku pat dã tot la dã dã nenče alu Isus.

²⁰ Kãnd u vãzut ånkriđala alor, jãl u zãs aluj: “Omulji, grehurlje atelji ås jirtaci.”

²¹ Pã ešce vorbi farizeji šã učitelji dã zakonu alu Mojsije sã gãndẽ: “Šjinji åj omusta šje sviteřci aša protiv dã Dimizov? Šjinji osim dã Dimizov poçi sã jerci grehurlje?”

²² Isus šcije šje sã gãndẽřci, šã jãl lju zãs: “Adãřje vã åntribãc ešce stvarur åm sufljičilje avořtri? ²³ Šje åj maj uřuri dã zãs: ‘Grehurlje cis jirtaci!’, ili sã zãřj: ‘Skolãci šã umblã?’ ²⁴ Ali numa sã šcijec kã Fiřjoru alu Omu ari autoritet aiřje pã pãmãnt sã jerci grehurlje. Dakã zãk alu fiřjoru kari nu poçi sã umblji: ‘Skolãci, jec patu šã duçi akasã!’”

²⁵ Šã odma su skulatã sã řu lot patu pã šje are pã kořci, šã u fuřjit akasã, šã pã kalji slavale pã Dimizov. ²⁶ Šã toc akulo

asre åmirac, šã jej slavale pã Dimizov. Šã ku åmiralã svite: “Astã anj vãzut šjeva tari mari!”

Levi (Matej) sljedileřci pã Isus
(Mt 9,9–13; Mk 2,13–17)

²⁷ Dã pã aje Isus u jiřãt afarã šã lu vãzutulã pã carinikř šje sã čima Levi,* jãl šãde åm carinarnicã. Isus u zãs: “Sljedileřci mã pã minji!” ²⁸ Šã jãl su skulat u lãsat kutotu, šã lu sljedilit.

²⁹ Atunřje Levi åm kasa aluj u fãkut mari slavãlalã pãntu jãl; ku jej šãde mulc carinici šã alci la masã. ³⁰ Farizeji šã učitelji dã zakonu alu Mojsije, sur apukat sã gumunjaskã kapu su apukatã sã svitaskã alu učenikurlje alor: “Adiřje mãnkãc šã bijec ku carinici šã ku greřnici?”

³¹ Isus u åntors vorba: “Eje kari ås sãnãtoř nu trãbã pã doktor, numa aluje kari ås bičež. ³² Ju nam vinjit sã čẽm šã sã åntork pã pravedni, nego pã greřnã.”

Usporedbur dã post
(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

³³ Jej atunřje jarã u zãs: “Učenci alu Ivan šã alu farizejilor postuleřci mulci rãndur šã sã arogã, ali učenici atej mãnãnkã šã be. Adãřje åj aša asta?”

³⁴ Isus u åntors vorba: “Pučec sã punjec pã gořc dã nuntã sã postulaskã kãnd åj mladoženja ku jej? ³⁵ Ali u vinji zã kãnd mladoženja u fi lot åndãrãt dã la jej, šã kãnd u vinji vreme jej ur postuli.”

³⁶ Jãl lju spus dã una usporedbã: “Njime no rupi um dãrab dã la novã colã šã su kãrpaskã pã bãtãrnã, kãnd ar fařji aje, pã haj novã colã ar ave gaurã, a alu haj bãtãrnã nar pasali dãrãbu dã la novã col. ³⁷ Njime nu varsã nov vinu åm bãtãrnã šã mari čturica;† nov vinu ar puknji åm čturica šã sar vãrsa vinu, a čturica ar propadnuli.‡ ³⁸ Nov vinu trãbã sã fijã vãrsãt åm novã čturicař. ³⁹ Šã njime dã

5,14 Lev 14,2–32 **§ 5,27** Židovi mrzãle pã poreznici daje kã poreznici asre Židovi kari ås izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pã Izrael. Ešce poreznici as re nepořteni ur furat banj alu Izraelci. * **5,27** Levi åj ista osobã šje åj šã Matej. † **5,37** Čturica åj pelji dã la birkã ili dã la kecã hundĩ sã bagã strugur šã atunřje sã fařji vin. ‡ **5,37** Kãnd nov vinu su ånãkrit ar kriřce, ar rupe bãtãrnji čturicurlje kã nar puće maj sã sã mãcaskã. **§ 5,38** Strugulje kãnd sã punji åm čturica atunřje kreřci una ku pelje dã životinjã šã atunřje sã fařji åm vin.

pã šje u be vin bãtãrn nu gãndేశci sã be nov, kã zãšji: ‘Bãtãrn aj dãstul dã bun.’ ”*

6

Isus aj Domnu dã sãmbãta (Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Un datã pã zuva dã sãmbãta Isus trãšje pãm šjeva ka poljã dã pšenicã. Učenici aluj ur skos pšenicã šu u ribile ku mãnjlje šã mãnka. ² Ali orikic dã farizej ljur zãs alor: “Adãšje fãšjec šjeva šje nu aj ku zakonu ãm tokmã pã zuva dã sãmbãta?”*

³ Isus ju ãntors vorba: “Nac čitalit ãm Svãntã kenvija, šje u fãkut David kãnd are jãl šã učenici aluj flãmãnš? ⁴ Kum ur tunat ãm kasa alu Dimizov, David šã u lot pita kari are pusã ãndãrãt dã žrtvã, kari čar poči popa sã mãnãšji, šã su umpãrcãt dãm pite ku urtašji?” ⁵ Atunšje jãl lju zãs alor: “Fišjoru Omuluj aj Domnu dã sãmbãta.”

Isus u ozdravalit mãnã njimurogã (Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Pã alta zuva dã sãmbãta jãl u mers ãm sinagogã šã su apukat sã ãnveci. Akulo are om alu kari are mãnã njimurogã.† ⁷ Šã učitelji dã zakonu alu Mojsije šã farizeji sã ujta pã jãl sã vadã dakã lu ãntrimalã jãl pã zuva dã sãmbãta. Šã jej dabe šjeva ašcipta sã fakã krivo sã potã sã svitaskã protiv dã jãl. ⁸ Jãl šcije šje sã gãndేశci, šã u zãs alu omuluje ku mãnã njimurogã: “Skolãci šã hajd dã dã nenči.” Jãl su skulat šã stãce akulo.

⁹ Isus atunšje u zãs alor: “Ju gãndesk sã vã ãntreb, aj benji sã fašj benji pã zuva dã sãmbãta, ili relji? Sã spasalaskã kustu ili sã uništilaskã?” ¹⁰ Atunšje su ujtat okolo pã tot omu, šã jãl u zãs alu omuluje: “Mãcešcic mãnã!” Jãl u fãkut aša, šã mãnã ju fost sãnãtosã ka hajelantã. ¹¹ Ali jej asre tari mirgiš sã sur apukat sã svitaskã šje sã fakã alu Isus.

* **5,39** Asta svat spunji dã ãnvãcala kum bãtãrnji ãnvãca ku hej kari vodulešci sã ku Isus kum ãnvãca. Aje aj kã ominji kari ãs ãnvãcac pã ãnvãcala bãtãrnã, nari vojã sã sã ãnveci novi stvarur šje Isus ãnvãcã. **6,1** Pnz 23,25 * **6,2** Farizeji cãnje kã maj mik lukru ku mãnjlje sã trljãlešc fãn ãm zuva dã sãmbãta aj protiv zakon.

6,3 1 Sam 21,1–6 **6,4** 1 Sam 21,1–7 † **6,6** Mãnã alu njimurog are desna.

Isus aš akulježi pã apostoli aluj (Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

¹² Una zã u mers pã planinã sã sã arožji, šã jãl u fost akulo totã nopce ãm aruguminči la Dimizov. ¹³ Haje zua jãl u čimat pã dvanaest (12) učenikur la jãl pã kari lju akuljes šã lju čimat apostoli.

¹⁴ Ešce asre:

Šimun pã kari lu čimat Petar, šã fračisu Andrija,

Jakov šã

Ivan,

Filip šã

Bartolomej;

¹⁵ Matej šã

Toma,

Jakov fišjoru alu Alfej šã

Šimun čimat Revan,

¹⁶ Juda fračisu lu Jakov šã

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

Isus svitešci dã nagradur šje u fi (Mt 4,23–25; 5,1–12)

¹⁷ Kum vinje ku jej ãm napoj žjos, jãl u stat pã čistinã dã đal hundĩ asre grupa dã učenici aluj šã mari gãrmadã dã lumi sur akuljesãsã, jej ur vinjit dãm Judeja šã dãm varuš Jeruzalem šã dãm Tir šã Sidon varušurlje lãngã more. ¹⁸ Jej ur vinjit šã ãl punje ureci, šã sã fijã ozdravalic dãm bičišugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pã heje kari ave relji duhovur ãm jej. ¹⁹ Mulc gãnde sã pujã mãnã pã jãl daje kã pučeri fužje dãm jãl šã puče pã toc sã lji iscjelilaskã.

²⁰ Atunšje su ujtat ãm oč pã učenici aluj šã u svãtit:

“ãnfãlušãcãvã voj kari šcec sãrašj kã kraljevstva alu Dimizov aj avostrã.

²¹ ãnfãlušãcãvã voj kari šcec flãmãnž, kã vic fi sãtuj.

ãnfãlušãcãvã voj kari plãnžjec, kã voj vic rãđi.

²² ãnfãlušãcãvã voj kari šcec mãrzãlic, rušunac šã mãnãc ku relji dã rãndu alu Fišjoru Omuluj.

23 Känd u vinji zue, änfälušacävã šã särec pãm sus dã fãlušãjã. Kã sigurno nagrada avostrã u fi mari äm nor. Haleluja! Nus are aša šã proroci tretiralicã dã la mošurlje alor!

24 Ali jao avovã, kari šcec gãzdašj, kã ac apukat utjehã!

25 Jao avovã kari šcec sãtulj, kã voj vic fi flãmãž.

Jao avovã kari aku rãdec, kã voj vic žalali šã plãžji!

26 Jao avovã dã kari toc benji svitešci, aša isto fišjec pã mišjinjoš prorokur, mošurlje alor kari aša fišjec.”

Isus änvacã sã plãšjenj pã dužmanji anoštri

(Mt 5,38–48; 7,12)

27 “A voj kari mã punjec ureci, vã zãk: ‘Plãšjecävã pã dužmanji avoštri. Fãšjec benji alor kari vã mãrzãlešci.

28 Blagoslovulec pã eje kari vã blastãmã! Arugãcävã dã eje kari relji vã kivinješci.

29 Hãl kari çi luvešci pãšci una parci dã ubraz, ämbijã šã haje parci atunšje. Šã alu hãl kari ac je šuba nuj branalec sã äc je šã kãmašã. 30 Dã alu toc, šje šjeri dã la činji. Dakã je šjinjiva šjeva šje äj atov, nu šjire sã ac ðe äm napoj. 31 Aša maj, fãšjec alu altora kum ac gãñdi sã vã fakã avovã.

32 Dakã plãšjec numa pã eje kari vã plašji pã voj, šjefãldã hvalã vic kãpãta? Ka šã čak šã grešnici plašji pã eje kari lji plašji pã jej. 33 Šã dãkã fãšjec numa benji alu eje kari fašji vovã benji, šjefãldã hvalã vic kãpãta? Čak šã grešnici fašji aje. 34 Dakã dãdec kečinj alu alor dã la kari ašciptãc sã vã äntorkã äm napoj, šjefãldã hvalã vic kãpãta? Čak šã grešnici dã kečinj alu grešnici sã potã äm napoj sã kepiçi kit lju dat.

35 Plãšjec pã dužmanji avoštri, ažutãcãlji šã dãdec kečinj, ali nu ašciptãc sã vã äntorkã äm napoj. Atunšje voj vic kãpãta mari nagradã šã voj vic fi čimac

fišjori alu Maj Mari† Dimizov§ daje kã jãl aj bun alu nezahvalni šã alu ubraznjiš. 36 Fijec miloš kã jãl Tata dãm nor äj pljin dã milã.”

Isus nji änvacã kum sã izabralenj bun učitelj

(Mt 7,1–5)

37 “Nu sudulec pã njime, šã njime nu vu suduli pã voj. Nu osudulec pã njime, šã njime nu vu osuduli! Jirtãc šã vu fi jirtat.

38 Dãdec šã vu fi dat bunã merã astrãnsã, zdrãnšinatã šã tari multã u fi vãrsatã äm saku avostru.* Kã ku ista mjerã šje voj dãdec vu fi datã.”

39 Jãl lju spus izrekã: “Poçi unu orb sã adukã dã mãnã pã altu om orb? Nar kãðe jej amãndoj äm gropã? 40 Učeniku nu poçi fi maj mari dã učitelju. Jãl u fi ka učitelju aluj kãnd su vjezbãli dãstul dã benji.†

41 Adãšje vã ujtãc tot la cupljigã äm oçu alu urtaku, a äm oçu atov nu ves dãrab dã ljemn? 42 Kum poc zãšji alu urtaku: ‘Lasãmã sã skot cupljigã dãm oçuc’, kãnd nu ves dãrãbu mari dã ljemn äm oçu atov? Licemjeru, elši skocec dãrãbu dã ljemn dãm oçuc, kapu vi puçe maj benji sã skoc cupljigã dãm oçu alu urtaku.”

Isus änvacã šje svitenj äj äm sufljit

(Mt 7,17–20; 12,34–35)

43 “Tot bun ljemnu ari bun plod, šã tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod.

44 Tot ljemnu äj kunuskut dã pã plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur dãm mãršunj.† 45 Om bun fašji bunji stvarur daje kã ari bunã sufljit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kã sufljitu lji rov. Gura svitešci, dãm šje ci sufljitu pljin.”

Om kari äj mudar askultã šje Isus änvacã

(Mt 7,24–27)

46 “Šã dãšje mã čimãc: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fãšjec šje vã zãk? 47 Ju

† 6,35 Maj Mari Dimizov znaçalešci kã jãl äj tari mari šã glavni. § 6,35 voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakã çi ponašalešc ka Dimizov. * 6,38 Isus dã primjer kum kãnd kumpir šjeva hãl kari vinði cu da maj mult dã kit šje aj pãlçit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult. † 6,40 Omu trãbã sã fijã tari oprezan kãnd äš je pã učitelj, kã jãl u fi atunšje kã učitelju. Dakã učitelju krivo änvacã daje kã äj duhovno orb, u fi prevaren šã učeniku. † 6,44 Ponašalala alu om aratã šjefãldã äj om, šjefãldã äj sufljitu aluj.

vuj spunji kum aj om kari vinji la minji să puji ureci la vorba ame, šă askultă: ⁴⁸ Jăl aj ka omu šje u gradalit kasa šă u kapalit adănkă să puja temeljurlje pã petrã. U vinjit poplava šă u luvit apa am kasa šă njiš nu su zdrănjinat daje kã are benji gradalitã. ⁴⁹ Ali ala kari auzăt šje am zapovjedalit a nu fãkut aje ka omu šje u gradalit kasã pã pãmănt fãr dã temelj. Atunšje u luvit apã am kasã, su răsăpit dãm turdatã šă u fost rãstunatã dokraja šă čar gunojã u rãmas.”

7

Isus u ozdravalit pã sluga alu stotnik (Mt 8,5–13; Iv 4,43–54)

¹ Kãnd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jăl u mers am varuș dã Kafarnaum. ² Akulo are stotnik* kari ave sluga pã kari al cjenile šă kari are aša bičag dã are pã morči. ³ Stotnik u auzăt da Isus† šă u mãnat pã orikic Židov‡ kari asre glavni la jăl, šă să să arožji, să vijã să äntremi pã sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus šă să aruga tari la jăl să vijã. Jej u zãs: “Omusta anume zaslužulešci să fašj aje pãntu jăl ⁵ daje kã plašji pã narodu anostru, šă jăl aj ala kari u fãkut sinagogã pãntu noj.”

⁶ Isus u mers ku jej. Šă jăl no mers dãparci dã la kasa, kãnd stotnik u mãnat pã urtašji aluj să zãkã: “Domnu, nu či činji să vijã am kasa ame kã ju nu mes vredan să vijã tu dãsüp krovu amnjov!Š ⁷ Kã njiš ju nu mã smatralãsk kã mes vredan să vjuv la činji. Aša numa zã vorba dã pã loku hundï ješc šă sluga amnjov u fi änttrimat. ⁸ Kã šă ju mes kãtãnã kari trãbã să apukã zapovjedur dã la vođa amnjov, ka kum am kãtãnj

dãsüpã minji kari trãbã să mã askulči. Ju kãnd zapovjedalaskã alu unu: ‘Duči!’, šă jăl merži, šă alu aluje: ‘Hajdi!’, šă jăl vinji, šă alu sluga amnjov kãnd aj zãk: ‘Fã asta!’, šă jăl fašji.”*

⁹ Kãnd Isus u auzăt aje šje u zãs, jăl su ämirat, šă su äntors la gãrmadã šje al sljedile šă jăl lju zãs: “Ju vã zãk kã njiš pã unu Židov dãm Izrael nam aflat ku dãstafel vjerã!”† ¹⁰ Kãnd heje mãnac dãla stotnik su äntors akasã, jej or aflat pã sluga sãnãtos.

Isus u skulat pã om mort

¹¹ Dã pã aje, Isus u mers am varuș šje să čamã Nain.‡ Učenici aluj šă gãrmadã dã lumi umbla dã pã jăl. ¹² Ali kum ur vinjit dã apropi la uša dã varuș, u vãzut kum dušje pã om mort să al ängropi. Mumãsa alu omula mort are vãdoja, šă je ave čar unu fišjor. Šă la mãrmãnci mãržje multã lumi. ¹³ Kãnd u vãzutu Domnu, jăl ave milã, šă ju zãs: “Nu plãnzji.” ¹⁴ Atunšje jăl u pus mãna pã kãrpašo,Š šă ominji šje al dušje u stat. Atunšje jăl u zãs: “Fišjorulji, ju ac zãk: ‘Skolãci!’” ¹⁵ Šă omu mort su skulat šă su apukat să svitaskã šă Isus lu datãlã la mumãsa.

¹⁶ Mari frikã u kãzut pã jej toc šă su apukat să hvalalaskã pã Dimizov, šă zãšje: “Mari prorok u vinjit äntri noj! Dimizov u vinjit să ažuči alu lume aluj.”* ¹⁷ Šă hiru dã asta u mers am Judeja šă okolo.

Ivan Krstitelj äntriba dakã u vinjit Mesija (Mt 11,2–11)

¹⁸ Učenici alu Ivan† aj spunje dã kutotu šje să dogãdale. Kapu Ivan u čimat pã doj

* **7,2** Stotnik aj rimski vojnik kari zapovjedalešci alu 100 vojnukur. † **7,3** Stotnik u auzăt kã Isus u iscejelilit pã mulc ominj, šă kã aj dapropi, kã să äntors am Kafarnaum. ‡ **7,3** Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gãnde kã Isus ar punji ureci la molbã dakã židovi lor äntriba. Anume, židovi šă rimski vojnici asre neprijateljji.

§ **7,6** Židovi nar tuna am kasa alu hej kari nus Židov să nu fijã neprihvatljivi la Dimizov. * **7,8** Aša ka stotnik kum ari autoritet să naredilaskã alu kãtãnjilor, Isus ari autoritet să naredilaskã alu bičišug să nestalaskã. † **7,9** Isus očkivãle dã la Židov să ajvi dãstafel vjerã alu nu ave. Jăl nu očkivãle dã la hej kari nus Židov să ajvi dãstafel vjerã a anume, asta om ave. ‡ **7,11** Asta aj lok dapropi hundï prorok Elizej u ridikat dãm morc pã unu fišjor alu una mamã majnti sto aj dã kãnva (ujtãči la 2 Kr 4,8–37). § **7,14** Kãnva kãrpašo are dãsvãkut šă are tari ušuri. * **7,16** Ominji gãnde kã Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj am Kenvija bätãrnã u ridikat dãm morc (1 Kr 17,17–24; 2 Kr 4,18–37). † **7,18** Ivan Krstitelj u fost am čemicã.

učenikur aluj ¹⁹ šă lju mănat la Domnu să ăl ăntrebi: “Ješć tu ala kari Dimizov u zăs kă trăbă să vijă ili trăbă să ašcriptănj pă altu?” †

²⁰ Kănd u ažuns jej la Isus, jej u zăs kă Ivan šje bučază nju mănat să či ăntribănj: “Ješć tu ala kari Dimizov u zăs kă trăbă să vijă ili trăbă să ašcriptănj pă altu?”

²¹ Isus baš ăntrima atunšje pă multă lumi dăm bičišugur, mukur šă lji oslobodule dăm rov duh, šă alu mulc ominj orb lji dăde să vadă dăm tot sufljitu.

²² Isus lju ăntors vorba: “Dušjec ăm napoj la Ivan šă spunjecăj šje ac văzut šă ac auzăt, šje ăm făkut: kă orbi ăs ăntrimac, šă poči viđe, šlagărzăci poči umbla, gubavci să čistilešći, šă surži poči să audă, morci să skolă ăm kust, šă alu sărašj propovjedalešći Hir fălos. § ²³ Šă blagoslovulit ăj om kari nu află njimika ăm minji šje poči uvredălaskă.”

Mudră ănvăcala alu Isus šă alu Ivan šje Bučază

(Mt 11,12–19)

²⁴ Kănd u fužjit glasnici alu Ivan ăndărăt, Isus su apukatăsă să spujă alu gărmadă dă Ivan: “Šje ac mers să viđec ăm pustinjă? Trskă kum să ljağăna pă vânt? Naravno kă nu! ²⁵ Ili šje ac mers să viđec? Atunšje ac mers să viđec kum ăj ămbărkată ăm šjefelj colji delj măndri? Naravno kă nu! * Eje kari ăs măndru ămbrăkac šă kustă ăm luksuz, pă eje lji pućec afla ăm palaćur dă kraljur.

²⁶ Atunšje šje ac mers să viđec? Pă prorok? Naravno kă da! Ju vă zăk, šă maj mult dă prorok! ²⁷ Jăl ăj om dă kari aj skris ăj ăm svăntă kenvija:

‘Ujtăcăvă, asta ăj amnjov glasnik mănat să pripremalaskă ăm nenći kalje ata.’ †

²⁸ Anume vă zăk, dăm toc ominj kari su avutăsă, nu are maj mari dă kit dă Ivan. Ali majmikă ăm kraljevstva alu Dimizov ăj maj mari dă jăl!’ †

²⁹ Toc kari u auzăt ur priznalit kă šje Dimizov ănvacă ăj benji, čak šă carinici. Eje ăs kari Ivan lju bućuzat. ³⁰ Ali farizeji šă učitelji dă zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov šje ave păntu jej. Jej ur odbjilit să lji bućeži Ivan.

³¹ Isus u zăs atunšje: “Ku šje să usporedilenj pă ešće ominj ăm asta vremi? Kum samăňă jej? ³² Jej ăs ka kupiji mišj šje njimik nu lji pasalešći, kari šađi pă trg, šă să čamă una pă alt:

‘Kănd anj kăntat păntu voj,
voj nac žukat,
šă kănd anj kăntat trišč kănčiši păntu voj,
voj nac plăns!’

³³ Aša kănd u vinjit Ivan šje bučază jăl nu mănka pită njiš nu bije vin, mar voj ac zăs: ‘Jăl ari drak ăm jăl!’

³⁴ Šă ju, Fišjoru alu Omu, am vinjit, šă ju mănkam šă bjem, ali voj zăšjec: ‘Ujtăcăvă! Flămănd šă butor, urtaku lu carinici šă alu grešnici!’ ³⁵ Ali mudrostu alu Dimizov su arătat kă ăj anume dă la toc kari u apukat.” §

Isus ănvacă: alu šinji ăj maj mult jirtat, ala maj mult u plašji

(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)

³⁶ Unu dăm farizej Šimun, lor čimatulă pă jăl pă večeră, aša Isus u mers la farizejula akasă šă šu aflatusă lok la

† **7,19** Židovi očekivăle kă Mesija u fi kralj kari u vinji să lji spasalaskă dă la rimska vladavina, a nu numa să fijă duhovni Spasitelj. Ivan kunušće proročanstva dă Mesija ka kum šćije šă Iz 42,7; 61,1–2 (ujtăci Lk 4,18–19). Aša u očekivalit Isus să fijă kralj, a pă Ivan šă pă alci ominj kari ăs pravedni să lji laši afară dăm čemică, a să lji kaznalaskă pă ominj kari u odbacalit pă Mesija (ujtăci kum Ivan propovjedalešći ăm Lk 3,9, 16–17), ali njimika inka nu su dogudulit. § **7,22** Ešće stvarur kari Isus u făkut, arăta kă jăl ăj Mesija, kum ăj ăm kenvija alu proroku Izaija, poc viđe ăm asta stih: Iz 29,18–19; 35,5–6; 61,1–2. * **7,25** Ivan purta urăci colji (Mt 3,4). † **7,27** Dimizov u zăs kă glasniku alu Isus kari u pripremili kalje alu Isus ăj Ivan. **7,27** Mal 3,1 † **7,28** Ivan u ispunulit proroštvo kă jăl u pripremilit kalje alu Isus. Jăl nu văzut kă kraljevstvo su ispunulit, daje kă lu amurut majnti dă šje Isus u uskrsnulit, atunšje hej kari su obratalit dă pă šje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dă kit Ivan. **7,33** Mt 3,4 § **7,35** Hej kari u apuka pă Ivan šă pă Isus su arăta kă ănvăcala ăj mudră. * **7,36** Are običaj pă gozbă ka pă asta večeră numa bărbec šađe đos kănd jej as re pă kočii lji are măndru la masă.

masă.* ³⁷ Dăm turdată u vinjit una tari grešnă mujeri, kari u saznalit kă jăl ăj akulo šă kă mănănkă la farizej,[†] šă je u vinjit akulo, u adus tari skumpă uloj ku miros ăm skumpă u jagă dăm petră. ³⁸ Je u stat dănapoju aluj, la pišjorilje aluj, šă su apukat să plăngă. Atunšje su apukat să ăj spelji pišjorilje aluj ku lăkrmilje alji, šă să aščargă pišjorilje ku păru alji. Je ăj săruta pišjorilje aluj, šă ku uloj mănže.

³⁹ Kănd u vâzut aje farizeju Šimun kari lu čimatulă pă večeră, jăl să ăngănde ăm jăl săngur: “Să fijă omusta anume prorok, jăl ar šci kă je ăj tari grešnă mujeri.”

⁴⁰ Isus ju zăs: “Ju am šjeva să ac zăk cijă Šimun.”

Šă Šimun u zăs: “Učitelju ză.”

⁴¹ Isuș u vorbit: “Are om kari dăde kecinj šă jăl ave doj daturaș. Unu ji are dator petsto banj dăm aržjint a halalânt pedeset banj dăm aržjint.[‡] ⁴² Njiș unu dăm jej nu u dat a nu ave dăm šje să ăj ăntork, šă omula u jirtat alu amăndoj. Aku spunjec kari ar trăbuji să ăl plakă maj tari?”

⁴³ Šimun ju ăntors vorba: “Kă ar trăbuji să fijă ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zăs: “Benji aj prosudulit.”

⁴⁴ Atunšje su ăntors la mujere šă jăl u zăs alu Šimun: “U vejs pă mujeresta? Ju am vinjit ăm kasa ata ali nu maj dat apă păntru pišjorilje amelji,[§] a je mu lju spălat ku lăkrmilje šă lju aščers ku păru alji. ⁴⁵ Nu maj sărutatămă pă minji, ali je mu surătat pišjorilje dă kănd u vinjit ăm nontru, no stat să mă sărući. ⁴⁶ Tu nu maj unsă kapu ku uloj ali je mu unsă kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Dăm asta rănd ju ăc zăk cijă: ‘Mulci grehur jisă jirtaci, daje kă mu plăkut tari. Alu ala kari ari maj pucănj dă jirtat, ala maj pucănj mu arătat plăkătură.’” ⁴⁸ Atunšje u zăs alu mujere: “Grehurlje atelji ăs jirtaci.”

⁴⁹ Atunšje eje kari asre la masă ku jăl sur apukat să svitaskă una ku alt: “Šinji ar puće asta să fijă kari šă grehurlje jartă?”

⁵⁰ A jăl u zăs alu mujere: “Ănkriđala ata ău spasalit. Dući ăm putuljală.”

8

Isus propovjedalešci păm mulci lokur

¹ Dă pă aje, Isus u mers păm alčilje varușur šă satur, să propovjedălaskă šă să svitaskă dă Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbla dă pă jăl, ² šă šjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dăm rov duhur šă dăm bičișugur: Marija (kari are dăm varuș Magdala, kari u mănāt sedam drașj dăm je), ³ Ivana (bășăca alu upravitelj Kuza a jăl are upravitelj păntru Herod), Suzana, šă mulci alčilje căngășj. Jelji lji služule ku benjilje šje ave.

Om šje samănă

(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Mari gărmadă să akuljiže šă lume inka vinje la Isus dăm tot varușu. Isus u svătit alor ku usporedbă ⁵ “Om šje samănă u mers să seminji sămănce aluj. Šă kum sămăna orikići dăm sāmancurljelje u kăzut pă kalji. Šă sāmănce are kălkată, păn šje nor vinjit vrabujilje šă lju mănkalji. ⁶ Šă orikići ur kăzut ăntri petri šă jelji ur kriskut friș, ali sur uskat kă lji ibize vlagă. ⁷ Šă orikići sāmăncur ur kăzut ăntřă mărșunj šă u kriskut ku jej una, ali lji šăguša mărșunji. ⁸ Šă orikići u kăzut pă bun pămănt, šă u kriskut šă u avut sto răndur majmult.” Kănd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureći voj kari avec ureći să auzăc!”

Isus objasnalešci šje značalešci usporedba dă om kari samănă

(Mt 13,10–23; Mk 4,10–20)

⁹ Učenici aluj lor ăntribat pă Isus atunšje, šje značale usporedbe. ¹⁰ Isus u zăs: “Avovă Dimizov u dopustulită să prișjipec tajnurlje dă kraljevstva alu

[†] 7,37 Are običaj ăm aje vremi kă alci puće să să ujci kănd jej asre la večeră a jej nu mănka. [‡] 7,41 Unu banj dăm aržjint = una dnevnică alu radnik. [§] 7,44 Ăm aje vremi kănd vij la domačin am kasa trăbuje să lji spelji pišjorilje kă jej umbla pă drikur kari asre pljin dă prașină.

Dimizov, ali alu alci trãbã sã sã spujã ãm usporedbur; ka kum u zãs prorok Izaija: Ås eje kari sã ujtã ali nu veði, kari auði ali nu prišjepi.

11 Aku usporedba znaçalešçi asta: Sãmãnca ãj ka Vorba alu Dimizov. 12 Sãmãnca kari ãj pã kalji, ãs ka eje ominj kari auði Vorba, ali draku u vinji šã lji je vorba ãndãrãt dãm sufljiçilje alor, sã nu potã ãnkradã sã nu sã spasalaskã. 13 Aje sãmãnca ãntri petri ãs la ominj kari auði Vorba šã u apukã ku fãlušãjã ali nari korjen. Jej ãnkredi nu dã lungat šã atunšje ãm vreme dã ãnšjirkalã jej kaði ãndãrãt. 14 Sãmãnca kari u kãzut ãntri mãršunj šã ka ominji kari auði Vorba, ali kum vreme fužji jej sã astrãnži ku brigurlje ãm kust, šã dã gãzdãšije, šã žãndur ãm kust, šã eje nu adušji bun plod. 15 Ali sãmãnca kari kaði pã bunã pãmãnt aje eje ominj *kari auði Vorba šã u cãnji ãm sufljitu bun, jej ãs ustrajni šã u adušji bun plod.”

*Kum prišjipenj istina alu Dimizov
(Mk 4,21–25)*

16 “Njime nu acãcã lampã sã u pužã dãsup ter ili dãsup pat. Nu, jãl u punji pã svijeçnjak aša toc u viđe luminã kãnd vinji ãm nontru 17 atunšje kutotu šje ãj aku askuns, šã šje ãj pã askuns fãkut, kutotu u jãšã afarã. 18 Daje pãzec kum auzãc. Kã šinji ari ju fi dat maj mult, šã šinji gođe nari njimika, dã la jãl u fi lot çak šã aje carã šje samãnã kã ari.”†

*Familija alu Isus ãs eje kari kustã vorba alu Dimizov
(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)*

19 Alu Isus u vinjit mumãsa šã fracì sã ãl posjetilaskã pã Isus ali jej nu puçe sã vijã apropi dã jãl dã rãnd dã gãrmadã. 20 Šinjiva u javalit alu Isus: “Mumãta ata šã fracì atej stã afarã çi ašçaptã.”

21 Isus lju u zãs: “Mama ame šã fracì amej ãs eje kari auði Vorba alu Dimizov, šã u kustã.”

*Isus putulješçi oluje
(Mt 8,23–27; Mk 4,35–41)*

22 Una zã Isus šã uçenici aluj ur tunat ãm çamac šã sã mergã pã alta parçi dã galilejsko jezero. Isus u zãs: “Hajd pã haje parçi!” Aša sur maknult dã la mał. 23 Ali kum plovule jej, pã Isus lu furat somnu. Atunšje oluja ku vãntu una su slãbuzãt pã jezero šã jej asre ãm opasnost, daje ka karu sã umplje ku apã.

24 Jej ur mers la Isus šã lor skulatulã ãm frikã šã mužje: “Domnu, Domnu, noj nji ãntupenj!”

Aša su skulat šã u zapovjedalit alu vãntu šã alu valuvurljelje sã sã putuljaskã. Oluja su putuljit šã are putuljalã. 25 “Hunði vi ãnkriðala?”, Isus lju ãntribat pã jej.

Ali jej asre pljinj dã frikã šã ãmiralã, šã u zãs una la alt: “Šinji ãj asta çak šã vãntu šã valuvurlje ãl punji ureçi pã jãl kãnd zapovjedalešçi?”

*Isus mãnã pã drašj dãm om
(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)*

26 Jej ur plovulit pãn la malu dã Gerasa, kari ãj pã alta parçi dã Galileja. 27 Kum Isus u pus pišjorilje pã pãmãnt, ju vinjit dãdãnençi om dãm varuš kari are mar da multã dobã ku drašj ãm jãl. Jãl nu purta colji, šã nu kusta ãm kasã mar ãm gropur. 28 Kãnd lu vãzutulã pã Isus, jãl u mužjit tari šã u kãzut dãdãnençi la jãl šã dãm tot graju u mužjit: “Šje gãndešç dã la minji, Isuse Fišjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mã arog la çinji sã nu mã muçulešçi!” 29 Draku ãl cãnje mar multã vremi. Majnti ominji ku lancurlje ãl ljiga šã ãl pãze, ali jãl tod daje rupe lancurlje šã draku lu mãnat ãm pustinjã. Isus u dat zapovjed alu rov duhu sã ješi afarã dãm jãl.

8,10 Iz 6,9 * **8,15** Bun sufljit: ãj sufljit kari ãj spreman sã audã vorba alu Dimizov, šã sã u askulçi. † **8,18** Jasno ãj dãm kontekst kã Isus svitešçi dã prišjipalã šã dã ãnkriðalã. Asta znaçalešçi: “Šinji gođ ari prišjipalã šã ãnkriðalã ju su da maj mult prišjipalã. Šinji gođ nu ari prišjipalã u zgubi šã haj šje ari šã prišjipala šje u ari u zgubi šã prišjipala šje jãl gãndešçi kã ari”, ili “Dimizov u fašji alu hej kari ãnkredi ãm istinã ur prišjipe šã maj mult. Dimizov u fašji dã hej kari nu ãnkredi ãm istinã, jej nu u prišjepi istina njiš haj pucun šje jej gãndešçi kã jej prišjepi.”

³⁰ Isus lu ăntribat: “Kum ći čem?” Jăl u zăs: “Legija”, daje kă mulc draşj asre ăm jăl. ³¹ Şă jej sur arugat la Isus să nu lji đe zapovjed să mergă ăm gropă făr dă dno.†

³² Akulo are mari stadă dă porşj şje mănka pă parće dă đal, şă jej sur arugat să dozvolulaskă să tunji ăm jej, şă Isus lju dazvolulit. ³³ Draşji dăm omula u fuţjit ăm gărmađă porşj, şă stada dă porşj ur arljigată dă pă đal ăm jezero şă akulo sur ăntupit.

³⁴ Ominji şje păze stado u skăpat kănd u văzut aje, şă jej ur dus hir ăm varuş şă ăm sat. ³⁵ Şă lume ur vinjit să vadă şje u fost aje. Kănd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pă omu şje are ku draşj ăm jăl are ămbrăkăt, şă şăđe la pişjorilje alu Isus ku fire sântosă. Şă kănd u văzut aje kutotu jej sur ănfrikuşat. ³⁶ Hej kari ur văzut or spus kum Isus u osloboduleşci pă omu ku draşj. ³⁷ Ali tota lume dăm lok ăm Gerasa ur zăs alu Isus să fugă dăm akulo kă asre tari ănfrikuşac. Isus u tunat ăm kar şă gănde să fugă ăm napoj.

³⁸ Omu dăm kari Isus u mănat afară dăm draşj să aruga la Isus: “Pot să fug ku činji?”, ali Isus lu mănat şă ju zăs: ³⁹ “Dući ăm napoj akasă, şă spunji alu toc kutotu şje Dimizov u făkut dă činji.” Aşa u mers akasă şă u şirilit ăm varuş kutotu şje Isus u făkut păntu jăl.

Mujere kari are bičagă u fost sănătosă

⁴⁰ Gărmađă are akulo să ăl pozdravalaskă pă Isus kănd su ăntorsusă pă alta parći dă jezero, jej toc tari ăl aşıpta pă jăl. ⁴¹ Atunşje su pojavalet om kari să čima Jair vođa dă sinagogă. Jăl u vinjit la Isus şă u kăzut žos la pişjorilje aluj şă să aruga la jăl să vijă la jăl akasă daje kă ⁴² jedina fata aluj dă dvanaest aj (12) dă bătărnă are pă morči.

Isus u mers dă pă Jair kănd mulc să ămpinţje să fijă dapropi dă jăl. ⁴³ Ăm gărmađe are mujeri kari kărvarale dvanaest (12) aj şă je u čiltit kutotu şje ave pă doktor ali no aflat pă njime kari ar puće să u ozdravalaskă. ⁴⁴ Je u vinjit

pă dănapoj şă su apukat pus dă cola alu Isus, şă sănžilje u stat să kuri.

⁴⁵ “Şinji u pus măna pă minji?”, u ăntribat Isus.

Toc zăşje kă nu ur pus. Atunşje Petar u zăs: “Domnu, tu vejs kum să ămpinţi toc ominji la činji!”

⁴⁶ Isus u zăs: “Şinjiva u pus namjerno măna pă minji kă am sămcăt pučere kum jaşă afară dăm minji.” ⁴⁷ Kănd u văzut mujere kă majmult nu poći cănje ăm je, je u vinjit ăm nenći trămurănt dă frikă, u kăzut ăm njenće alu Isus şă u spus la toc adăşje u pus măna pă jăl, şă kum u fost ozdravalită dăm turdată. ⁴⁸ Isus u zăs: “Fato, ănkriđala ata ću ozdravalit. Dući ăm putuljală!”

Isus u skulat dăm morči pă fata alu Jair

⁴⁹ Kănd Isus svite ku mujere, glasniku dăm kasa alu vladaru dă sinagogă u vinjit şă u zăs: “Fata ata ăj mortă. Nu ăl gnjavali pă učitelj!”

⁵⁰ Kănd u auzăt Isus aje, jăl u zăs alu Jair: “Nuc fijă frikă! Numa ănkređi mijă şă je u kusta!”

⁵¹ Kănd ur vinjit jej la kasa, Isus nu lăsă să mergă ăm nontru ku jăl osim Petar, Ivan, Jakov şă mumăsa şă tatusu alu fate haje. ⁵² Şă toc ăm kasa plănzje şă u žalale, aşa jăl u zăs: “Nu plănzjec. Je nuj mortă, numa să kulkat!”§

⁵³ Jej ăl răđe pă Isus, kă jej asre sigurni kă je ăj mortă. ⁵⁴ Isus atunşje u apukatu dă măna şă dăm tot graju u mužjit: “Skolăci kupilu amnjov!” ⁵⁵ Şă duhu alji su ăntorsăsă şă je su skulat dăm turdată. Isus u dat zapovjed atunşje să ăj đe şjeva să mănăşji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ămirac a Isus lju purunşjit pă roditelji să nu spujă alu njime şje u fost.

9

Isus mănă pă dvanaest (12) apostolur (Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isus u čimat pă dvanaest apostolur la jăl şă jăl lju dat pučeri şă autoritet pă toc draşj, şă pučeri să ăntremi bičişugur.

† 8,31 Gropă făr dă dno dă draşj § 8,52 Isus şčije kă je ăj mortă ali jăl şčije kă ju da kust ăm napoj.

² Atunšje Isus lju mǎnat afarǎ šǎ sǎ proglasalaskǎ kraljevstva alu Dimizov šǎ sǎ ozdravalaskǎ pǎ bičež. ³ Isus lju zǎs alor: “Nu loc njimika ku voj pǎ kalje avostrǎ, njiš botǎ, njiš taškǎ, njiš mǎnkari, njiš banj. Njime sǎ nu je maj una kǎmašǎ ku jǎl. ⁴ Ām kari gođe kasa mǎržjec, fijec akulo pǎn šje nu fužjec dǎm varuš. ⁵ Hundi gođe nu vǎ punji ureči, fužjec dǎm ala varuš šǎ Ām znak dǎ upozorenje kǎ Āl laš la sudbina aluj, skutǎrǎcǎvǎ prašina dǎ pǎ pišjori.”

⁶ Aša jej sur lot afarǎ sǎ mergǎ dǎm sat Ām sat sǎ propovjedalaskǎ Hir fǎlos šǎ ozdravalaskǎ pǎ bičež pǎ hundi gođ meržji.

*Herod gǎnde sǎ vadǎ pǎ Isus
(Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)*

⁷ Vladar Herod* u auzǎt dǎ kutotu šje Isus u fǎkut, šǎ are zǎbunjǎt kǎ orikic zǎšje kǎ Ivan Krstitelj u uskrnulit dǎm morc. ⁸ Šǎ orikic zǎšje kǎ prorok Ilija su arǎtat pǎ pǎmǎnt kǎnd alci gǎnde kǎ unu prorok dǎ kǎnva u vinjit Ām kust.

⁹ Ali Herod u zǎs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji Āj omusta dǎ kari aud dǎstafele vorbi?” Jǎl da be šcipta sǎ vadǎ pǎ Isus.

*Isus u rǎnjit pǎ majmulc dǎ pet hiljada dǎ ominj
(Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)*

¹⁰ Kǎnd sor Āntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fǎkut. Atunšje Isus lju dus pǎ lok pustulot apropi dǎ varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur saznalit šǎ ur sljedilit pǎ Isus. Aša lju apukat la jǎl šǎ lju spus dǎ kraljevstva alu Dimizov šǎ u ozdravalit pǎ eje kari asre bičež. ¹² Mar kitrǎ dǎ sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus šǎ ur zǎs: “Mǎnǎ pǎ lumi Āndǎrǎt, aša sǎ mergǎ sǎ Āš aflji lok dǎ kulkat šǎ dǎ mǎnkat kǎ noj šcenj Ām pustinjǎ ajišje.”

¹³ Isus lju zǎs: “Voj dǎđecǎlji šjeva dǎ mǎnkat.”

Jej ur Āntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dǎ pitǎ šǎ doj pešč. Noj sǎngur sǎ mǎrženj šǎ sǎ kumpǎrǎnj mǎnkari dǎ totǎ

lumesta?” ¹⁴ Jej ur umǎrat hundiva pet hiljada dǎ bǎrbec,† Isus u zǎs alu učenici aluj:

“Punjecǎlji sǎ šadǎ Ām grupur po pedeset lumi sǎ šadǎ una.” ¹⁵ Šǎ apostoli ur fǎkut kum lju zǎs, lju pus pǎ toc sǎ šadǎ žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet dǎrabur dǎ pitǎ šǎ doj dǎrabur dǎ pešč šǎ su ujtat sus Ām nor, Isus u blagoslovulit šǎ u ruptǎ Ām dǎrǎbelji, atunšje u dat alu učenici aluj sǎ pujǎ dǎdǎneneci alu lumi. ¹⁷ Šǎ jej toc ur mǎnkat šǎ asre sǎtulj. Šǎ jej ur akuljes dvanaest košarur dǎ dǎrǎbelji šje ur rǎmas.

*Petar priznalešci kǎ Isus Āj Krist
(Mt 16,13–16; Mk 8,27–29)*

¹⁸ Undatǎ kǎnd su Āntors Isus pum parci sǎ sǎ aroži, učenici asre ku jǎl šǎ Isus u Āntribat: “Šje zǎšji lume šinji mes ju?”

¹⁹ Jej ur Āntors vorba: “Ivan šje Bučazǎ, makar orikic zǎšji Ilija prorok a hejelanc kǎ ješč prorok dǎ kǎnva kari u uskrnulit dǎm morc.”

²⁰ Isus u Āntribat: “A voj? Šje zǎšjec voj, šinji mes ju?”

Petar u Āntors vorba: “Tu ješč Krist kari Āj mǎnat dǎ la Dimizov!”

*Isus lji spunji alu apostoli kǎ jǎl u muri, šǎ u uskrsnuli
(Mt 16,1–23; Mk 8,31–33)*

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale sǎ spujǎ asta alu šjinjiva kǎ jǎl Āj Mesija. ²² Atunšje Isus u zǎs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj trǎbǎ sǎ pǎc mulci patnjur. Bǎtǎrnji kari Ās glavni Āntri židovur, mari popur šǎ učitelju dǎ zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurǎ, a ju treći zuǎ uj uskrsnuli.”

*Kum sǎ fjenj učenici alu Isus Krist
(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)*

²³ Atunšje Isus u zǎs alu toc: “Dakǎ šinjiva gǎndešci sǎ mǎ sljedǎlaskǎ pǎ minji, elši trǎbǎ sǎ odbijalaskǎ sǎ kušci dǎ pǎ žǎndurlje aluj, jǎl sǎngur sǎ Āš je krušje aluj totǎ zua šǎ sǎ mǎ sljedǎlaskǎ

* **9,7** Vladar Herod jǎl vladale Ām Galileja kari are una parci dǎ Izrael. † **9,14** Nu asre numa bǎrbec, nego šǎ mujer šǎ kupij (vedi Mat 14,21)

pă minji.† 24 Šinji gođ gändešci sã äš spasalaskã kustuš ala lu perđi do kraja, šã šinji gođe šu perđi kustuš pãntru minji ala su spasalisã vječno. 25 Šje ari benji om dãm aje dakã kapãtã celi svet, a jãl äj uništilit ili pãrdut? 26 Dakã äj alu šjinjiva rušunji dãm minji ili dãm vorbilje amelji, šã ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušanji dãm ala om, kãnd uj vinji äm slava aluj, äm slava alu tatusu šã äm slava alu svãnc andeji. 27 Anume ju zãk, äs orikic kari stã ajišje kari nor muri majnti dãm šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov.”

Isus aratã slava aluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

28 Hundiva osam zãlji dãm pã ešce svatur Isus u lot pã Petar, Ivan šã pã Jakov ku jãl, šã u mers sus pã đal sã sã aroži. 29 Atunšje kum sã aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šã coljilje aluj sur ščimbat am alb dãm svitlãze. 30 Doj ominj su pojavalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šã prorok Ilija. 31 Jej su arãtat äm slavã šã jej svite dãm morčiš aluj šje u fi äm Jeruzalem.

32 Pã Petar šã pã urtašji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat šã lor vãzut pã Isus äm slava aluj ku doj ominj šje stãce ku Isus. 33 Kãnd jej fužje, Petar u zãs alu Isus: “Domnu, anovã nji benji ajiše! Lasã fãšjenj tri koljibur: unu pãntru činji, šã unu pãntru Mojsije šã unu pãntru prorok Ilija.” Jãl nu šcije šje svitešci, sãmãna kã bulunzešci. 34 Šã kãnd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pã Petar šã pã urtašji aluj šã jej su änfrikušat.

35 Atunšje su äuzãt graj dãm oblak: “Asta äj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureci la jãl!” 36 Kãnd graju su auzãt, Isus are sãngur. Učenici ur tãkut šã nor spus alu njime šje ur vãzut.

Isus u mãnat afarã pã drak dãm kupilula

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

† 9,23 Zločinac kari are osudulit sã mori pã krušji trãbuje sã dukã krušje pãn la lok hundu u fi amurãt. Ku asta svat, Isus gãnde sã zãkã dakã gãndenj sã fijenj učenici aluj, trãbujenj sã fijenj morc la željurje anoštri, la voja anoštrã, trãbujenj sã fijenj poslušni šã spremni sã punjenj ureci la Isus. Š 9,31 morči Vorba kari äj prevodilitã “morči”, pã ljmiba dãm grčki äj Jãšalã, šje aratã kum Isus u muri. Äm kenvija bãtãrnã “Jišala” značalešci kum Dimizov u oslobodulit pã Izraelci dãm ropstvã äm Egipat. Morče alu Krist pã krušji äj “Jãšalã” daje Dimizov nju otkupilit dãm ropstva dãm grehur.

37 Hajelantã zã Isus šã učenici aluj ur vinjit žjos dãm pã đal šã äl ašcripta gãrmadã dãm lumi. 38 Äm gãrmade are om kari mužje: “Učitelju, ju mã arog, ujtãci pã fišjorum daje kã jãl äj jedini kupilu amnjov! 39 Ujtãci, duh äl napadalešci šã jãl dãm turdatã çãpã, äl skutãrã äm gãrcur šã fašji spumi la gurã šã dabe fužji dãm la jãl, ku mukã äm äl baçi. 40 Ju mam arugat la učenici atej kari as re ku noj dakã ar puçe jej sã mãjã pã draku afarã ali jej nu puçe.”

41 Isus u äntors vorba: “O voj nevjernã šã ubraznikã generacijã! Kitã dobã trãbã sã fjuv ku voj? Kitã dobã trãbã sã vã trpãlesk? Adãl pã fišjoruc ajišje!” 42 Kãnd kupilula u vinjit la Isus, draku lu vãrljit žjos šã äl skutura am gãrcur. Isus lu mužjit pã duhu rov šã pã kupilu lu ozdravalit, šã äm napoj lu dat la tatusu. 43 Jej asre toc ämirac la autoritetu aluj šã kit äj dãm mari Dimizov.

Isus jarã spunji dãm morče aluj

(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Atunšje kãnd inka toc sã ämira šje u fãkut, Isus u svãtit ku učenici aluj: 44 “Zapamtalecã vorbilješce, šã ängãndecãvã dãm jelji.” Isus u zãs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat äm mãnjilje alu omuluj.” 45 Jej nor prišjiput šje u gãndit jãl ku aje sã zãkã. Značenje are askunsã dãm la jej, a alor lji are frikã sã äl äntrebi pã jãl dãm aje.

Šjinji äj maj mari äm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

46 Učenici su apukat sã raspravljãlaskã šinji dãm jej ar puçe sã fijã maj mari. 47 Isus lji šcije gãndu äm suflijicilje alor atunšje Isus u lot pã kupil mik šã lu pus lãngã jãl 48 atunšje lju zãs: “Šinji gođe apukã pã kupilusta mik äm numilje amnjov apukã pã minji. Šã šinji gođe

apukă pã minji, apukă isto šã pã ala kari mu mânat. Daje kã maj mik ântri voj äj maj mari.”

*Šjinji nuj protiv dã voj, ala äj dã voj
(Mk 9,38–40)*

⁴⁹ Ivan u zãs: “Domnu noj anj vãzut pã unu om kari äm numilje atov mãnã drašj afarã dãm ominj šã noj anj zãs sã nu fakã aje, daje kã jãl nu äj unu dãm noj.”

⁵⁰ Isus u zãs aluj: “Nu äj branalec, kã šinji gođe nuj protiv dã voj, äj dã voj.”

Samaritanci nu apukã pã Isus a jãl nu lji uništãlešči

⁵¹ Vreme are apropi kãnd Isus trãbuje sã fijã dus napoj äm nor, atunšje tari su odluãulit sã mergã äm Jeruzalem. ⁵² Isus u mânat glasnišj äm nençi la jãl a jej ur vinjit äm unu sat äm Samarija sã pripremalaskã lok pãntru jãl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat äm benji, daje kã are pã kalje dã Jeruzalem.* ⁵⁴ Kãnd ur vãzut uãenici Jakov šã Ivan ur ântribat: “Domnu, gãndešc sã ãimãnj fok dãm nor sã lji uništãlaskã?”† ⁵⁵ Isus su äntors la jej šã lju fãkut dã njimika pã Jakov šã pã Ivan. ⁵⁶ Šã jej ur mers äm altu sat.

*Nuj lako sã fijenj uãenici alu Isus
(Mt 8,19–22)*

⁵⁷ Kum mãržje Isus šã uãenici pã kalji, šjeva ka omu u zãs alu Isus: “Ju uj meržji ku ãinji hundï gođ vi meržji šã tu!”

⁵⁸ Isus u zãs: “Lisicurlje ari sklonište šã vrãbujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju

Fišjoru alu Omuluj nam lok hundï sã äm pujã kapu.”‡

⁵⁹ Isus alu altuje u zãs: “Sljedilešçi mã!”

Omu u zãs: “Domnje, lasãmã elši sã mã dukã sã ängrop pã tata amnjov.”§

⁶⁰ Isus u zãs aluj: “Lasã pã morc sã äš ängropi pã morc,* ali tu duçi šã propovjedalešçi kraljevstva alu Dimizov!”

⁶¹ Akulo are inka unu om kari zãšje: “Ju ãuj sljedili pã ãinji, Domnu ali elši lasãmã sã mã pozdravalesk ku toc akasã.”

⁶² Šã Isus ju äntors vorba: “Njime kari punji mãna pã plug šã sã ujtã äm napoj dã pã jãl,† nuj bun dã kraljevstva alu Dimizov.”‡

10

Isus spunji alu sedamdeset doj uãenikur kum sã spuji dã kraljevstva dã Dimizov

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

¹ Dã pã ešce stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj uãenikur šã lju mânat äm nençi, doj pã doj la tot varušu šã lok la kari jãl isto ašçipta sã mergã. ² Isus u zãs alor: “Žetva äj mari ali pucãnj äs lukroj, dãm ala rãnd arogãçi la stãpãnu dã žetva sã mãji maj mulc lukroj äm polja aluj.* ³ Aku duçi ali punji ureçi. Ju vã mãj pã voj ka pã birkã mikã ântri lup! ⁴ Nu loc ku voj ãibularuš ili taškã ili cipiliš, šã nu sta dã lungat äm svat ku ominji pã kalji sã nu zgubec vreme.

* **9,53** Samaritanci šã Židovi jej dãm tri jej sã mrzãle. Daje Samaritanci nu gãnde sã ažuçi alu Isus pã kalje aluj äm Jeruzalem–glavni varuš alu židov. † **9,54** Jakov šã Ivan u dã osudã kã jej šçije kã jej äs proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pã Dimizov. 2 Kr 1,10–12 ‡ **9,58** Isus spunji ku izrekã sã äncevi pã om kum sã fijã uãeniku aluj. Isus gãndešçi dakã ala om lu sljedili, njiš ala om nar ave domu aluj. § **9,59** Nuj jasno kã tata alu omula u murit, a jãl trãbã sã ä ängropi odma, ili omula gãndešçi sã rãmãji maj du lungat pãn šje omula no u muri kapu atunšje lu ungrupa. Poanta äj äm aje kã ala om gãndešçi elši šjeva sã fakã majnti dã šje u sljedili pã Isus. * **9,60** Isus nu gãndešçi doslovno kã morci ur ungrupa pã alci morc. Šje ar puçe sã fijã “morc” äs: 1. asta äj metaforã dã hej kari maj šjeva u muri ili 2. asta äj metaforã dã hej kari nu sljedilešçi pã Dimizov, kari äs duhovno morc. Poanta äj äm aje kã uãeniku nu slobud sã dopustulaskã njimik šje lar zadržali sã nu sljedilaskã pã Isus. † **9,62** Njime kari sã ujtã dã napoj kãnd kapalešçi, nu poçi sã vadã plug hundï trãbã sã mergã. Aje osobã trãbã sã fijã koncentriranã sã sã ujçi äm nençi sã potã benji kapali. Aša znaãalešçi kã trãbã sã nji ujtãnj ravno dã kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud sã punjenj familija pã loku alu Dimizov. Nu znaãalešçi kã trãbujenj sã nu nji brinulenj dã familija anostrã. ‡ **9,62** Isus odgovaralešçi ku izreka sã äncevi pã om kum sã fijã uãeniku aluj. Isus podrazumijevãlešçi kã osobe nuj bunã dã kraljevstvo alu Dimizov dakã nji ujtãnj pã ominj äm prošlost äm lok sã slijedilenj pã Isus. * **10,2** Isus zãšji kã mulc ominj äs spremni sã tunji äm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno uãenikur kari u änvãca, šã sã ažuçi alu ominj.

⁵ Elši stvar šje trābā sā zāšjec känd vinjec la kasa āj: ‘Putuljalā fijā la kasasta!’

⁶ Dakā om kari gāndēšči putuljalā kustā ām kase putuljala u fi ku jāl, ali dakā nu, putuljala u vinji ām napoj la voj.

⁷ Rāmānji ām aje ista kasa, mānānkā šā be šje ari jej, kā lukroju āj vreden dā šje u lukrat. Nu vā selilec dām una kasa ām alta.†

⁸ Dakā māržjec ām bilo kari varuš šā jej vā apukā ām benji voj mānkāc šje vā punji dādānenči ⁹ šā ozdravalecā pā bičež kari ar fi akulo, šā spunjecālji kā Kraljevstva alu Dimizov āj apropi. ¹⁰ Ali dākā vinjec ām varuš hundī nu vā apukā, atunšje dušjecāvā pā ulicur šā zāšjec:

¹¹ Čak šā prašina dām varušu avostru kari su apukat pā pišjorilje anoštri, brisālec dā pā noj, protiv dā voj!‡ Ali šā voj ac trābuji sā šcijec kā kraljevstva alu Dimizov āj apropi. ¹² Ju vā zāk kā pā zuve dā sudulalā u fi maj ušuri lu varušu Sodoma dā kitā dā varušula.”Š

Isus lji fašji dā njimik pā heje kari nu askultā

(Mt 11,20–24)

¹³ Isus u zās: “Jao avovā ominjilor dām Korazine! Jao avovā ominjilor dām Betsaido! Kā sā vi fost dastafel čudo ām varuš Tira šā am Sidon* ka kum su dogodulit la voj ām varušu avostru, jej dā kånva sar vi ānkājit, šāzut ām colji dā kecā, šā ām šjinušā znak dā ānkājalā.†

¹⁴ Anume ām zuve dā sudulalā Tira šā Sidonija maj benji ur trešji dā tu! ¹⁵ Šā voj ominji dām Kafarnaum! Pānām nor voj vic rādika? Ām podzemlje vic fi arunkac.

¹⁶ Šinji gođe auđi pā voj, mā auđi pā minji, a šjinji odbacalešči pā voj, pā minji odbacalešči, šā šjinji gođe odbacalešči pā minji, odbacalešči pā Dimizov kari mu mānat!”

Dā šje sā nji ānfālušānj

¹⁷ Sedamdeset doj učenikur su āntors ku fālušājā. Jej ur zās: “O Domnje, čak šā drašji nji punji ureći ām numilje‡ atov.”

¹⁸ Jāl lju zās alor: “Ju mā ujtam la Sotona kum kađi ka munje dām nor.Š ¹⁹ Aku punjec ureći! Ju vam dat autoritet sā kākāc pā šarpi šā pā škorpionur* šā ku kutotu pučere pā sāla dā dužmanj, † šā njimik nu vic pācā rov. ²⁰ Tot daje nac trābuji sā vā ānfālušāc kā duhovur vā punji ureći. Fijec fāloš la aje kā numilje avoštri ās skrišā ām nor.”‡

Numa Fišjoru otkrilešči pā Dimizov (Mt 11,25–27; 13,16–17)

²¹ Ām ala šas Isus su ānfālušāt ām Duhu svānt sā u zās: “Tata, Domnu pā pāmānt šā pā nor, ju dov hvalā cijā daje kā tu aj askuns ešce dā la mārđoj šā dā la pāršjipuc, šā aj arātat alu hej ‘mišj’Š pā pāmānt. Da, Tata, cijā asta cā sā veđi.”

²² Šā Isus u zās: “Kutotu mu fost dat ām povjerenje dā la Tata amnjov. Njime nu kunošči pā Fišjoru šā njime nu kunošči pā Tata, numa Fišjoru kunošči, šā alu heje kari Fišjoru gāndēšči u kunošči pā Tata.”

²³ Atunšje känd are jej sāngur, Isus su āntors la učenici aluj šā u zās: “Blago avovā kā oči avoštri asta veđi! ²⁴ Sigurno mulc proroš šā kraljur dā kånva gānde sā vadā stvarurlje kari voj viđec, ali jej no

† **10,7** Isus nu svite kā jej trābā sā rāmāji ām aje kasa totā zua, mar trābā sā sā kulši akulo ām totā nopče, kit gođ ās akulo; ku alčilje vorbi, nu vā kulkāc ām alta kasa. ‡ **10,11** Asta āj simbol sā nji areči sā odbacalenj pā ominj dām ala varuš; ku alčilje vorbi; “Aša kum voj ac odbacalit pā noj, aša Dimizov u odbacali pā voj do kraja pā voj.”

Š **10,12** Sodoma: varuš (veđi Stv 19,24–28) * **10,13** Ominji kari kusta ām Korazin, ām Betsaida as re Židovi kari trābuje sā ašcepči pā Mesija. Ominji kari kusta ām Tir, Sidon nus are Židovi jej nu očekivale pā Mesija kā u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešči čak kā šā eje kari nus Židovi trābā prepoznulaskā pā Mesija daje kā u fākut kutotu čudurlje. † **10,13** Ām aje kulturā, ominji trābuje sā porči colji kari ās fākući dām kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šāde ām šinušā, sā areči kā lji žalji, šje u zgrešilit protiv dā Dimizov. ‡ **10,17** Ajišje “numilje” aratā pučere alu Isus šā autoritet.

Š **10,18** Isus koristilešči usporedbā sā usporedilaskā kum Dimizov u pobjedilit pā Sotona känd 72 učenikur aluj u propovjedilit ām varušur. Sotona u kážut đos dām nor, ka kum munja luvešči đos. * **10,19** Šarpilje šā škorpioni ās metaforā dā relji duhovur. † **10,19** Dušmanu āj Sotona. ‡ **10,20** Dimizov u skris numilje alor pā skritura ām nor, a aje značalešči kā jej ari vječni kust.

Š **10,21** Asta āj dā ominj kari nari iškulj, ali ās spremni sā apušji ānvācala alu Isus ka kum kupiji mišj apukā šā slušalešči pā hej lu kari lji ānkređi.

putut sã vadã, šã sã audã šje voj ac auzãt, ali nor auzãt.”

*Isus svitešči dã maj mari zapovjed
(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)*

²⁵ Šjeva ka učitelju dã zakonu alu Mojsije su skulat, sã ãl iskušulaskã pã Isus šã lu ãntribat: “Učitelju šje trãbã sã fakã sã kapãt kust dã erikeš? Kum ãl pot kãpãta?”

²⁶ “Šje zãšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?”

²⁷ U ãntors vorba: “Plaši pã Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šã ku kutotu gãndu atov, pã susjedu atov kã pã činji sãngur!”

²⁸ Isus u zãs aluj: “Benji aj zãs, aša fã šã vi kusta.”

²⁹ Ali kum gãnde sã areči kã ãj pravedan, lu ãntribat pã Isus: “Ali šinji ãj susjedu amnjov?”*

Usporedbã dã Samaritanac kari are milos

³⁰ Isus u zãs: “Are om kari are pã kalji dã Jeruzalem, are sus ãm varuš Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit šã lãpãdat, bãtut pã morči dã la pljačkaš šã lãsat pã drik.

³¹ Popa dã židov slučajno mãržje pã kalje šã kãnd lu vãzut, u fužjit pã lãngã jãl numa pã alta parči. ³² Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pã kalje haje. Kãnd u vinjit pã lokula šã lu vãzut, isto u mers pã alta parči dã kalji.

³³ Napokon †Samaritanac kum mãržje pã kalji u vinjit pã lãngã jãl šã kãnd lu vãzut lu apukat mila dã jãl. ³⁴ Jãl u mers la jãl u vãrsat uloj šã vin, šã ju ãnvãlit ranurlje. Atunšje lu pus pã magar šã lu dus ãm fugadov aša su brinulit dã jãl.

³⁵ Odma hajelantã điminjacã kum fužje ju dat lu gazda dã kasa šjeva ka banji† šã u zãs: ‘Je sama dã jãl, šã dakã asta nu u fi dãstul banj, dã kutotu šje u čilti, ju cuj plãci razlika kãnd mã ãntorkã ãm napoj.’

³⁶ Dã pã gandala ata šje gãndešć kari dãm ešće tri su arãtat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u ažutat?”

³⁷ Jãl u ãntors vorba: “Ala pã kari lu apukat mila dã jãl.”

Atunšje Isus ju zãs aluj: “Dući šã fã šã tu isto ka jãl.”

Dã šje trãbã sã nji brinulenj

³⁸ Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ãm unu sat hundi are mujeri šje sã čima Marta kari lu apukat pã jãl ãm kasa alji. ³⁹ Marta ave sorã šje sã čima Marija kari u šãzut la pišjorilje alu Domnu šã punje ureći la kutotu šje jãl svite. ⁴⁰ Ali Marta are ãm brigur dã kutotu šje trãbã sã fakã. Aša u vinjit la Isus šã ju zãs: “Nu či dori Domnu, kã sora ame mu lãsat pã minji sãngur kutotu sã poslužulesk? Šjeva zãj sã vijã sã ãm ažući.”

⁴¹ Domnu ju zãs: “Marta, Marta, tu či brinulešć šã či uznemirilešć dã mulći stvarur. ⁴² U biti numa una stvar trãbujã, šã Marija maj benji u akuljes, šã aje no fi lotã dã la je.”

11

*Primjer dã aruguminći
(Mt 6,9–13; 7,7–11)*

¹ Undatã kãnd Isus u fost gata ku molitva, unu dãm učenici aluj u vinjit la jãl šã ju zãs: “Domnu, ãnvacãnji sã nji arugãnj, kum ãnvãca Ivan Krstitelj pã učenici aluj.”

² Isus lju zãs alor: “Kãnd vã arugãc zãšjec:

‘Tata, la sã fijã svãnt numilje atov, la sã vijã kraljevstva ata, ka kum ãj pã nor la sã fijã pã pãmãnt!

³ Pita* anostrã kari ãj ãm totã zã, dã nji astãs.

⁴ Šã jartãnji grehurlje anoštri, ka kum noj jartãnj alu eje kari grešilešći protiv dã noj.

Nu nji da sã kãđenj ãm ãnšjirkalur.’ ”

10,27 Pnz 6,5 **10,27** Lev 19,18 * **10,29** Ali šinji ãj susjedu amnjov Asta om gãnde sã šćiji pã šjinji jãl trãbã sã plakã: “Pã šjinji trãbã sã smatrulesk pã bližnji amnjov šã sã ãl plak ka pã minji sãngur?” † **10,33** Samaritanci asre stranci kari Židovi lji mãržãle. † **10,35** ãm original skrijã: “ãs doj denarur” * **11,3** Pita are dostupnã akulo totã zua kari ominji mãnka, aje nuj čar pitã mar mãnkari.

*Isus nji ānvacă kum să fijenj ustrajni
ām molitvă*

⁵ Isus u zăs alor:† “Haj să zăšjenj kă avec urtak la kari măržjec ām miržuku dă nopci să āj zăšjec: ‘Urtaku amnjov, dām kečinj tri dărabur dă pită. ⁶ Urtaku u vinjit dă pă kalji la minji, să nam šje să āj puj dădānenći.’ ⁷ A jăl ām nontru aj zăšji: ‘O nu mă gnjavalı! Uša āj mar ānkujetă, kupiji amej să ju āščenj ām pat, să jednostavno, nu mă pot skula să ac dov pită.’ ⁸ Ju vă zăk: să dakă nu u meržji daje kă ās urtašj, u fašji aje să nu să rušunji.

⁹ Šă ju vă zăk: Arugăcăvă, să vu fi dat! Kutăc, să vic află! Kukunjec, să vu fi dăsvkut. ¹⁰ Kă šjinji gođ să arogă, kapătă! Kari kotă, află! A šjinji gođ kukunješci aluje ju su dăsvašji.

¹¹ Kari āj tata āntri voj: kănd kupilu šjeri pešci dali ām lok dă pešci dă šarpi? ¹² Ili kănd šjeri să āj đe škorpion ām lok dă ov? ¹³ Dakă voj grešni ominj šcijec să dăđec bunji stvarur alu kupiji avoštři, kit maj mult vu da Tata avostru dām nor Duh Svănt alu alor kari āl āntrabă!”

*Isus u vărłjit afară pă drak ku pučere
alu Dimizov*

(Mt 12,22–30, 43–45; Mk 3,22–27)

¹⁴ Isus undată u vărłjit afară pă unu drak kari are mut, să kănd u fost drakula vărłjit afară dām ala om kari are mut, puče să svitaskă, să alčilje ominji kari u văzut aje asre āmirac. ¹⁵ A orikic dām jej u zăs: “Jăl u vărłjit afară pă drašj afară ku ažitala alu Beelzebul‡ princu dă demonur!” ¹⁶ Akulo asre alci kari ānšjirka pă Isus, să jej u šjirut znak dām nor să đe.Š

¹⁷ Ali Isus šcije găndurlje alor, să lju zăs: “Totă kraljevstva kari să borulešci una ku alt, jej ur uništıli kraljevstva alor. Dakă familija una ku alt să borulešci, jej šur uništıli familija alor. ¹⁸ Dakă Sotona să borulešci protiv dă jăl sāngur, kum kraljevstvo aluj su cănje?,* šje rāmānje dām kraljestva aluj? Kum voj zăšjec kă ju vărłjesk afară pă drašji dām lume ku ažitala alu Beelzebul. ¹⁹ Ali dakă ju vărłjesk pă drašji afară dām lumi ku ažitala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštři vărłješci isto afară pă drašj ku ažitālă alu Beelzebul? Jej sāngur u dokazali kă nus točni. ²⁰ Ali dakă ju māj pă drašji afără ku žejtu alu Dimizov,† atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. ²¹ Kănd om bălour āj naoružan să pazešci kasa hundı kustă, atunšje pāmăntu aluj āj sigurnă. ²² Ali kănd bălour om āl napadalešci să āl mănănkă ku bătaje, āj je oružje dă kari ovisilešci, să āj āmparcă šje u furat dă la slab om.‡

²³ Kari nu āj ku minji, ala āj protiv dă minji să šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala răsăpă.Š

²⁴ Pă lok făr dă apă rov duhu fužji afară dām om, să lutulaskă* să să koçi lok să să odmaralskă. Dakă nu află njiš šjefăl j lok, zăšji: ‘Ju uj meržji ām napoj ām kasa ame dām ala om hundı am fužjit.’ ²⁵ Kănd draku u vinjit ām napoj u aflat kă aje kasa āj čistilită, să măturată. ²⁶ Atunšje meržji să adušji maj šapçi rov duhur maj rej dă jăl sāngur, să jej u vinji napoj ām om să kustă akulo. Aša alu omula are tari urăt dă kit dām elši.”

Blagoslovu dă askultălă

† **11,5** Isus spunji asta puvešci să objasnalaskă kă urtaku avostru să nu vă odbilaskă mar să vă ažuçi dakă avec mari potrebă să dakă āl āntreb maj mulçi răndur. Aša njiš Dimizov pă noj nu nji odbili, mar nju da dakă unj fi uporni. ‡ **11,15** Beelzebul Beelzebul āj altu numi dă Sotona ili dă drak. Unjer să skrijă “Beelzebub”. Asta anume značalešci “gospodar dă mušč”, šje značalešci “vladar pă drašj.” Asta numi āj povezano ku numilje dă lažni dimizov “Baal-zebuba” dām Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). Š **11,16** Ili “Jej gănde dă la Isus să areçi kă autoritetu aluj āj dă la Dimizov.” * **11,18** Ajišje “Sotona” āj dă rănd dă demonur kari sljedilešci pă Sotona ka pă jăl sāngur. Ku alčilje vorbi: “Dakă Sotona să članovi dă kraljevstva alor să borulešci una ku alt kraljevstvo aluj nu su cănje.” † **11,20** žejtu alu Dimizov svitešci dă pučere alu Dimizov (vedi Izl 8,19). ‡ **11,22** Asta spunji dă Isus kari pobjedilešci pă Sotona să pă demonurlje aluj. Isus āj bălour om kari je kutotu dă la om bălour. Š **11,23** šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala răsăpă Isus svitešci dă akuljižala dă učenikur kari āl sljedilešci “šjinji gođ nu adušji pă ominj să vijă la minji să mă sljedilaskă, lji dušji dă la minji.” * **11,24** “Lok făr dă apă” svitešci dă lok “lok pust” hundı draku lutalešci.

²⁷ Kum Isus svite, mujeri am garmada da ominj u muzjit tari dam tot graju sa su apukat sa svitaska: "Blagoslovulita aj aje kari cu purtat am injima, kari cu ranjit sa cu pazat!"

²⁸ Isus u antors vorba: "Anume, ali maj blagoslovulit as eje kari audi vorba alu Dimizov sa u canji!"

Isus aj maj mari da Jona sa da Salomon a tot daje ominji nu punje ureci

(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

²⁹ Kand u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat sa svitaska: "Voj ominj kari kustac am asta vremi, voj scec rej ominj. Kotä znak,† ali njišj šjefalj altu znak no fi dat ka kum u fakut Dimizov čudo pantru prorok Jona.‡ ³⁰ Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta am varuš Niniva, ka Dimizov lu manat. Š Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak ka pa minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u manat alu asta narod.*

³¹ Pa zuva kand Dimizov u suduli, kraljica kari da kanva vladale pa pamant da jug am Seba,† su radika una sa je u suduli pa heje kari kustä astäs. Je u vinjit da pa kraju da svijet, sa slušulaska pa Car Salomon kari are tari mudar. A aišje aj šjinjiva maj mari da Salomon a voj nu gandec sa punjec ureci! ³² Am zua kand Dimizov u suduli, ominji kari kusta am varuš Niniva su radika sa ljur suduli ominji kari aku kustä, ka jej nu sur ankajit kand Jona lji propovijedale. A ajišje aj šjinjiva maj mari da kit Jona a voj nu vac pokajalit!"

Šje Isus anvaca aje aj lumina alu ominj

† **11,29** Ku alčilje vorbi: "Jej gändešči da la minji sa fak čudo ka dokaz, ka ju am vinjit da la Dimizov." † **11,29** Jona Jona are prorok am Stari zavjet (vedi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Da pa tri zalji, vju u vinjit afarä dam injima mari alu pečilje, ka kum Isus u vinji afarä dam gropä. § **11,30** Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta am Niniva, varuš Asirija, jej as re mari neprijatelji alu Izrael (vedi Jon 3). * **11,30** Am original skrijä: "Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštaj." † **11,31** Kraljica da la Sabe (aku am Jemen) putuvule pašči 1.500 kilometru sa slušalaska mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti da Krist (vedi 1 Kr 10,1-13; 2 Ljet 9,1-12). † **11,33** Stihurle 33-36 aj metaforä kari Isus svitešči da anvacala aluj, aj ka "lumina." Jal gändešči učenici aluj sa puja ureci sa sa djelilaska ku alci. Jal svitešči da ominj kari nu šcijä ili nu prihvatalešči anvacala ka kum jej ar fi am "antunjerik". § **11,38** Farizeji ave pravilo ka ominji träbä sa spelji manjilje ka kum ar träbuji sa fijä obredno čišc la Dimizov. * **11,40** Isus koristilešči antribala numa sa fakä da njimik pa farizej šje nu prišjepi ka haj šje aj am sufljit aj bitno alu Dimizov. † **11,42** Träbä sa daj desetina alu nu slobud sa zanamaralešc sa alčilje stvarur.

³³ Isus svitešči: "Njime nu acaca lampä sa atunšje u punji pa lok hundi nu sa vedi ili dasup košarä. Nu, jal u punji am sviječnjak aša toc u vide luminä kand vinji am nontru.‡ ³⁴ Oču aj ka lampa alu telä. Dakä oču atov aj sanatos, atunšje tela ata antragä u fi am luminä, ali kand ci oču bičag, tela ata antragä aj am antunjerik. ³⁵ Bagä sama da aje šje smatralešc ka aj lumina am činji sa nu fijä fär da luminä." ³⁶ Dakä aj antragä tela ata am luminä, njiš unu dio da telä nu aj am antunjerik, atunšje aj kutotu am luminä, ka kum čar svitläze lumina ata.

Isus fašji da njimik pa farizeji sa pa učitelji da zakon alu Mojsije

(Mt 23,1-36)

³⁷ Kand Isus u svätit, unu farizej lu čimat sa manänšji la jal akasä. Isus u mers, sa u lot lok la masä. ³⁸ Kand farizeju u vazut ka nu šu spalat manjilje majnti ka kum aj običaj alu židov, su apukat sa manänšji a farizeju su začudulit. Š ³⁹ Ali Domnu Isus ju zas: "Aku voj farizeji pa da nä afarä canjec kljistaru sa teru čišc, ali pa da nontru voj scec pljinj da pulkučalä sa relji. ⁴⁰ Voj fär da firi! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit sa nutrina?*" ⁴¹ Maj benj dādec milostinja avosträ dam tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

⁴² Ali jao avovä farizejilor! Ka voj tari vä trudulec sa dādec desetina dam tot začinurlje sa povrcur alu Dimizov, a nu bagac sama da pravda sa ljubav alu Dimizov. Una träbä sa fašjec, a hajelantä sa nu propustulešc.†

⁴³ Ali jao avovă, farizejilor! Kă voj plăšjec lokurlje glavnă pã sastankur ăm sinagogă, șã pozdravalală ku poštovanje ăm varuș pã trgur. ⁴⁴ Jao avovă, kã voj șcec ka askunsă gropă pã kari ominji umblă a nu șcijă kã obredno ăș atunșje nečisti.”†

⁴⁵ A unu dãm učitelj dă zakonu alu Mojsije u zăs alu Isus: “Učitelju, känd svitešč aša, tu nji vředălešč șã pã noj.”

⁴⁶ Isus u zăs: “Jao șã avovă učitelji dă zakonu alu Mojsije, kã punjec pã ominj maj mult teret dă pravilurlje alu vjera dă kit šje poči om purta, a voj nu gändec njiș ku žježjitu mik sã ažutăc dă teretula sã dukă. ⁴⁷ Jao avovă! Kã voj gradalec spomenikur pã gropă alu proroci șã gändec kã ku aje fișjec benji, a preci avoștri lju amurăt. ⁴⁸ Așa voj svedočulec șã vã slagalec ku djela alu preci avoștri. Jej lju amurăt, a voj nastavalec ku lukru alor känd gradalec spomenikur.Š ⁴⁹ Dimizov ăm mudrostu aluj u zăs: ‘Ju uj mănã pã prorokur șã pã apostolur șã orikic dãm jej ur fi amurăc a alci u fi progonulic.’

⁵⁰ Daje dă la asta generacijă u fi tražalită sãnžilje dă la toc proroci kari u fost vãrsatã dãm elși dă känd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dă la sãnžilje alu Abel pãnã la sãnžilje alu Zaharija,* kari u fost amurăt ăntri žrtvenik șã ăm svetinja dă Hram. Ju vã zăk: ‘Kă kutotu asta u fi tražalit dă la asta generacijă!’†

† **11,44** Eșce grop as re kapalići ăm pãmănt hundi morči telurlje as re ămgrupači. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pã gropur sã vadă alci sã nu umblji sus pã jej. Känd Židovi umbla sus pã grop atunșje jej as re obredno nečisti. Eșce grop fãșje aje sã fijă aje slučajno. § **11,48** Isus fașji dă njimik pã farizeji șã pã učitelji dă zakonu alu Mojsije. Jej șcijă dă amurala dă prorok ali nu osudulešći pã preci daje kã lju amurăt. Ku alčilje vorbi: “ăm lok sã lji osudulec, voj maj potvrďalec aje șã vã slagalec ku aje”. * **11,51** Abel are elși om kari are amurăt ăm Stari zavjet (Stv 4,1–16) șã Zaharija posljednji om kari are amurăt ăm Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22).

† **11,51** Jedini proroci kari poštivalešći ăș proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pã prorokur ăm Stari zavjet, aša farizeji șã učitelji dă zakonu alu Mojsije nu askultă pã Isus șã nu askultă pã apostolur kari Isus u mănã. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunșje su suduli alu Izrael dă kutotu anjilje känd jej odbacale poruka aluj.

† **11,52** Isus svitešći dă istina alu Dimizov ka kum ar fi ăm kasa hundi učitelji odbijalešći sã tunji ali nu lasă alu alci sã ajvi čejilje sã potă tuna ăm nontru. Asta značalešći kã učitelji nu kunošći benji pã Dimizov, a jej maj nu lasă pã alci sã ăl upoznulaskă. * **12,1** Ka kum kvasu krešći ăm alot, aša licemjerje krešći ăm ăntragă zajednica. Ku alčilje vorbi: “Păzăcävă dă la licemjerje alu farizej, kari ăj ka kvasu” ili “Fijec oprezni sã nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor ăm ponașanje, utjecalešći pã toc, baș ka kum kvasu krešći am alot.” † **12,2** Ku alčilje vorbi: “Ne fijec ka jej, kã Dimizov u duskupira kutotu šje ăj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi”. † **12,3** Kășurlje alor ăm Izrael ave ravni krovur, a ominji sã urkă sus șã șăde.

⁵² Jao avovă učitelji dă zakonu alu Mojsije! Daje kã voj ac lot ăndărăt čejilje dă kraljevstva alu Dimizov.† Voj sãngur nac mers ăm nontru șã ac sprečilit pã alci sã tunji ăm nontru känd gãnde.”

⁵³ Dă pã šje u fužjit Isus dă pã lokula, učitelji dă zakonu alu Mojsije șã farizeji sur ăngăndit sã mergă dă pã jăl sã ăl ispitivălaskă. ⁵⁴ Gãnde sã ăl apușji pã Isus ăm zamkă šje ar puće sã zăkă protiv dă jăl numa sã ăl dukă pã sud.

12

Isus upozoravalešći pã učenikur (Mt 10,26–27)

¹ Așa mulc ominj su sakupilit dă mar kălka una pã alt kic as re pã lãnga Isus. Ali Isus elși u zăs alu učenici aluj: “Loc sama dă kvascu alu farizej! Ala kvas ăj licemjerje.* ² Njimika nuj akupirit šje no fi dăskupirit, njiș una tajnă kari no fi șcută.† ³ Așa dakă ac zăs šjeva ăm tunjerik su šci ăm lumină, șã dakă ac šupunjit šjeva ăm soba avostră aje isto u fi mužjit pã krovur dă kăș.”†

Nu vã fijă frikă (Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zăs: “Urtașji amej lasăcãmă sã vã zăk, nu vã fijă frikă dă eje kari numa vã poči amură tela șã nu poči njimika sã vã fakă. ⁵ Ju vuj zășji dă šjinji trăbă sã vã fijă frikă. Fijă vã frikă dă Dimizov kari poči sã amori, atunșje vã poči vãrlji ăm

pakao. Da anume, dă jăl vă trăbă sǎ vǎ fijǎ frikǎ.

⁶ Nus šinšj (5) vrǎbuj vǎndući dǎ doj banj? Dimizov nu mujtǎ pǎ njime. ⁷ A avovǎ čak šǎ pǎru pǎ kap vi umǎrat. Š Nu vǎ fijǎ frikǎ! Voj šćec maj vredni dǎ gǎrmadǎ dǎ vrǎbuj.”

Pǎ pǎmǎnt trǎbujenj sǎ priznalenj pǎ Isus

(Mt 10,32–33; 12,32; 10,19–20)

⁸ Isus u zǎs: “Šjinji gođ pǎ pǎmǎnt mu priznali pǎ minji ǎm nenće alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pǎ jǎl ǎm nenće lu ǎnđelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pǎ minji nu mu priznali pǎ pǎmǎnt ju muj odreknuli dǎ jǎl la ǎnđeljilje alu Dimizov. ¹⁰ Dakǎ bilo šjinji svitešći vorba protiv dǎ minji Fišjoru Omuluj aluje poći fi jirtat; ali dakǎ šjinjiva svitešći mišjunj dǎ Duhu Svǎnt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakǎ vu adušji la sud ǎm sinagogur šǎ la poglavicur šǎ vladarur, nu vǎ brigalec kum šǎ ku šje muj branali, ili šje sǎ zǎk.

¹² Kǎnd u vinji vreme, Duhu Svǎnt ću ǎnvǎca šje trǎbǎ sǎ zǎšj.”

Isus svitešći alu ominj sǎ nu fijǎ pohlepnǎ

¹³ Unu dǎm ominj ǎm gǎrmadǎ u zǎs alu Isus: “Ućitelju zǎ alu fračilje amnjov sǎ sǎ ǎmperci ku minji šje anj kǎpǎtat.”

¹⁴ Isus u odbilit šǎ zǎšje: “Omulji, šinji mu pus pǎ minji dǎ sudac, sǎ ǎmpǎrc ǎntri voj doj?” ¹⁵ Atunšje kǎnd u svǎtit alu toc kutotu, Isus u zǎs: “Bǎgǎc sama šǎ pǎzǎcǎvǎ dǎ pulkučalǎ! Dakǎ šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kǎ ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbǎ: “Are akulo om gǎzdak fǎr dǎ firi kari ave tǎlek šǎ tǎlekula u adus mult plod. ¹⁷ Šǎ jǎl šu zǎs sǎngur aluj: ‘Šje sǎ fak kǎ nam dǎstul lok sǎ puj ǎndǎrǎt šje mu kriskut?’ ¹⁸ Atunšje, jǎl u zǎs: ‘Aša uj fašji: Ju uj rǎstuna skladišturlje amelji šǎ uj gradali

maj mari, dǎstul dǎ mari sǎ spremǎlesk kutotu šje mu kriskut.’ ¹⁹ Šǎ ju muj zǎšji alu duša ame: ‘Aj mulći bunji stvarur aku, šǎ dǎ mulc ej šje ur vinji. Odmorulešćici, mǎnǎnkǎ šǎ be, šǎ ǎnfulušešćici!’

²⁰ Ali Dimizov ju zǎs aluj: “Tu omulje fǎr dǎ firi! Mar ǎm asta nopći uj šjire duša* ata. Atunšje šjinji u ave korist dǎm stvarurlje šje caj pus ǎndǎrǎt?”

²¹ Aša pǎce omu kari ǎš akulježi gǎzđǎšijilje pǎntru jǎl sǎngur, a nu su gǎzđǎšjit ǎm oći alu Dimizov.”

Isus ǎnvǎcǎ sǎ nji rǎzǎmǎnj pǎ Dimizov
(Mt 6,25–34)

²² Kapu u zǎs Isus alu ućenici: “Daje vǎ zǎk: voj nu trǎbǎ sǎ vǎ brigalec, dǎ kustu avostru, šǎ sǎ fijec ǎm brigur šje vic mǎnka, ili sǎ vǎ brinulec ǎm šje vic ǎmbrǎka. ²³ Daje kǎ kustu ǎj maj vrednǎ dǎ kit mǎnkare, šǎ tela maj mult dǎ kit colu.† ²⁴ Numa ujtǎcǎvǎ la gǎgǎrašć.‡ Jej njišj nu samǎnǎ, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupǎ, šǎ tod daje Dimizov lji rǎnješći. Nu šćec voj maj vredni dǎ vrabujrljelje? ²⁵ Poći šjinjiva dǎm voj ku brigurlje produžuli kustu? ²⁶ Dakǎ, nu pućec sǎ fǎšjec niti maj mǎkǎčelji, adǎšje šćec ǎm brigur dǎ kutotu ostalo?”

²⁷ Numa ujtǎcǎvǎ la flor ǎm telek! Jelji niti sǎ trudulešći niti fašji colji ali ju vǎ zǎk, kǎ njiš Car Salomon ǎm gǎzđǎšije alor nu are ǎmbrǎkat aša mǎndru ka florurlje ǎm telek. ²⁸ Ali dakǎ Dimizov dǎ dastafel mǎndremi alu jarbǎ kari kustǎ astǎs, šǎ sǎ bagǎ ǎm fok, kit atunšje maj mult u da jǎl avovǎ. O voj avec mikǎ ǎnkriđalǎ! ²⁹ Dǎm ala rǎnd nu vǎ gǎndec šje vic mǎnka šǎ šje vic be. Nu vǎ uzne-mirilec! ³⁰ Dǎ kutotu aje sǎ brinulešći ominj fǎr dǎ Dimizov. ǎngǎndecǎvǎ kǎ Tata avostru dǎm nor šćijǎ šje vǎ trǎbǎ. ³¹ Šǎ anume tražalec kraljevstva

Š **12,7** Pućenj sǎ ǎnkriđenj alu Dimizov. Jǎl šćijǎ maj mult dǎ kit noj šćijenj. Nu šćijenj čak njiš kit pǎr avenj pǎ kap, ali Dimizov šćiji asta kutotu. * **12,20** “Duša” ǎj kustu alu aje osobǎ. Ku alčilje vorbi: “Vi muri asta nopći!”

† **12,23** Daje kǎ Dimizov vu dat kust, šǎ telǎ avostrǎ, sigurno pućec sǎ ǎnkriđec kǎ Isus vu da šje vi potrebno dǎ kust. ‡ **12,24** Hej kari slušalešći pǎ Isus, jej smatralešći pǎ gavranur kǎ ǎš fǎr dǎ korist, daje kǎ Židovi nu puće sǎ mǎnǎšji ešće živadur.

alu Dimizov[§] elši šă kutotu ostalo vu fi dat.

³² O mikă stadă,* nuc fijă frikă, kă Tata avostru să ănfălušešci să vă apușji ăm kraljevstva aluj.

³³ Vinđec kutotu šje avec šă dăđec alu sărașj. Așa adunăcāvă tăšč kari nu su puće rupi, šă găzdășijă să vă fijă ăm nor kari nu propadalešci, hunđi lotri nor puće vinji, niti gāndașji să mănășji! ³⁴ Daje kă sufljičilje avoștri u fi hunđi ăj blago avostru.”

*Trăbă učenici să fijă spremni să așčepci pă Dimizov
(Mt 24,45–51)*

³⁵ Isus u zăs alu učenici: “Fijec spremni dă lukru, la să fijec opremilică† šă ăm mănjlje avoștri lasă fijă luminjlje acăcaći. ³⁶ Așa u fi ka slugurlje kari u așcriptat pă gospodaru aluj să să ăntorkă dă pă nuntă, spremni să ăj dăsvăkă kum u kukunji pă ușă. ³⁷ Măndremi alu eje slugur kari u fi skulac, kănd u vinji gospodaru! Anume ju vă zăk: Domnu šu punji săngur kintrinca să lji služulaskă šă lju punji să šadă la masă šă lju dvoruli. ³⁸ Šă kănd u vinji gospodaru ăm miržuku dă nopçi ili dăspru zua šă lju afla așa, măndremi u fi alu ala slugur!

³⁹ Slušulecămă dă asta: ka să șcijă gazda ăm kari șas u vinji lotru, jăl ar păză šă nar lăsa să ăj fijă provalalit ăm kasă.

⁴⁰ Voj isto trăbă să fijec spremni, kă ju Fișjoru Omuluj uj vinji ăm vremi kănd nu či nadali.”

⁴¹ Petar atunșje lu ăntribat pă jăl: “Domnu spuj tu asta usporedbă păntru noj učenici, ili ăj păntru toc?”

⁴² Isus u zăs: “Šinji ăj ala vjernă šă kufiri upravitelj kari ăl postavalešci dă gospodar pă kasa, šă ăm pravă vremi u da

mănkari alu toc ăm kasa? ⁴³ Măndremi alu ala sluga kari kănd u vinji gospodaru, u fașji așa. ⁴⁴ Dă anume, ju vă spuj kă gospodaru u odredilit alu ala sluga să vodulaskă ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakă sluga șar zășji ăm sufljituș: ‘Gospodaru, nu su ăntorșji așa păfriș’, šă atunșje să apușji să bată pă slugur šă să be, mănășji šă să ambeci? ⁴⁶ Atunșje u vinji gospodaru alu sluga ăm șjas kari nu șcijec. Šă atunșje fărd dă milost lu kaznali, ju da sudbină ku alci una kari nus vjerni.

⁴⁷ Sluga kari șcijă šje găndeșci gospodaru, šă dakă nu fașji šă nu să pripremilešci dă dolasku aluj, jăl u kăpăta mulci luvalur. ⁴⁸ Ali dakă sluga nu șcijă voje alu gospodaru, šă fașji șjeva šje zaslužulešci kaznă, atunșje u kăpăta pucănji luvalur. Kă alu toc kari mult u fost dat, mult su așcripta dă la jej, šă alu eje alu kari u fost mult dat ăm povjerenje, dă la eje šă maj mult u fi șjirut.”

*Ănvăcala alu Isus u adușji razdor ăntri ominj
(Mt 10,34–36)*

⁴⁹ Isus u zăs: “Ju am vinjit să vărľjesk fok dă sud pă pămănt,‡ šă kum aș găndi să să apușji să ardă! ⁵⁰ Trăbă majnti să mă buček ku mukur. Kum mă mućulesk pă šje aje no treșji! ⁵¹ Găndec kă am vinjit să vă aduk putuljală pă pămănt ăntri ominj? Nu, ju am adus podjelă! ⁵² Dă aku maj menkulo ăm kasa dă šinșj ominj ur fi ămpărcăc tri u fi pă parče ame šă doj protiv dă tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dă fișjoruș, šă fișjoru u fi protiv dă tatusu, mumăsa protiv dă fataș, a fata protiv dă mumăsa, šă sokra protiv dă njivastaș, šă njivasta protiv dă sokrăsa.”

§ 12,31 tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta značalešci: “ujtăcāvă la kraljevstva aluj” ili “tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov”. * 12,32 mikă stadă Isus čamă pă učenikurlje aluj, stado. Stado ăj grupă dă vașj ili kecur dă kari pastiru să brinulešci. Ka kum pastiru să brinulešci dă vașjilje alor, așa Dimizov să brinulešci dă učenikurlje aluj. Ku alčilje vorbi, “Nu vă brinulec. Numa daje kă șčec mișj, slabi, ka stado delj mikă, tata dăm nor ju su văzut dă voj să kustăc ăm kraljevstva aluj.” † 12,35 Ăm original skrijă: “La coljlje avoștri fijă ljigată ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovă să nu lji smetilaskă haljina kănd jej lukra. Ku alčilje vorbi: “Punjec haljina avostră ku kurova sus să fijec spremni să služulec.” ‡ 12,49 Asta ar puće să fijă: 1) Isus u vinjit să sudulaskă pă ominj, ili 2) Isus u vinjit să čistilaskă pă ominj kari ănkredî, ili 3) Isus u vinjit să adukă razdor ăntri ominj. 12,53 Mih 7,6

Isus lji spunji kã trãbã sã fiji spremni kãnd jãl u vinji napoj (Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Kum svite alu gãrmadã, Isus u zãs: “Kãnd viđec njecri oblakur kã sã rãdika dã pã more pã zapad, voj odma zãšjec: ‘Astãs u fi plojã’, šã voj šćec u pravu. ⁵⁵ Šã kãnd sã apukã sã batã vãntu dãm pustinja la jug, odma zãšjec: ‘U fi zuva tari kaldã’, šã aj aša. ⁵⁶ Licemjerilor!Š Voj šćijec sã čitalec znakurlje pã pãmãnt šã pã nor. Kum dã nu prišjipec šje aku sã dogudulešći!*

⁵⁷ Voj ac trãbuji dãm haje avostru sã šćijec šje aj benji. ⁵⁸ Dãkã šjinjiva či op-tužulešći pãntu dugu kari nac plãčit šã vã gãndẽšći sã vã adukã la sud, ãnšjarkã inka pã kalji sã vij la ligizalã majnti dã sud! Ar puće sã či adukã la sudac, sudacu sã či đe la oficir, šã oficiru či poći bãgã ãm čemicã. ⁵⁹ Ju vã zãk, kã akulo vi trãbuji sã rãmãj pãn šje no fi plãčit toc banji.”†

13

Isus čamã sã nji ãnkãjenj ku maj majnti

¹ Pã aje vremi orikic dãm regija Galileja ur vinjit la Isus šã jur spus dã Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pã jej sã lji amori kãnd jej prinosule žrtvur alu Dimizov ãm Hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zãs: “Voj gãndec kã Galilejci ãs maj grešni dã bilo kari alci Galilejc, numa dãm ala rãnd kã ur pãcãt jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šã punjec ureći! Dãkã nu vic ãnkãji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šã gãndec voj kã eje osamnaest lumi kari ur fost amurãc kãnd u kãzut tornju alu Siloam asre maj duvinj ominj ãm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakã nu vic ãnkãji, aša toc vic fi duhovno morc.”

Š **12,56** Licemjerilor Eje ominj as re kufir sã prepoznulaskã znakovur kã vinji ploje ili kã u fi tari kald. Ali jej u odbilit sã priznalaskã kã čudurlje alu Isus as re znakovur kari aratã kã jãl aj ala pã kari Dimizov lu mãnat sã spasalaskã svetu. * **12,56** Ku alčilje vorbi: “Anume sigurno ac trãbuji sã prišjipec šje značalešći šje Dimizov u fãkut pãšći minji ãm ešće zãlji!” † **12,59** Isus u spus alu ominj asta usporedbã sã lji đe upozorenje kã toc ar trãbuji sã sã pomirilaskã ku Dimizov majnti dã šje vinji sud pã jej.

Isus ku usporedba dã neplodnã smokvã spunji kã avenj pucãn vreme sã nji ãnkãjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbã: “Are akulo unu om kari ave sãmãnat ãm vinograd ljemn dã smokvã šã jãl tot vinje šã sã ujtã dãkã aj plod pã ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šã aša u zãs alu omula šje lukrã ãm gard: ‘Ujtãci ajišje! Kã mar tri aj mã ujta pã ljemnusta sã aflu plod šã nikad nu am aflat njimik. Tajãl ãndãrãt! Adãšje ar čãlti pãmãntu?’

⁸ Pã aje, omu šje lukra ãm gard u zãs: ‘Domnu, lasã maj unu aj sã fijã. Ju uj kapali pã lãngã jãl šã uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Dãkã nu, poc sã ãl taj ãndãrãt.’ ”

Isus pã zuva dã sãmbãta iscjelilešći

¹⁰ Pã zua dã sãmbãta, Isus ãnvãca ãm una dã sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dã rov duh ãm je kari izazavale bičišug. Je are apljikatã žjos šã nu sã puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šã ju zãs: “Mujeru, slobodnã ješć dãm bičišugu atov.” ¹³ Atunšje Isus u pus mãnjlje aluj pã je, šã je dãm turdatã su uspravalit šã su apukat sã đe hvalã alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dã sinagogã are mirgiš daje kã Isus u ãntrimatu pã zuva dã sãmbãta šã jãl su ãntors la eje ominj šã u zãs: “Ãs šinšj (6) zãlji ãm una sãmptãmãna hunđi trãbã sã lukri! Dakã gãndec sã fijec sãnãtoš hajde pã una dãm elje zãlji, a nu pã sãmbãta.”

¹⁵ A Domnu Isus u zãs: “Licemjerilor! Voj fišjec kãnd dãzljãgec pã vašjlje šã pã mãgari avoštiri pã zuva dã sãmbãta šã lji dušjec la apã? ¹⁶ Ali asta mujeri, sãmãnca alu Abraham, kari Sotona u cãnutu ljigatã osamnaest ej šã nar ave pravo sã fijã dizljigatã dãm ala rãnd kã pã zuva dã sãmbãta?” ¹⁷ Pã asta, toc eje kari sã protivile as re rušãnac. Toc alci

ăm gărmaďă sur ănfălușăt la toći măndri șă bunji stvarurlje șje Isus fășje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka șămănca kari kreșci ka kvasu kari șă șirilești

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

18 Isus u ăntribat: “Alu șjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samănă kraljevstva alu Dimizov? Ku șje șă usporidălenj? 19 Kă kraljevstvo alu Dimizov aj ka gorușičino șămănca kari aj tari mikă pă kari om u lotu șă u șămănat ăm garduș șă u kreșci șă u fost mari ljemn șă vrăbujilje u făkut skujbur ăm granur.”

20 Jară u ăntribat: “Ku șje șă usporidălenj kraljevstvo alu Dimizov?”

21 Kraljevstvo alu Dimizov aj ka kum mujere ari kvasac șă misălaskă mari količină dă făjnă,* așă kutotu șă șă potă rădika.”

Isus nji ănvacă kă aj teško șă tunănj ăm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

22 Isus putuvule ăm Jeruzalem, proșule ăm mulci varușur șă satur șă pă akulo ănvăca 23 Atunșje șjinjiva lu ăntribat pă jăl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucănj ominj?”

Șă Isus u zăs alor: 24 “Ușa dă nor aj uskă. Borulecăvă tari șă tunăc ăm nontru. Ju vă pot zășji kă mulc ur ănșjirka șă tunji ali nor puće. 25 Vreme u vinji kănd gospodaru dă kasa su riđika șă u ăncižji ușa atunșje. Voj pă alta parci vic apuka șă kukunjec șă vic aruga: ‘Domnu, dăsvă păntu noj.’ Șă vorba aluj u fi: ‘Ju nu șcuv dă hunđi șcec voj.’

26 Voj vic apuka șă zășjec pă aje: ‘Ali noj anj but șă anj mănkat ku činji kănd ănvăcaj pă ulicurlje anoștri.’

27 Șă jăl u zășji maj undată: ‘Ju vam zăs kă nu șcuv dă hunđi șcec.† Fužjec dă la minji, voj ominjilor rej!’

28 Da akulo vic plănžji șă vic kărcăji ku đinci șă vic fi mirgiș kănd vic viđe pă Abraham, Izak șă pă Jakov șă pă toc proroci ăm kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vărľjic afară. 29 Șă eje kari ur șăđe la masă pă nuntă ăm kraljevstva alu Dimizov ur vinji dă pă Istok, Zapad, Sjever, șă dă pă Jug.‡ 30 Băgăc sama kă orikic kari ăș aku maj pucăn važni ur fi maj mar, a hej kari ăș aku maj mar ur fi maj mișj.”§

Isus plănžji pă Jeruzalem
(Mt 23,37–39)

31 Orikic farizej ur vinjit la Isus ăm aje ista ză, șă ăl ămpurușjaskă. Șă ju zăs: “Herod găndești șă či amori. Dăm ala rănd lasă lokusta șă dući pă altu lok.”

32 Isus u ăntors vorba: “Dușjecăvă șă zășjec alu lisicurljelje:* ‘Ju măn pă drașj afară șă ozdravalaskă pă bičež. Ju uj fașji așă astăs, șă mănji șă tek ăm treća zuva uj zavărșali.’ 33 Ali ju trăbă șă fjuv pă kalje astăs, mănji șă treća zuva, izgledalești kă nu slobut proroku șă mori afară dăm Jeruzalem.

34 O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurăt pă proroc șă aj vărľjit petri pă eje kari Dimizov vu mănat la činji! Kiči răndur am găndit șă branalesk pă kupiji atej ka gájna pă pujiș dăsup haripiljeș, ali voj nu găndec! 35 Ujtăci aku! Kasa ata aj lăsată săngură golă.† Șă nu mic viđe păn șje nu vic zășji: ‘Blagoslovulit șă fijă kari vinji ăm numilje alu Domnu!’”‡

14

Isus iscjelile pă zuva dă șămbăta

* 13,21 Ăm original skrijă: “tri merur” kari ari 40 kila. † 13,27 nu șcuv dă hunđi șcec Ku alčilje vorbi: “Njiș urtașji njiș njamu nus čimac pă gozba ame.” ‡ 13,29 Mulc Židovi kari pretpostavale kă jej ăș dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are ukljućeni. Ali mulc kari nu as re Židovi dăm toći lokurlje dăm svet ur fi ukljućeni ăm kraljevstva alu Dimizov. § 13,30 ăm original skrijă: “Zadnji ur fi elși”. “Elși” predstavljalești važnost șă čast. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažniji ... ur fi mișj važni”, ili: “Dimizov u počastali ... Dimizov lju rușuna”.

* 13,32 lisicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali șă kukavică. † 13,35 Ominji dăm Jeruzalem u odbacalit pă Isus kă jăl aj Mesija. Domnu lju odbacali șă nu lju zaštitali. Dă pă aje kătănj dăm Rim u uniștiti Jeruzalem (70. god. dă pă Krist). 13,35 Ps 118,26 ‡ 13,35 Isus su ăntorșji ăm napoj pă pămănt. Atunșje ominji dăm Jeruzalem ur prepoznuli kă jăl aj Mesija.

¹ Undatã Isus u mers sã veĉeralaskã la kasa alu voĉa dã farizej. Are pã zuva dã sãmbãta šã jej sã ujta pã jãl tari ku sama.* ² Om ku biĉišug dã umflalã dãm apã su pojavalet dãdãnenće aluj. ³ Isus u añtribat pã uĉiteljur dã zakonu alu Mojsije šã pã farizeji šje asre akulo: “Aj zakonito dã pã zakonu alu Mojsije sã ozdravalaskã pã zuva dã sãmbãta ili nu?” ⁴ Jej tãšje, Isus pã aje u pus mãnjlje pã omula, šã lu ozdravalit šã lu lãsat sã fugã. ⁵ Isus lju añtribat: “Dãkã šjinjiva dãm voj ari fišjor ili pã vakã kari u kãzut ãm bunar adãnkã nac skoĉi odma afarã, šã pã zuva dã sãmbãta?” ⁶ Pã aje, jej nu puće sã uništilaskã vorba.

Isus ãnvacã dã poniznost

⁷ Isus u bãgat sama kum gošći kari asre ĉimac izabrale lokurlje helj maj ãm centrã la masã. Isus lji ãnvacã ku usporedbã pã jej: ⁸ “Kãnd ješć ĉimat dã la šjinjiva pã nuntã nu šãdec pã lok dã ĉasni gošć. Domaĉinu ar puće sã vi ĉimat pã šjinjiva maj važni dã voj pã ala lok. ⁹ Domaĉinu ar puće sã vijã ku omula, šã sã ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta aj pãntru jãl’, šã atunšje tu ješć ãm rušãnji. Vi trãbuji sã ĉi dušj pã zadnji lok.

¹⁰ Aša kãnd ješć ĉimat, dući šã akulježjic zadnji lok. Atunšje Domaĉinu ar puće sã vijã šã sã ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, hajd maj ãm sus.’ Atunšje ãm asta sluĉaj tu vi puće sã aj maj mult poštovanje ãm nenće alu urtašji atej šã gošć. ¹¹ A tot omu kari sã rãĉika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãĉikac.”

¹² Su ãntors la Domaĉin šã Isus u zãs: “Kãnd pripravilešć veĉerã nu ĉima numa pã urtašjic, ili pã fraĉic, ili pã njamuc ili pã gãzdašj susjedur, kã jej sigurno ĉur ĉimaći pã ĉinji isto šã aša cu fi ãntors. ¹³ Maj benji kãnd fašj feštã ĉamãlji pã

sãrašj sã vij šã pã invaliž, šã pã ulož šã pã orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kã jej nuc poĉi ãntoršji ali Dimizov ĉu nagradali ãm nor pã zuva dã uskrsnuće dã pravedni ominj.”

Isus svitešći dã mari feštã ãm kraljestva aluj

(Mt 22,1–14)

¹⁵ Kãnd unu dãm ominjije la masã u auzãt, jãl u zãs: “Blagoslovulit aj ala kari u mãnka pitã ãm kraljevstva alu Dimizov!”

¹⁶ Isus u ãntors vorba: “Undatã are unu om kari u dat mari veĉerã. Multã lumi are ĉimat akulo. ¹⁷ Mar apropi dã veĉerã sluga u fost mãnat la gošć sã lji ĉemi: ‘Hajdec’, u zãs jãl: ‘kã kutotu aj spremno!’ ¹⁸ Ali jej toc dãm jej sor apukat sã ãš aflji izgovorur. Unu u zãs: ‘Ju am kumpãrat telek, šã trãbã sã mã duk sã u vãd. Mã arogã la ĉinji, sã zãšj sãm jerći.’ ¹⁹ Alci u zãs: ‘Ju am kumpãrat šinšj (5) perez dã bikan šã trãbã sã mã dukã sã ãnšjerkã. Mã arogã la ĉinji, sã zãšj sãm jerći.’ ²⁰ Treći om u zãs: ‘Ju baš mam ãnsurat šã dãm ala rãnd nu pot vinji.’†

²¹ Sluga u mers ãm napoj la gazda aluj šã ju spus kutotu. Asta lu mirgišit pã gazda šã jãl u zãs alu sluga aluj: ‘Ångribešćici, dući pã ulicur šã ãm centru dã varuš šã adãlji pã sãrašj, ulož, invaliž šã pã orb sã vijã.’ ²² Kãnd u fãkut aje, gazda u javalit kã u fãkut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunšje ju zãs gazda alu sluga: ‘Aku dući ãm kot pã ulicur šã ĉamã† šã fã sã vijã, aša sã fijã kasa ame umpljitã. ²⁴ Kã njišj unu dãm eje elši kari asre ĉimac nor gusta dãm veĉera ame.”

Uĉenici ar trãbuji sã fijã tari predalic la Isus

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Mulc ominj ãl sljedile pã jãl. Isus su ãntors ãm napoj šã u svãtit alor: ²⁶ “Bilo

* **14,1** sã ujta pã jãl tari ku sama gãnde sã vadã dakã ãl poĉi optužili dã šjeva kã aj duvinã. † **14,20** Eje ominj kari as re ĉimac pã nuntã jej fišje dã njimik pã kralj. Dã nuntã jej dã mult mar šćije, a kãnd u vinjit vreme sã vijã, jej ur izmislilit mišjunj, šã izgovorur. Adãšje šjinjiva ar trãbuji sã kumpiri telek kari nikad no u vãzut ili sã kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trãbuji sã rãmãji cjelo vrijeme akasã sã fiji ku mujere aluj? Jej cãnje dã udvaru alor, dã familja alor maj tari dã kit dã gospodaru. Isus u upozorulit kã banji, udvaru šã familja nu slobud sã fijã maj bitni dã kit dã Dimizov (vejs retku 25-33 đos). ‡ **14,23** ãm kot pã ulicur ãm original skrijã: “pã kalji ili la ogradã”

šinji dām voj kari plašji maj tariš pā tatusu pā mumāsa pā bāšacaš, pā kupijiš pā fraci šā pā sorālješ šā čak pā kustu aluj maj mult dā kit pā minji, nu poči sā fijā učeniku amnjov. ²⁷ Dakā šjinjiva gāndešči sā fijā učeniku amnjov, trābā sā dukā krušje aluj sā mā sljedilaskā šā sā fijā spremni sā mori pāntru minji.”*

²⁸ “Gāndecāvā aku dakā unu dām voj gāndešči sā fakā toranj, nu ac šāde elši žjos šā sā viđec dakā avec dāstul banj sā āl fāšjec do kraja tornjula? ²⁹ Inače ar puće sā fašj temeljurlje šā hej šje sā ujtā la voj šar puće fašji šufā dām voj daje kā nu avec dāstul banj sā završālec. ³⁰ Jej ur zāšji: ‘Asta om su apukat sā gradalaskā ali no putut sā završālaskā!’

³¹ Ili ka kum kralju su spremili sā mergā ām bātājā ku altu kralj. Šā sā nu šadā elši šā sā gāndaskā dakā ku zešji (10) hiljada dā kātānj poči sā āl savladalaskā ku protivnikuš kari ari doj spešj (20) hiljada? ³² Atunšje dakā nu poči sā āl savladalaskā u māna pā pregovarač kitā āj inka neprijatelju dā parci sā āntrebi dā uvjetur dā putuljalā. ³³ Šā aša toc dām voj dakā nu vic lāsa kutotu šje avec, nu poči sā fijā učeniku amnjov.”†

Učenici alu Isus ās ka sare (Mt 5,13; Mk 9,50)

³⁴ Isus u zās: “Sari āj bunā stvar ali dākā perđi izu, ku šje poc āntoršji bālureme? ³⁵ Nuj bunā atunšje njiš dā pāmānt njiš dā šrot. Lume numa u vārļešči āndārāt. Punjec ureci voj kari avec ureci sā auzāc!”

§ **14,26** ām original skrijā: “Dakā šjinjiva vinji la minji a nu mrzālešči pā tata aluj nu poči fi učeniku amnjov”. Ajišje āj “mrzālālā” preuveličavanje dā pucān ljubav kari ominji ar trābuji sā areci numa alu Isusu. * **14,27** Isus nu zāšji kā kršćanu ar trābuji sā fijā pā krušji. Rimljani stalno mānā pā ominj sā dukā krušje aluj majnti dā kit as re sus pā krušji sā fijā znak kā su pokorulit la Rim. Asta metaforā značalešči kā jej trābā sā sā pokorulaskā la Dimizov sā fijā spremni sā patalaskā numa sā fijā učenici alu Isus. † **14,33** Benji āj sā gāndešči sā fijā učeniku alu Isus, ali dakā šjinjiva gāndešči sā sljedilaskā pā Isus a sā nu dukā krušje aluj, šā sā nu odbacalaskā kustu, jāl āj fār dā korist ka graditelju kari nu putut sā završālaskā tornju ili ka kralju kari no putut sā pobjedilaskā.

* **15,2** šā mānānkā ku jej Farizeji nu mānka una ku eje ominj kari nu poštivale zakonurlje alor kari as re tari strogā, aje are kum su spāla, desetina, kum u mānka šjeva ka mānkare. Alor lji are frikā kā Farizeji pāntru aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. † **15,4** Aje are pašnjaku dāsvākut hundi as re birkur. Dā apropi as are alci pastirur kari lji pāze. ‡ **15,7** devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trābā ānkājalā Isus koristilešči šodā numa sā zākā kā farizeji nus u pravo kā jej nu trābā sā sā ānkājaskā. Ku alčilje vorbi: “devedeset devet (99) ominj ka voj gāndešči kā voj šcec pravedni šā kā nu trābā sā vā ānkājec.” § **15,8** Ām original skrijā: “deset drahmī”. Atunšje una drahma are una dnevnicā.

15

Usporedbā dā birka kari su pirdut (Mt 18,12–14)

¹ Pālāngā Isus su okupulit tari mulc carinici šā tari mari grešnici sā puajā ureci la vorba aluj. ² Farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije sur apukat sā āl gumunjaskā, šā jej zāšje: “Asta om sā družulešči ku grešnici, šā mānānkā ku jej.”*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbā: ⁴ “Dakā šjinjiva dām voj ari sto birš šā sā perđi una dām jelji, nac lāsa pā ešće devedeset devet ām pustulot,† šā ac meržji dā pā aje una su kutāc pān šje nac afla? ⁵ Šā kānd vic afla, aj dušji pā umirilje ku fālušājā. ⁶ Atunšje ac meržji akasā, vic čima pā urtašjic šā pā susjedi avoštri šā ac zāšji: ‘Ānfālušācāvā ku minji, kā am aflat pā birka ame kari are pirdutā!’ ⁷ Ju vā zāk, ku fi maj mari fulušājā pā nor kānd su ānkāji unu grešnik, nego dā devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trābā ānkājalā, aša jej gānde.”‡

Usporedbā dā banji pirduc

⁸ Isus maj zāšji: “Ili haj sā zāšenj kā una mujeri ari zešji (10) banj dām aržjintš šā atunšje unu dām jej perđi. Nu acācā lumina šā mātura podu šā u kuta banj, pān šje nu aflā? ⁹ Šā kānd u afla banj dām aržjint pārdut, je šu čima pā urtašjilje alji šā pā susjedurlje una, šā u zāšji: ‘Ānfālušācāvā ku minji, kā ju am aflat banji kari am pirdut!’ ¹⁰ Ju vā pot zāšji

kă aj isto aša ănră andelji alu Dimizov. Dakă să ănkăješci unu grešnik, jej să ănfălušešci.”

Usporedbă dă fišjoru pirdut

¹¹ Isus u zăs: “Are unu om kari ave doj fišjor. ¹² Hăl maj tănăr u zăs alu tatusu: ‘Tată, dăm dio šje ăm pripadalešci.’ Aša tata aluj u ămpărcăt kutotu šje ave ăntri jej.

¹³ Dă pă dovă tri zălji, fišjoru hăl maj tănăr u akuljes kutotu šje ave să su pus pă kalji să mergă dăparci să akulo u čiltit kutotu šje ave, čilte făr dă gănd. ¹⁴ Kănd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pă pământu hundî are jăl, să su aflat ăm sărăšijă. ¹⁵ Aša u mers la unu om ăm pământula kari lu mănăt ăm telek să aj rănjšăskă poršji.* ¹⁶ Aluj ji are aša fomi dă šu kivinjit să mănăšji dăm ha šje† mănka poršji, să njime nuj dăde njimika.

¹⁷ Dă pă aje jăl šu vinjit ăm firi. Jăl u zăs: Tata amnjov ari mulci slugur să jej ari um boglă dă mănkarî a ju ajišje mor dă fomi! ¹⁸ Ju muj skula să uj meržji la tata amnjov să ju zăšji: ‘Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dă činji, să alu Dimizov ăm nor. ¹⁹ Ju nu mes maj mult vredan să fjuv čimat fišjoru atov. O lasămă să fjuv radniku atov!’

²⁰ Atunšje su skulat să u mers la tatusu. Ali mar kănd are inka dăparci dă la kasa alu tata aluj, tatusu lu văzut să lu apukat mila dă jăl. Tatusu u aljrgat la jăl, lu ăngărgăjet să ăl surătat tari. ²¹ Fišjoru ju zăs: ‘Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dă činji să alu Dimizovu ăm nor. Ju nu mes maj mult vredan să fjuv čimat fišjoru atov.’

²² Tatusu u zăs alu slugurlje aluj: ‘Dušjec friš să aflăc maj bunji colji să punjec pă jăl, dădecăj virigă‡ dă măna aluj, să cipiliš dă pišjorilje aluj.Š ²³ Šă apukăc pă maj mândru rănjită vakă să ămurăcu, atunšje lasă să mănkanj să să fijenj făloš. ²⁴ Adăšje? Dăm ala rănd kă

astăs fišjoru amnjov are mort, a aku kustă ăm napoj! Jăl are pirdut să aku su aflat!’ Aša jej sur apukat să să ănfălušaskă.

²⁵ Maj bătărñ fišjor are ăm telek. Jăl vinje akasă să kum vinje maj apropi dă udvar, jăl puće să audă muzikă să žok. ²⁶ Aša u čimat pă unu dăm slugur să u ăntribat šje aj aje. ²⁷ Šă ju spus: ‘Fračitu atov su ăntors akasă să tatusu u amurăt maj mândră rănjită vakă dăm ala rănd kă su ăntors sănătos!’

²⁸ Ali jăl are mirgiš să nu gănde să tunji ăm nontru. Šă aša u mers afară, a tatusu să aruga la jăl să vijă ăm nontru. ²⁹ Ali jăl u ăntors vorba alu tatusu: ‘Numa găndešcići kă mulc ej šje am lukrat dă činji ka robu, să uvek am făkut šje maj zăs să tot nu maj dat njiš mikă kecă să pot ave slavalala ku urtašji amej. ³⁰ Ali kănd astăs fišjoru atov u vinjit akasă kari u mănkat kutotu šje aj dat găzdăšije, ku bludnicur, atunšje tu čî dušj să amor rănjită vakă păntru jăl!’

³¹ Tatusu u zăs aluj: ‘Fišjoru amnjov, tu ješč uvijek ku minji, să kutotu šje am ju aj atov. ³² Isto aša benji aj aku să slavalenj să să nji ănfălušanj kă astăs fračilje atov are mort să su ăntors ăm kust ăm napoj, să jăl are pirdut să aku su aflat!’ ”

16

Isus nji ănvacă kum să koristilenj găzdăšije mudro să đirept

¹ Asta usporedbă isto Isus u spus alu učenici: “Are om găzduk kari u dat lukru alu unu upravitelj, să ju fost spus aluj kă upravitelju čăltešci să răsăpă găzdăšije alu gazda aluj. ² Aša lu čimat pă jăl să ju zăs: ‘Šje aj asta šje audă dă činji? Dăm računu dă kutotu šje aj făkut, kă tu maj mult nu poc fi upravitelj!’

³ Upravitelju u zăs atunšje aluj săngur: ‘Šje să fak, aku kănd gazda je ăndărăt lukru dă la minji? Nu am pučeri să

* **15,15** Zakonu alu Židovur zăšje kă poršj ăs nečistă životinjur. Păngălă asta zakonu, Židovi nu are slobud să mănăšji karnji dă pork. VejsLev 11,7. Židovi mărzale poršji. † **15,16** dăm ha šje Ăm original skrijă: “ljuskur dăm rogač”. As re ljuskă dăm mahunur kari krešci pă ljemnu dă rogač. ‡ **15,22** virigă Viriga aj znak dă čast să dă autoritet. Š **15,22** să cipiliš dă pišjorilje aluj. Kănd porc sandalur aje arată kă ala om aj slobodan a nuj rob.

kapalesk? U fi rušanji sã mã duk sã kuldujesk. ⁴Šćuv šje uj fašji! Ju uj ðirežji aša dã kãnd mur mãna dãm lukrusta tot uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjstora.*

⁵Aša jãl u mãnat dã pã ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pã kići unu. Jãl u ãntribat pã elši om: ‘Kit ješć dãtor alu gazda amnjov?’ ⁶Jãl u ãntors vorba: ‘Sto bačvur† dã uloj dãm maslinur.’ Upravitelju u zãs: ‘Šãz žjos, jec računu šã pã friš skrijã pedeset.’

⁷Šã jãl u ãntribat pã altu om: ‘Kit ješć tu dãtor?’ ‘Sto merur‡ dã pšenicã.’ Šã jãl ju zãs aluj: ‘Jec računu šã skrijã osamdeset.’

⁸Atunšje gospodaru u ãmãrit pã nu ðirept upravitelj kari ãm oçi aluj nu are bun upravitelj, kã u arãtat dãstafelã mãrduljijã kari nuj bunã. Asta aratã, kã ominji dã asta svetš ãs maj mudri ãm stvarurlje alor dã kit dã ominji dã luminã.* ⁹Šã ju vã zãk: ‘Koristilec gãzdãšije šje fužji daje kã ãj nepravednã ku aje vã fãšjec urtašj pã lãngã voj, aša kãnd nu maj u fi gãzdãšijã, atunšje voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš.†

¹⁰Ala kari ãj vjeran ãm maj mišj stvarur, ãj isto aša vjeran ãm stvarurlje mar; šã ala kari nuj vjeran ãm stvarurlje mišj ãj isto nu vjeran ãm stvarurlje mar.

¹¹Šã aša dakã nac fost vjerni ãm svetovno gãzdãšijã šjinji vu ãnkredi ku pravã gãzdãšijã sã upravljalec? ¹²Šã dakã nu šćijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešći avovã?

¹³Njiš una sluga nu poçi sã služulaskã pã doj gazdur dãm turdatã, kã pã unu u zamrzãli a pã altu u plašji, ili u fi vjeran

alu unu a pã halalãnt nu u puće viđe ãm oç. Nu pućec služuli šã alu gãzdãšijã šã alu Dimizov istovremeno.”

¹⁴Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dã banj, šã jej su apukat sã ãš fakã šjuf. ¹⁵Atunšje Isus u zãs: “Voj vã fišjec pravedni ãm oçi alu lume, ali Dimizov šćijã sufljičilje avoštri. Šje lume tari cenilešći, skãrbã ãj ãm nenće alu Dimizov.”

Zakonu alu Mojsije šã kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)

¹⁶Isus zãšji: “Zakonu alu Mojsije šã kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile pãn šje no vinjit Ivan kari buçuza šã dã atunšje spunje Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov a noj trãbujenj sã nagovurelenj sã mergã ãm kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷Nu znaçalešći kã zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šã pãmãntu, kitã sã propadalaskã zakonu ili sã kadã una slovã dãm zakon.

¹⁸Kari sã lasã dã la bãšãcaš sã sã ãnsori ku alta bãšãca fašji preljub. Šã tot omu kari u ãnsura pã mujeri kari ãj lãsatã dã la bãrbat isto fašji preljub.”

Usporedbã dã om gãzdak šã dã Lazar

¹⁹Isus zãšji: “Are om gãzdak kari sã ãmbrãka ãm colji skumpi‡ šã ãm totã zã mãnka skumpã mãnkari. ²⁰Akulo are isto aša om sãrak kari sã çima Lazar kari are astupat ku çirevur pã jãl šã are pã košći la uša la ala gãzdak. ²¹Jãl ãš kivinje sã fijã rãnjit ku mrvicurlje šje kãde dã pã masa alu omuluje gãzdak. Kãnji delj divljã çak vinje la jãl šã ãj ljinže çirevur. ²²U vinjit vreme kãnd u murit kuldužu, šã andeji lor dus ãm bracã la

* **16,4** uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjstora Asta znaçalešći kã alci ominj cu da lukru, šã alčilje stvarur šje ac trãbã dã kust. † **16,6** Sto bačvur ãm original skrijã: “Sto bata”. Aje are oko 3.000 litara. ‡ **16,7** Sto merur ãm original skrijã: “Sto kãrova”. Aje are oko 20.000 kilograma. § **16,8** ominji dã asta svet Asta ãj dã ominj kari ãs ka nu ðirept upravitelj kari nu kunošći pã Dimizov. Ku alčilje vorbi: “Ominji dã asta svet ili svjetovni”.

* **16,8** ominji dã luminã “Lumina” asta svitešći dã Dimizov ili dã ðirept ponašalalã. Ku alčilje vorbi “Ominji alu Dimizov” ili “ominji kari kustã ãm svetlã”. † **16,9** voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš. Asta znaçalešći kã Dimizov ãj zadovoljan kã koristilec banji sã ažitãc alu ominj ili alu urtašj kari ažitãc. Dimizov šã andelji vu ašçipta ãm domu alor ãm nor. ‡ **16,19** ãm original skrijã: “kari sã ãmbrãka ãm ljubicãstã mãndri colji”. Ljubicãstã farbã šã tkaninã dãm mãndru lan as re tari skumpi. § **16,22** ãm bracã la Abraham ãm original skrijã: “pã çeptu alu Abraham” ili “ãm bracã alu Abraham”. Asta svitešći kã Abraham šã Lazar as re una lãngã alt pã aje feštã, pã grçki stil kãnd mãnka pã feštã. Fãlušãjã ãm nor are mulçi rãndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum ãj feštã.

Abraham.Š Omu găzduk isto u murit šă u fost ăngrupat. ²³ Ăm mari mukă ăm podzemlje,* găzduku su ujtat sus šă u văzut pă Abraham dă dăparci šă pă Lazar kari are lăngă Abraham.

²⁴ Šă jăl u plăns ăm mužjală: ‘Tata, Abraham fijăc milă dă minji! Mănăl pă Lazar la minji lasăl să ăntupaskă žježjitu ăm apă šă săm răšjaskă ljimba, kă mari mukur ăs pă minji ăm fokusta.’

²⁵ Abraham u ăntors vorba: ‘Fišjoru amnjov, tu trăbă să ci ăngăndešc dă aje kănd arej pă pămănt tu avej mulci bunji stvarur, kănd Lazar ave mulci relji stvarur. Ali jăl ăj aku ăm utjehă, kănd ješc tu ăm mukă. ²⁶ Šă dă kutotu asta, ăntri noj šă ăntri voj ăj mari gropă făr dă kraj. Eje kari ar găndi să mergă dă ajišje la voj nu poči, šă njiš njime nu poči dă la voj să vijă la noj.’

²⁷ Atunšje omu šje are găzduk u zăs: ‘Mă arog la činji să ăl măj pă Lazar la kasa alu tata amnjov. ²⁸ Ju am šinšj frac kari akulo kustă. Lasă să lji upozurulaskă să nu vijă pă ista lok pljin dă mukă!’

²⁹ Abraham u ăntors vorba: ‘Jei ari kenvijur kari Mojsije šă proroci ari skris dă jej să lji opozurulaskă! Lasălji să puja ureci la jej!’

³⁰ A jăl u zăs: ‘O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trăbă să lji vijă šjinjiva dăm morc, šă jej sur ănkăji.’

³¹ Abraham u ăntors vorba: ‘Dakă no punji ureče la Mojsije šă la prorokur, nur ănkredi njiš să să skolji šjinjiva dăm morc.’”

17

Kum să jărtenj šă să fijenj vjerni sluga (Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)

¹ Isus u zăs alu učenici aluj: ‘Napadajur dă relji trăbă să vijă ali jao alu ala om pă kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji să ajvi petră dăm mlin ljigată la găt šă să să vărľjaskă ăm apă, dă kit să puji pă grehur pă hej mišj. ³ Fijec ăm samă! Dakă fracitu ac vitešci ămpurišešcil; atunšje dakă su ănkăji, jartăj. ⁴ Makar să zgrešilaskă

protiv dă činji šapci (7) răndur ăm una ză, dakă vinji la činji šapci (7) răndur să priznalaskă dă aje šje u făkut, jartăj.”

⁵ Apostolu u zăs alu Domnu: ‘Dănji maj mult ănkriđală!’

⁶ Domnu anostru u ăntors vorba: ‘Să vi avut ănkriđală makar aša dă mikă ka sămănca dă gorušičino zrno voj ac puče zăšji alu ljemnusta: ‘Skočići dăm vănj šă sămănăci ăm more!’, šă voj vic punji ureci.

⁷ Šjinji dăm voj zăšji alu sluga aluj, dă pă šje u lukra ăm telek ili paze pă biršj, să ac zăkă kănd vinji dăm lukru: ‘Hajd jec lok?’ ⁸ Mar ju zăšji am lok dă aje: ‘Dući šă fă šjeva dă mănkă, šcimbăc coljilje, šă ašcăptămă să mănănk šă să bjov, dă pă aje poc tu să šăs šă să mănăšj!’ ⁹ Šă ar kăpăta sluga šjeva ka posebnă zaslugă dă aje dă šje u făkut? Ju găndesk kă nu. ¹⁰ Šă voj isto făšjec kutotu šje am zapovjedalit, trăbă să zăšjec: ‘Noj šcenj numa obični slugur. Noj numa anj făkut lukru anostru!’”

Ozdravalic ăs zešji (10) ominj ku gubă, a numa Samaritanac su zahvalalit

¹¹ Aša pă kalje dă Jeruzalem, Isus u mers pă kalje kari sljedile granicurlje ăntri Samarija šă Galileja. ¹² Are aje să tunji ăm unu dăm saturljelje šă jăl u aflat pă drik zešji (10) ominj ku gubă. Jej ur stat pă dăparci ¹³ šă ur mužjit la jăl: ‘O Isuse Domnu! Fijăc milă dă noj!’

¹⁴ Kănd u văzut pă jej, Isus u zăs: ‘Dušjec šă arătăcăvă la pop să vadă dakă šcec sănătoš.’ Jej lur pus ureci, šă pă kalji jej ur fost čistilic.

¹⁵ Atunšje unu dăm jej kănd u văzut kă u fost čistilit su ăntors ăm napoj šă dăm tot graju slavale pă Dimizov. ¹⁶ Jăl u kăzut žjos pă ubrazu la pišjorilje alu Isus šă ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u ăntribat: ‘Nas re zešji (10) ominj kari as re čistilic? Hunđi ăs hešcelanc novă (9) ominj? ¹⁸ Nu su ăntors njime ăm napoj să đe slavalala alu Dimizov, čar strancusta?’ ¹⁹ Atunšje jăl u

* **16,23** podzemlje Ăm original skrijă: ‘Had’. Numurlje ‘Had’ šă ‘Seol’ k koristile ăm Biblijă kum ăj morče šă lok hunđi duša alu ominj fužji kănd jej mori.

zās: “Skolāci šā dući pā kaljec. Ānkriđala ata ću spasalit!”

*Kraljevstvo alu Dimizov āj dapropi
(Mt 24,23–28, 37–41)*

²⁰ Kum u fost āntribat dā la farizeji kānd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u āntors vorba:

“Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sā potā ominji sā promatralaskā dā pā znakovur. ²¹ Aša lume sā nu potā sā zākā: ‘Ujtāci! Ajiše āj.’ Ili: ‘Akulo āj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov āj āntri voj!”

Isus spunji kā u vinji ām napoj

²² Jāl u zās lu učenici aluj: “U vinji vremi kānd vic kivinji sā viđec una dām zāljljelje kānd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avostrā no fi ispunulitā. ²³ Orikic ur zāšji: ‘Ujtāci akulo āj! Ajiše āj!’ Nu fužjec ām njikere nu vā maknalec! ²⁴ Kānd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dā svetlā svitlāzānt dām unu kap dā nor pān la altu kap dā nor. Aša u fi šā ku Fišjoru Omuluj ām zua aluj. ²⁵ Ali majnti dā aje, ju trābujesk sā patalaskā mult šā ju uj fi odbacalit dā la asta generacijā.

²⁶ Kum are ām zāljlje kānd Noa kusta, aša u fi ām zāljlje kānd ju Fišjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunšje jej mānka šā bije, sā ānsura šā sā āmirita pānā ām zuve kānd Noa u tunat ām arkā. Šā poplava u vinjit šā u uništilit pā toc kari nas re ām arkā.

²⁸ Isto aša are ām zāljlje kānd Lot kusta. Jej mānka šā bije, kumpāra šā vinde, šā sāmāna šā gradale. ²⁹ Ali pā zuva šje Lot u fužjit dām Sodoma u kāzut fok šā sumpor dām nor šā u uništilit pā jej toc. ³⁰ Isto aša u fi dām turdatā pā zuve kānd ju, Fišjoru alu Omuluj muj āntoršji. ³¹ Dakā āj ām aje zuva omu pā krovuš dā kasa* a stvarurlje aluj ās ām kasa, nu mergā žjos dā pā jelji sā āš je ku jāl. Isto aša dakā āj om ām telek, nu mergā akasā.

17,26 Stv 19,1–29 **17,28** Stv 19,1–29 * **17,31** Krovurlje alor as re ravnā a ominji puće sā umblji sus ili sā šadā. † **17,32** Je su ujtat ām napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dām Sodoma. **17,32** Stv 19,16 ‡ **17,36** Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra ām telek šā unu u fi lot, halalānt u rāmānje.”

17,36 Mt 24,40 § **17,37** Kānd ominji veđi pā lešinarur kum ās una, jej ščijā kā akulo ās ominj morc. Aša toc u šči kānd u vinji sudu alu Dimizov. **17,37** Job 39,30 * **18,6** Ku alčilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujtācāvā šje jāl u odlučulit!”

³² Āngāndecavā dā bāšāca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji gođe ānšjarkā sā āš spasalaskā kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust. ³⁴ Ām aje nopci ju vā spuj ur fi doj ominj ām ista pat šā unu dām jej u fi lot, halalānt u fi lāsāt. ³⁵ Dovā mujer una ur meljali fān, šā una u fi lotā, hajelantā u rāmānje.” ³⁶ ‡

³⁷ Učenici ur āntribat pā Isus: “Hunđi u fi aje Domnu.”

Jāl u odgovorulit: “Hunđi ās ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dā sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sā areci alu učenikur kā om ar trābuji uvjek sā sā aroži šā nikad sā nu odustulaskā. ² Jāl u zās: “Ām unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikā dā Dimizov, njiš nu sā brigale dā njime šje jej zāšji. ³ Šā akulo are una vādojā ām varušula kari stalno vinje akulo la jāl, šā sā aruga: ‘Apārā mā dā dužmanu amnjov.’ ⁴ Una vremi nuj ažuta. Dā pā aje su apukat sā sā āngāndaskā:

‘Nu am njiš šefāl j frikā dā Dimizov, ili brigā pā lāngā ominj. ⁵ Kum gođe, ju uj ažuta alu asta udovicā kā mult mā dosadalešci. Uj apāra, inače mu dosadali ku vinjala šā ku āntribalurlje alji.’”

⁶ Atunšje Domnu Isus u zās: “Ac bāgat sama šje šu zās sāngur aluj sudacu hamiš?* ⁷ Šā atunšje nu da Dimizov điriptāci šā zaštitā alu lume akuljesā aluj kari plānži la jāl zuva šā nopce šā jāl are strpljiv ku jej. ⁸ Ju vā zāk kā jāl u ažuta ku điriptāci šā ku zaštitā pā friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dāstafelā ānkriđalā ām ominj kānd ju muj āntoršji pā pāmānt?”

Usporedba dā farizej šā dā poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešči, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicã am pravednostu alor, a jej pã alci sã ujtã ku mårznjã. ¹⁰ Jãl u zãs: “Doj ominj ur mers sus am Hram sã sã aroži. Unu dãm jej are farizej, šã altu om are carinik. ¹¹ Farizeju su skulat sus šã u zãs asta aruguminći pãntu dã jãl: ‘O Dimizolje, ju dov hvalã cijã kã nu mes ju ka hešćelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta carinik. ¹² Ju postulesk dovã rãndur pã sãptãmãnã; dov desetina cijã dã kutotu šje zaradalesk.’

¹³ Cariniku pã haje parći, u rãmas dã parći, šã nu su åndura sã rãđiši očiš am nor, numa åš bãče čeptu dã žalji šã zãšje: ‘Dimizolje aj milã dã minji grešnik!’ ¹⁴ Ju åc zãk kã ala poreznik u mers akasã opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari sã rãđika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãđikac.”

*Isus blagoslovulešći pã kupij
(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)*

¹⁵ Jej ur adus isto aša šã pã mišj kupijiš, sã pujã Isus mãnjlje pã jej sã lji blagoslovulaskã. Ali kãnd ur vãzut aje ućenici jej ljur svãtit sã åj đe uđinã. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jãl šã u zãs: “Lasãlji pã kupiji sã vijã la minji šã nu lji branalec, kã kraljevstva alu Dimizov pripadalešći alu dastafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vã zãk: ‘Kã kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sã tunji am kraljevstva alu Dimizov.’”†

*Teško åj alu gãzdašj sã tunji am kraljevstvo alu Dimizov
(Mt 19,1–30; Mk 10,17–31)*

¹⁸ Are unu vladar akulo kari u åntribat pã Isus: “Bun Ućitelju, šje trãbã sã fak sã kapãt kust dã erikeš?”

† **18,17** Dimizov zahtijevalešći dã la ominj sã apušji vlast dã la Dimizov ku pouzdanje šã ku poniznost. Ku alčilje vorbi: “šjinji god gãndešći sã tunji am kraljevstvo alu Dimizov trãbã sã apušji ku pouzdanje šã ku poniznost ka kupilu.” ‡ **18,19** bun Isus postavale vorba sã vadã dakã omu are bunã razumijevanje dã identitetu alu Isus, dakã Isus åj Dimizov. Dakã omu ål prihvatalešći ka pã Dimizov atunšje jãl u prihvatali pozivu alu Isus sã vãndã kutotu šje ari šã sã ål sljedilaskã. **18,20** Izl 20,12–16; Pnz 5,16–20 § **18,26** Židovi gãnde kã ala om are gãzdak daje kã Dimizov lu blagoslovulit daje kã ala om are pravedan. Jej gãnde kã ominj sãrašj nus pravedni. Atunšje kãnd ominji punje ureći la Isus, jej ur zãs kã åj nemoguće omu gãzdak sã tunji am kraljevstvo alu Dimizov, jej gãnde kã ominji sãrašj nu poći sã sã nadalaskã kã Dimizov lju spasali kãnd u fi sudu.

¹⁹ Ju zãs Isus aluj: “Adãšje mã cem pã minji bun?† Njime nuj bun čar unu Dimizov. ²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov šćijã: ‘Nu fã preljub’, ‘Nu amurã’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočuli am mišjunã’, ‘Poštivãlešćic pã tatusu šã pã mumãta.’”

²¹ Jãl zãs: “Da šã asta am pãzãt dãm tãnjireme ame.”

²² Kãnd u auzãt Isus aje, jãl ju zãs: “Ali ac ibizešći una stvarã: dući šã vindic kutotu šje aj, åmparcã banji alu sãrašj, šã tu vi ave gãzdašijã am nor. Atunšje hajd šã sljedilešćimã pã minji.” ²³ Ali kãnd u auzãt aje, tari su åntristat kã jãl are gãzdak šã nu gãnde kutotu sã vãndã.

²⁴ Kãnd u vãzut Isus kitã dã tari su razočaralit, jãl u zãs: “Kitã dã grov åj dã eje kari ås gãzdašj sã tunji am kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj ušuri åj alu devi sã tunji pãm urečilje dã ak, dã kitã alu gãzdak sã tunji am kraljevstva alu Dimizov.”

²⁶ Hej šje punje ureći ur zãs pã aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”§

²⁷ Isus u åntors vorba: “Šje åj nemoguće alu om, åj moguće alu Dimizov.”

²⁸ Atunšje Petar u zãs: “Benji noj anj lãsat kutotu, šã čanj sljedilit pã činji.”

²⁹ Isus u åntors u alor vorba: “Anume, ju vã zãk, kã šinji gođe åš lasã kasaš, ili pã bãšãcaš, ili pã fraciš, ili pã mumãsa šã pã tatusu, ili kupijiš pãntu kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a sã nu kapići dã aje maj mult am asta kust dã kit ave, a u kãpãta pã altu svet kari vinji kustu dã erikeš.”

Isus jarã spunje dã morće aluj

³¹ Isus u čimat pã dvanaest apostolur la jãl, šã u zãs: “Punjec ureći, noj mårženj am Jeruzalem šã kutotu akulo šje u fost skris dã la proroš am kenvija svãntã dã minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli:

32 Jej mu predali ăm mănjlje alu ominj kari nus Židovi šă dăm minji šor fašji šuf, uj fi bătut, jej mu skipa, 33 šă dă pă šje uj fi bičevălit šă uj fi amurăt, ali dă pă aje ju uj uskrsnuli treća zuva.”

34 Učenici nu šcije njmik dă asta. Elje vorbi ljur fost askunšă, šă jej nor prišjiput njimika šje să ăngănde Isus.

Isus ozdravalit pă orb om dă apropi ăm Jerihon

35 Kum ăs re apropi ăm Jerihon, šjeva ka omu orb šăde pă drik šă kulduže.

36 Kănd omu orb u auzăt kă gărmaďă trešji pă akulo, jăl su ăntribat šje ăj aje.

37 Aša jur spus kă Isus dăm Nazaret u trikut pă akulo. 38 Pă aje u mužjit: “Isuse Fišjoru alu David,* mă arog la činji aj milă dă minji!”

39 Lume kari umblă ăm nenći ăj zăšje să takă, ali jăl su apukat šă maj tari să mužjaskă la jăl: “O Fišjoru alu David aj milă dă minji!”

40 Atunšje Isus u stat šă u dat zapovjed să ăl adukă la jăl. Jăl lu ăntribat: 41 “Šje găndేశc să fak păntru činji?”

Šă jăl u ăntors vorba: “O Domnu, ju găndesk să văd!”

42 Isus ju zăs: “Ujtăci! Ănkriďala ata ću ozdravalită.” 43 Šă jăl odma u kăpătat să vadă. Šă lu sljedilit pă Isus, šă slavale pă Dimizov. Šă totă lume kari ur văzut dăde slavă alu Dimizov.

19

Zakej să ănkăješci

1 Isus u vinjit ăm Jerihon šă u trikut ăm ala varuš. 2 Šă akulo are om šje să čima Zakej. Jăl are glavni poreznik, šă are găzdak. 3 Jăl ănšjărka să vadă pă Isus šă să saznalaskă šjinji ăj jăl. Ali nu ăl puće să ăl vadă akulo asre mulc ominj daje kă

jăl are niskă om. 4 Dăm ala rănd jăl u aljărgat ăm nenći šă su urkat pă ljemn dă divlja smokvă ăm nadă kă lu vide daje kă Isus vinje pă aje kalje.

5 Kănd u vinjit Isus pă lokula, jăl su ujtat sus šă lu văzut pă jăl, šă ju zăs: “Zakej, păfriš haj žjos, kă ju trăbă astăs să vju la činji akasă.”

6 Šă jăl su ăngribit să vijă žjos šă lu apukat ku fălušăjă. 7 Kănd ur văzut lume aje, jej toc gumunje: “Jăl u meržji la om kari ăj grešnik!”*

8 Zakej su skulat šă u zăs: “Domnu, ujtăci! Ju dov žămătaći dăm găzdăšije ame alu sărašj. Šă dakă am ănšjăljit pă šjinjiva, ăntork patru răndur majmult.”

9 Isus ju zăs aluj: “Astăs spasenje u vinjit la asta kasa,† kă šă asta ăj fišjoru alu Abraham.‡ 10 Kă ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit să kotă šă să spasalaskă pă ominj kari u fost pirdut.”§

Slugurlje alu Dimizov ar trăbuji să rămăji vjerni

(Mt 25,14–30)

11 Mulc ominj ur auzăt elje vorbi, kum are dapropi dă Jeruzalem, šă ominji să gănde kă kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat să lji spuji maj una usporedbă. 12 Jăl u zăs: “Unu găzdak om su gătat să mergă ăm dăparći pământ să kapici kraljevstva šă atunšje să să ăntorkă. 13 Jăl u čimat pă zešji (10) slugur, šă lju dat pola kila dă aržjint†,‡ šă u zăs: ‘Făšjec korist aje păn šje nu mă ăntork.’ 14 Ali ominji dăm lokula aluj ăl mărzăle, šă u mănat pă predstavnišj dă pă jăl să zăkă: ‘Noj nu găndenj asta om să nji fijă kralj.’

15 Ali jăl su ăntors ku autoritet dă kralj šă u dat zapovjed să ăj adukă pă

* **18,38** Ili “Isus are potomku alu David, kralju dă Izrael. Fišjoru alu David are numilje dă Mesija.” * **19,7** Židovi mrzăle pă poreznici šă jej gănde kă njiš una osobă nu trăbă să să družulaskă una. † **19,9** spasenje u vinjit la asta kasa Ku alčilje vorbi: “Dimizov u spasalit pă ominj kari kustă ăm asta kasă.” ‡ **19,9** asta ăj fišjoru alu Abraham Ku alčilje vorbi: “om kari ari vjeră ka kum ave Abraham.” § **19,10** kari u fost pirdut Asta značalešci: “ominj kari u fužjit dă la Dimizov daje kă ur grešilit.” * **19,11** kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi ănkriďe kă Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kănd u vinji ăm Jeruzalem. Ku alčilje vorbi: “Isus odmah su apuka să vladalaskă ăm kraljevstva alu Dimizov.” † **19,13** ‡ **19,13** pola kila dă aržjint “mina”. Una mina are 600 grama, najvjerojatnije aržjint. Tota mina are ka plata dă 100 zălji, aje šje ominji as re pălčic dă patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dă plată.

slugurljelje alu kari u dat banj sã vijã dãðanenci sã ðe izvještaj ŝje ur fãkut ku banji. ¹⁶ Elŝi sluga kari u vinjit, u zãs: ‘Domnu, banji atej mu adus dã zeŝji (10) majmult.’ ¹⁷ Šã jãl u zãs aluj: ‘Mãndru! Tu jeŝc bun sluga. Daje kã are vjeran ku mik, aku aj autoritet pã zeŝji (10) varuŝur.’

¹⁸ Altu om u vinjit, ŝã u zãs: ‘Domnu, banji atej su rãðikat dã ŝinŝj (5) rãndur.’ ¹⁹ Šã jãl u zãs isto astuje: ‘Ju cuj da autoritet pã ŝinŝj (5) varuŝur.’

²⁰ Šã treçi (3) u zãs: ‘Domnu, ajiŝje aj banji atej, ju am pãzãt pãntru çinji, am pusãm maramicã. ²¹ Mijã mi are frikã dã çinji daje ka jeŝc strog om: Tu jej ŝje naj ulagalit ŝã akuljež ŝje naj sãmãnat.’

²² Šã u zãs kraljuãm anturŝjalã dã vorba: ‘Dãm gura ata cuj suduli, njiŝ korist sluga! Tu ŝcijej kã mes om strog, ŝã jov ŝje nuj amnjov, ŝã akuljeg ŝje nam sãmãnat.Š ²³ Atunŝje adiŝje naj pus banjiãm bankã? Šã vi putut ŝjeri banji ku kamaturlje kãnd maŝãntorŝji.’ ²⁴ Atunŝje kralju u zãs alu hej ŝje staçe akulo: ‘Loc banji dã la jãl ŝã dãðecãl alu ala kari ari zeŝji (10).’

²⁵ Jej ur zãs: ‘Ali Domnu, jãl mar ari ŝinŝj (5) kilã dã aržjint!’

²⁶ Ju vã zãk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari çak ŝã haj pucãn ŝje ari u fi lot dã la jãl.* ²⁷ A alu dužmanji amej kari nu gãnde sã fjuv kralju alor, aduŝjecãlji ajiŝje ŝã amurãcãljiãm oçi amej!’

Isus tunããm Jeruzalem ka Kralju (Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

²⁸ Kãnd Isus u spus usporedbe, u mers maj pã dãparçi pã kalje dã Jeruzalem. ²⁹ Kãnd Isus vinje mar apropi dã lokãm Betfaga ŝã Betanija la planina dã maslinur, jãl u mãnãt pã doj učenikur alujãm nenci. ³⁰ Jãl u zãs: ‘Duŝjecãm satãm nenci. Kum vinjecãm lok, voj vic

afla pã magar pã kari njime no ŝãzut.† Dãzljigãcãl ŝã aduŝjecãl la minji. ³¹ Dakã vuãntriba ŝjinjiva: ‘Adiŝjeãl dãzljjež?’, numa zãj: ‘Alu Domnuãj trãbã.’”

³² Šã kari u fost mãnatã ur aflat točno kum jãl u zãs. ³³ Çak ŝã kãnd dãzljiga pã magar, gazdurlje uãntribat: ‘Adiŝje dãzljigãc?’

³⁴ Šããnturŝjala dã vorba are: ‘Alu Domnuãj trãbã.’ ³⁵ Šã lu dus la Isus ŝã ur pus haljinurlje alor pã magar ŝã u pus pã Isus sus pã jãl sã ŝadã.

³⁶ Kum mãržejãlãm nenci, lume punje haljinurlje alor pã driku hundi pruŝule sã ðe çast alu Isus. ³⁷ Šã baŝ kum vinje jãl apropi dã varuŝ hundi planina dã maslinur sã slãboði žjos, toc učenici aluj sur apukat sã kãnciãm mari fãluŝãjã, ŝã dãm tot graju slavale pã Dimizov dã kutotu mari çudur ŝje ur vãzut. ³⁸ Jej mužje:

“Blagoslovulit sã fijã
kralj kari vinjiãm numilje alu
Domnu!
Putuljalããm nor,
ŝã slava alu Dimizov!”

³⁹ Orikic dã farizejãm gãrmadã jur zãs: ‘Uçiitelju, zãlji alu učenici atej sã nu svitaskã aje.’

⁴⁰ A Isus lju zãs: ‘Dakã jej ur tãŝje, petrilje sur apuka sã mužjaskããm slavã.’”

Isus plãnži pã Jeruzalem

⁴¹ Kãnd u vinjit Isus maj apropi la varuŝ su apukat sã plãngã pã jej dasupra. ⁴² Atunŝje jãl u zãs: ‘Šã vi ŝcut numaãstãs ŝje aduŝji putuljala ata!‡ Akuãj askunsã dã la oçi atej. ⁴³ Daje kã vinji vreme kãnd dužmanji atej ur riðika falur pãlãngã çinji, jej çur opkululi ŝã çurãнкуje dãm totã parçe. ⁴⁴ Šã jej çur uniŝtili pã çinji do kraja ŝã kutotu ŝje kustã akulo ŝã no maj rãmãnjeãm çinji njiŝ una petrã pã alta petrã, kutotu pãntru

Š **19,22** ŝã jov ŝje nuj amnjov, ŝã akuljeg ŝje nam sãmãnat. Asta are numa izrekã. Osoba kari je dãm bankã kutotu ili akulježji ŝje alci samãnããj metafora dã alci kari sã koristileŝci ku benjilje alor ŝje alci tari u lukrat.

* **19,26** Ku alçilje vorbi: ‘Toc kari koristileŝci benjilje ŝje ari, ju fu dat maj mult, ŝã dã la om kari nu koristileŝci benjilje ŝje ari alor ju su lo ŝje ari’. † **19,30** pã kari njime no ŝãzut Numa životinjurlje kari nikad nu asre koriŝtenã dã lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7). **19,38** Ps 118,25–26; 148,1 ‡ **19,42** Isus aratã tuga aluj daje kã ominjiãm Jeruzalem ur propustilit prilika alor sã fijã pomireni ku Dimizov.

aje kã nu aj prepoznulit vreme kãnd Dimizov u vinjit la činji.”[§]

Isus mãnã afarã dãm Hram pã ominj kari vindï

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; Iv 2,13–22)

⁴⁵ Isus u mers ãm Hram, šã su apukat sã lji mãji afarã pã eje kari vinde šã kumpãra ãm nontru. ⁴⁶ Jãl u zãs alor: “Skris ãj ãm svãntã kenvija: ‘Kasa ame u fi kasa dã aruguminçi’ ali voj ac fãkut ‘špiljã dã pljačkaš!’”^{*}

⁴⁷ Dã zuva Isus ãnvãca ãm Hram, a mar popur šã učitelji dã zakonu alu Mojsije šã alci voður kari as re židovur planãrze sã ãl amori pã jãl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum ar fašji aje, daje kã lume sã cãnje apropi dã jãl, šã punje tari ureçi la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dã la Dimizov

(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ Mar popur, učitelji dã zakonu alu Mojsije šã alci voður kari as re židovur ur vinjit la Isus ãm una zã kãnd ãnvãca pã lumi ãm Hram šã propovjedale Hir fãlos. ² Jej lor ãntribat pã jãl: “Pã alu šinji autoritet fašj stvarurlješće? Šinji cu dat asta autoritet?”

³ Jãl u zãs: “Lasãcãmã pã minji sã vã ãntreb una stvar šã ãj dã voj sã ãm ãnturšjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zãs alu Ivan sã buçuzaskã pã ominj, ili ominji u zãs aje sã fakã?”

⁵ Jej ur svãtit una ku alt šã zãšje: “Dãkã anj zãšji ‘dã la Dimizov’, u ãntriba: ‘Adãšje atunšje nu ãnkriðec?” ⁶ Ali dãkã anj zãšji noj: ‘Dã la ominj’, totã lume u vãrlji petri pã noj sã nji amori. Kã jej ãs uvjerilic kã Ivan are prorok.” ⁷ Aša jej u ãntors vorba kã jej nu šçiye dã hundï u vinjit autoritet sã buçuzaskã.

[§] **19,44** Ešće stihovur opisilešçi opsadã hundï kãtãnjilje u opkolulit varušu kari ari falur. Kãnd kãtãnjilje u opkoluli, ominji nu poçi sã mergã afarã šã njime nu poçi sã lji ažuçi. Isus šçiye aje kã su dogoduli alu Jeruzalem ãm buduçnost. 70. god. dã pã Krist, kãtãnjilje dã Rim u opkolulit Jeruzalem šã akulo u amurãt pã mulc ominj

19,46 Iz 56,7 **19,46** Jr 7,11 * **19,46** Isus u fãkut dã njimik pã prodavaç daje kã jej ur uništavalit svrha dã Hramu alu Dimizov. Dimizov gãnde ominji sã sã arogã ãm Hramu aluj, ali prodavaçi aje koristile ka pã plac. Jej varale pã ominj daje kã lji naplatale maj mult dã rãnd dã žrtvã **20,17** Ps 118,22

⁸ Šã Isus u zãs: “Njiš ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurlješće.”

Isus fašji usporedbã ku židovski voður ku rej vinogradarur

(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Isus su apukat sã spujã usporedbã alu lume: “Are unu om kari u sãmãnat vinograd šã u lãsat ãm najam vinogradu alu šjeva ka ominji, šã jãl atunšje u fužjit dãm pãmãntula pã maj lungã vremi. ¹⁰ Kãnd u vinjit vreme, jãl u mãnãt pã sluga la ominj ãm vinograd sã ãj ðe parçe aluj dãm plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bãtut šã lor mãnãt ku mãnjlje golji. ¹¹ Atunšje u mãnãt pã altu sluga ali šã pã jãl lor bãtut, vreðãlit šã lor mãnãt ku mãnjlje golji. ¹² Jãl u ãnšjirkat sã mãji pã treçi sluga, ali šã pã jãl lor ranalit šã lor arukãnt.

¹³ Gazda dã vinograd u zãs pã aje: ‘Šje sã fak? Ju uj mãna pã fišjoru amnjov plãkut. Dar kãnd lu viðe pã jãl, pãlãngã jãl ur ave respekt.’

¹⁴ Ali ominjije kãnd lor vãzut sur ligizit ãntri jej: ‘Jãl ãj nasljednik. Hajc sã ãl amurãnj aša nasljedstva aluj sã nji rãmãji anovã.’ ¹⁵ Atunšje lor dus afarã dãm vinograd šã lor amurãt.

Aku šje u fašji gazda dã vinograd? ¹⁶ Jãl u vinji šã u uništãli pã ominjije. Šã u da ãm najam vinogradu alu alci.”

Kãnd u auzãt jej aje kum ominji urãt sã ponašalešçi, jej ur zãs: “Nu ðe Dimizov!”

¹⁷ Jãl su ujtat pã jej, šã u zãs: “Skris ãj svãntã kenvija:

‘Petrã kari graditelji u vãrljit ãndãrãt u fost aku petrã zaglavnã?’

Šje znaçalešçi asta? ¹⁸ Toc kari kaði pã petre u fi zdrubit pã dãrãbelji, šã toc pã kari kaði u fi zdrubic.”

¹⁹ Učitelji dã zakonu alu Mojsije šã mar popur ur ãnšjirkat sã pujã mãnjlje pã jãl ãm ala šas ali alor lji frikã dã lumi. Jej ur

prišjiput kã jãl u spus dã asta usporedbã protiv dã jej.

Popi ânšjarkã sã prevaralaskã pã Isus kãnd ãl ântriba dã porez

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi šã alci voður ãl pratale pã Isus šã or mãnat pã špijunj, ominj kari trišje ka ominj ðirepc kari ar trãbuji sã ãl optužulaskã pã Isus ãm šjeva šje ar zãšji krivo aša sã ãl adukã pã Isus ãm mãnjilje dã upravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor ântribat pã jãl: “Učitelju, noj šcijenj kã aje šje zãšj šã ânvec ãj točno, šã kã nu arec njiš šefãlj parci, ali tu ânvacã anume kalje lu Dimizov. ²² Aku ãj benji dã noj židovur sã plãčenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi šã lju zãs alor: ²⁴ “Arãtam banji ku kari plãčešc porezu.† Aku alu šjinji ãj ubrazu šã numilje sus?”

Jej ur zãs: “Alu car.”

²⁵ “Atunšje plãcec alu car šje ãj pripadalešci lu car šã dãdec lu Dimizov šje pripadalešci alu Dimizov!” ²⁶ Jej nu puće sã aflji njimika rov ãm svatu aluj ântri toc lumi, šã jej asre ãmirac la ãnturšjala dã vorba aluj, šã u tãkut.

Saduceji ântrabã pã Isus dã uskrnuće
(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikic saduceji‡ kari zãšji kã njime nu su skula dãm morc ur vinjit la jãl, ku trik ântribalã: ²⁸ Jej ur zãs: “Učitelju, Mojsije u pus žos zakon pãnturu noj kã dakã fračisu omuluj ar muri šã lasã pã bãšãcaš fãr dã kupij, atunšje fračisu aluj trãbã sã u ãmiriçi šã sã rãđišji familija pãnturu fračisu mort.Š ²⁹ Undatã asre šapçi frac. Elši u lot bãšãcã šã u murit fãr dã kupij. ³⁰ Šã drugi u lotu pã je, šã jãl u murit fãr dã kupij. ³¹ Šã treçi

* **20,22** Jej sã nadale kã Isus u zãšje “da ili nu”. Dakã u zãšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pã jãl kã lji zãšji sã plãčãškã porez la alci kari ãs pã vlast. Dakã zãšji “nu” atunšje vjerski voður ar puće sã zãkã alu Rimljani kã Isus ânvacã sã kršãlaskã zakonu alu Rim. † **20,24** ãm original skrijã: “denar”. ‡ **20,27** saduceji grupa dã židov kari ãs vjernici šã politiçari jej numa prihvatalešci elši šinšj kenvijur dãm stari zavjet šã jej nur ãnkruzit ãm kust dã pã morçi. **20,28** Pnz 25,5–6 § **20,28** ãm original skrijã: “rãđika familijã pãnturu fračisu aluj.”

20,37 Izl 3,6 * **20,38** Daje kã ešce ominj ur murit fizički, jej trãbã sã fijã duhovno ãm kust. Ku alčilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustã, makar kã tela alor ur murit daje kã duhu alor kustã ãm prisutnostu alu Dimizov.” **20,43** Ps 110,1 † **20,44** Daje kã David u čimat pã Mesija kã ãj Domnu aluj, aje znaçalešci kã Krist ãj maj mari dã kit David šã nuj numa potomku alu David.

u lotu pã je. Maj toc šapçi ur lotu šã ur murit, šã njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pã zadnji šã mujere u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bãšãce kãnd or uskrsnuli morci? ãngãndešçiçi kã toc šapçi ur avutu dã bãšãcã.”

³⁴ Isus u ãntors vorba alor: “ãm asta svet lume sã ãmiritã šã sã ãnsorã. ³⁵ Ali eje kari ur fost smatralic vredni sã uskrsnulaskã dãm morc njiš nu su ãnsura, njiš nu sã ãmiritã. ³⁶ Šã jej nu poçi maj mult nikad sã mori, kã jej ãs kupiji alu Dimizov daje kã ãs riđikac dãm morc. Jej ãs ka andeji. ³⁷ Atunšje dã uskrnuće šã Mojsije u arãtat aje ãm svedoçulala aluj dã grmu šje arđe. Akulo jãl çamã pã Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, šã Dimizovu lu Jakov, multã dobã dã pã šje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustã, kãnd toc kustã pãnturu jãl.”*

³⁹ Šjeva ka učitelji dã zakonu alu Mojsije u priznalit: “Učitelju, tu aj svitit benji!” ⁴⁰ Dã pã aje jej nu sor maj ãndurat sã ãl ânšjeršji ku ântribalur.

Mesija ãj maj mari dã kit Car David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

⁴¹ Isus u ântribat: “Šje gãndešçi jej kum svitešçi dã Mesija kã ãj numa Fišjoru lu Car David? ⁴² David dã jãl sãngur ãm kenvije dã Psalmur zãšji:

‘Domnu u zãs alu Domnu amnjov:

Šãz pã desna parçe ame.

⁴³ Šã ju uj vãrlji pã dužmanji atej dãsup pišjorilje atelji.’

⁴⁴ David jasno ãl çamã: ‘Domnu’, atunšje kum poçi jãl sã ãj fijã fišjor?’†

Isus upozoravalešci pã učenici aluj sã sã pãzaskã dã učitelji dã zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Isus svite lu učenici aluj a totã lume punje ureci. ⁴⁶ Jãl u zãs: “Je sama dã učitelji dã zakon alu Mojsije. Jej užívalešci sã sã ŝetalaskã ãm haljinur lunž sã sã fijã pozdravalic ku poštovanje ãm varuŝ pã trgur ŝã jej plaŝji sã ŝadã lokurlje časni ãm sinagogur ŝã pã nuntur. ⁴⁷ Jej pljačkalešci pã udovicur ãm kãŝãlje alor, kãnd faŝji lunž aruguminçi dã pred-stavã. Ali jej ur kãpãta maj gre kaznã.”

21

Udovica dã kutotu ŝje ari alu Dimizov
(Mk 12,41–44)

¹ Kum su ujtãt ãm sus Isus u vãzut pã ominj gãzdaŝj kum bagã banj ãm ŝkatulã kari are ãm Hram. ² Jãl u vãzutu isto aŝa pã mujere vãdojã kum u pus ãm nontru doj miŝj banj dãm aržjint. ³ Isus u zãs: “Ju vã zãk anume, kã asta sãrakã vãdojã anume u dat maj mult dãm toc jej. ⁴ Adiŝje? Daje kã toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dãm aje ŝje ave mult kãnd mujere u dat dãm sãrãŝijã ŝã kutotu ŝje ave dã kust.”

Znakur dã ãnturŝjala lu Krist
(Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

⁵ Kãnd učenici svite dã Hram, ŝã zãŝje kã ave mãndri mar petri, ŝã are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zãs: ⁶ “A dã eŝce stvarur la ŝje vã ujtãc aku, zuva u vinji, kãnd njiŝ una petrã no rãmãnje ajiŝe una pã alta. Jelji ur fi toçi vãrljiçi žos.”

⁷ Jej lor ãntribat pã jãl: “Učitelju kãnd u fi aje? Ŝã ŝefãlj znakuvur ur fi kari ur zãŝji kãnd u fi?”

⁸ Jãl u zãs: “Ujtãcãvã sã nu fijec zãbunjic. Multã lumi ur vinji ãm numilje amnjov ŝã ur zãŝji: ‘Ju mes Mesija’, ŝã ‘Vreme ãj apropi.’ Ali nu bãgãc sama la jej. ⁹ Ŝã kãnd auzãc dã tabãrur ŝã dã nemirur nu fijec frikoŝ, kã eŝce dogãđajur

trãbã sã fijã elŝi ali kraj no vinji aŝa pã friŝ.” ¹⁰ Jãl isto aŝa lju zãs: “Nacija sur boruli protiv dã nacija, ŝã kraljevstva protiv dã kraljevstva. ¹¹ Ŝã u fi potresur pã različitã lokur isto ka ŝã fome ŝã kugur. Ŝã pã nor ur fi frikoŝi stvarur dã vãzut ŝã urãci znakur.

¹² Ali majnti dã ŝje u fi kutotu asta, ŝã vor apuka. Jej vur aduŝji ãm sinagogur la sud ŝã vor bãga ãm čemicur. Jej vur trãje la kraljur ŝã la alci vladar daje kã ŝcec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu da ŝansã sã svedoçulec. ¹⁴ Ali nu vã brigalec ŝje ac zãŝji ãm nençi dã obranã. ¹⁵ Kã ju voj da ãm vreme firi ŝã mãrđuljiã ãm aje merã dã njime no puçe sã sã obranalaskã dã aje, ili sã sã batã protiv dã aje. ¹⁶ Ŝã voj vic fi izdalic, da čak ŝã dã la roditelji avoŝtri ŝã dã la frac ŝã dã la njam, urtaŝj, ŝã orikic dãm voj ur fi amurãc. ¹⁷ Toc vor mãrzãli daje kã ŝcec učenici amej. ¹⁸ Tot njiŝ unu pãr* dã pã kapičilje avoŝtri nu vu piri. ¹⁹ Ŝã dãkã nu odustanalec vic kãpãta kust dã erikeŝ.”

Proroŝtvo dã uniŝtenje dã Jeruzalem
(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ Isus spunje: “Voj vic vide Jeruzalem opkolulit dã kãtãnj, atunŝje voj ac ŝci kã u fi uniŝten. ²¹ Atunŝje eje ãm regija Judeja trãbã sã skepi ãm planinur, eje kari kustã ãm varuŝ trãbã sã fugã dã akulo ŝã heje pãm satur sã nu mergã ãm varuŝ. ²² Kã ãm elje zãlji dã oŝvetã kutotu stvarurlje dãm Kenvija svãntã sur umplje. ²³ Jao alu elje kari ãs gãrjonji ili rãnjeŝci pã cãcã kupij ãm zãljilje kã bjeda ŝã mirgu protiv dã eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikic ur muri pã ŝpica dã mač ŝã ostali ur fi zarobulic ãntrã mulçi nacijur. Jeruzalem u fi kãlkat dã la ominji kari nus židovi pãn ŝje nu lji treŝji vreme dã vladalalã.”

Isus sviteŝci kum su ãntorŝji napoj pã pãmãnt

(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, pã sori, lunã ŝã pã ŝcevilje, ŝã ominji pã

* **21,18** unu pãr Isus sviteŝci dã maj mik dio la aje osobã. Jãl sviteŝci kã ãntragã osoba nu u propadali. Isus mar spunje kã orikic ur fi amurãc, a ŝjinjiva priŝjepi kã duhovno alor nu lju fi njimika. **21,24** Iz 63,18; Dn 8,13

pământ ur fi ăm mari nevoljur, dă graju mari dă valovur. ²⁶ Sufljičilje ominjilor lu lăsa dă frikă dă ha šje tek u vinji pã svet kã silurlje dãm nor sur zdrãnjina. ²⁷ Šã atunšje jej ur svedočuli kã ju am vinjit Fišjoru Omuluj pã oblak ku mari pučeri šã ku slavã. ²⁸ Kãnd u fi asta ujtãcãvã sus šã rãdikac kapičilje kã Dimizov vinji sã vã oslobudulaskã.”

*Usporedbã dã ljemnu dã smokvã
(Mt 24,32; Mk 13,28)*

²⁹ Isus lju spus usporedbã: “Bãgãc sama la ljemnu dã smokvã, šã alčilje ljemnji! ³⁰ Kit sã punji listur, voj viđec kã vara aj apropi. ³¹ Isto aša kãnd vi viđe asta kã u fi voj ac šci kã kraljevstva lu Dimizov aj apropi. ³² Anume, ju pot zãšji: asta ominj kari kustã no fužji ãndãrãt majnti dã šje kutotu asta no fi.† ³³ Norurlje šã pãmãntu u trešji ãndãrãt, ali vorbilje amelji nikad nor trešji.”

*Fijec spremni dã Isusov dolazak
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)*

³⁴ Isus u zãs: “Nu lãsa brigur ăm sufljituc dã mãnkari, buturã šã brigur dã asta kust, sã nu vã dukã dã la Dimizov kã zuve poçi sã vijã ³⁵ dãm turdatã. Kã u vinji pã toc bez obzira hunđi kustãc pã pãmãnt. ³⁶ Pãzãc dãm ala rãnd pã toçi vremilje. Šã arugãcãvã sã fijec spremni sã skãpãc dã kutotu asta šje u fi, šã sã pučec sã fijec ăm nençe ame la Fišjoru Omuluj fãr dã frikã.”

³⁷ Ăm totã zã Isus ãnvãca ăm Hram, ali nopçe jãl fužje afarã šã ãš fãšje lok la planina dã maslinur. ³⁸ Ali dã điminjaca rãkori, totã lume vinje sã pujã ureçi la jãl ăm Hram.

21,27 Dn 7,13 † **21,32** asta ominj kari kustãĂm original skrijã: “asta generacijã”. Postojulešci različitur naćinur kum sã prišjipenj asta redak: 1. asta generacija znaćalešci pã heje kari kusta ăm vreme kãnd Isus svite a aje znaćalešci kã u fi uništenje dã Jeruzalem šã alći znakovur kari u adušji la povratku alu Krist su apukat kãnd jej u kusta; 2. asta generacijã znaćalešci alta vrstã dã ominj kari ãs rej šã sã suprotstavljalešci lu Isus, a aje znaćalešci kã uvijek u fi nevjernici kari sã suprotstavljalešci lu Isus pãn la trenutak kãnd jãl su vratali pã pãmãnt; 3. asta generacijã znaćalešci “asta rasã” odnosuleši pã židovur, šje znaćalašci kã židovska rasa nu u prošuli majnti dã šje Isus su ãntoršji pã pãmãnt, ili 4. asta generacija znaćalešci kã ominji u kusta pãn do kraja a aje znaćalešci kãnd su dogoduli događajur su spomenuli ăm stihovur 25–26, Isus su ãntoršji pã pãmãnt kãnd aje generacijã u kusta.

22

*Juda su ligizit sã izdãlaskã pã Isus
(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)*

¹ Are apropi Pasha, kari are elši zã dã blagdan dã pita fãr dã kvas. ² Mar popur šã učitelji dã zakonu alu Mojsije planãrze kum ar puçe sã amori pã Isus ali alor lji are frikã dã lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat ăm Juda Iskar-iot, kari are unu dãm dvanaest (12) apostola. ⁴ Jãl u mers šã su ligizit ku mar popur šã ku stražari dã Hram kum ar puçe sã ãl izdalaskã pã Isus. ⁵ Jej asre fãloš dã aje šã sor ligizit ku Juda sã aj đe banj. ⁶ Juda su ligizit šã atunšje su ujtat dã prilikã sã ãl izdalaskã pã jãl afarã pã askuns fãr dã lumi.

*Priprema dã Pasha
(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)*

⁷ Zuva dã Pita fãr dã kvas, u vinjit pã kalji birkuca pã Pashã a aje trãbuje sã fijã žrtvovalitã. ⁸ Aša Isus u mãnat pã Petar šã pã Ivan šã lju zãs: “Dušjec šã pripremilec večera dã Pashã pãntu noj sã mãnkãnj.”

⁹ Jej lor ãntribat pã jãl: “Hunđi gãndešć sã pripremlenj?”

¹⁰ Jãl lju zãs alor: “Punjec ureçi, kum vinjec ăm varuš, voj ac afla pã om kari dušji mari bukal dã apã. Sljedilecãl pãn la kasa hunđi meržji. ¹¹ Atunšje zãšjec lu kapu dã kasã: ‘Ućitelju ãntrabã, Hunđi aj soba ăm kari pot mãnka večera dã Pashã ku ućenici amej?’ ¹² Jãl cu arãta atunšje soba sus pã kat mari šã opremilitã ku kutotu. Fãšjec pripremlurle akulo.” ¹³ Aša jej ur mers šã ur aflat stvarurle kum Isus ljur zãs, šã jej ur fãkut priprema dã večera pã Pashã.

Zadnja večera lu Domn

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Känd u vinjit vreme sã mãnãšji una, Isus šu lot lok la masã, šã ku jãl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jãl u zãs: “Ju am avut mari vojã sã am večera dã Pashã ku voj majnti dã šje uj patali ku morče. ¹⁶ Ju vã zãk kã nikad maj mult nu uj mãnka večera dã Pasha majnti dã šje nu su ispunuli ãm kraljevstva lu Dimizov.”*

¹⁷ Atunšje u lot kljištaru ku vin šã u dat hvalã alu Dimizov, šã u zãs: “Loc asta šã ãmpãrcãc ãntri voj. ¹⁸ ãm napoj, ju vã zãk, ju noj be dã plodu dã strugur pãn šje no vinji kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁹ Isus u lot pita, šã u dat hvalã alu Dimizov, u rupt ãm dovã šã u dat la učenici aluj šã u zãs: “Asta ãj tela ame, kari u fost datã pãntru voj. Fãšjec asta ãm ãngãndalã dã minji.” ²⁰ Šã isto aša dã pã mãnkari, jãl u lot kljištaru dãm kari toc ur be šã u zãs: “Asta kljištar ãj novi zavjet ãm sãnžilje amnjov, kari ãj vãrsat pãntru voj.

²¹ Ujtãcãvã kã izdajica ame ãj la masã apropi dã minji! ²² Ju Fišjoru Omuluj uj muri kã aša are skris ãm nençi ali jao lu omula kari mu izdalit!” ²³ Pã aje jej sor apukat sã sã ãntrebi una pã alt kari ar fašji aje.

Ponizni ãs maj mari ãm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Isto aša su apukat apostoli unu svat ãntri jej, ka šjinji ar trãbuji sã fijã maj mari ãntrã jej. ²⁵ Aša Isus u zãs: “Kraljevi dã asta svet vladalešçi ku narodu pã koristu alor šã ari puçeri pã jej, šã jej sãngur zãšji kã fašji benji. ²⁶ Ali nu ãj aša ku voj! Lasãc pã maj mari dãm voj sã fijã hãl maj ponizni, a hãl maj

bãtãrn ka sluga. ²⁷ Aku šjinji ãj maj mari, gostu la masã ili poslužitelju kari ãj sluga? Hãl kari ãj la masã da nu? Ali ujtãci, ju mes ajišje ku voj ali ka sluga avostru. ²⁸ Voj ac rãmas ku minji pãm ãnšjirkalurlje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijã, aša isto, ju voj da avovã, ³⁰ pravo sã mãnkcãc šã sã bijec la masa ame ãm kraljevstva ame, šã sã šãdec pã prijestolje, sã sudulec pã dvanaest plemurlje dã Izrael.”

Isus spunji alu apostolur dã kušnjur šã dã pretnjur šje vinji

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isus u zãs: “Šã tu Šimun, Šimun, punji ureçi! Sotona u šjirut dopuštenje sã vã iskušulaskã ka pã pšenicã ãm sito.† ³² Ali ju mam arugat pãntru çinji, dã ãnkriçdala ata sã nu kadã. Šã tu trãbã sã ãmbãlurec ãm vjerã pã fracì atej kãnd vij ãm napoj la minji.”

³³ Petar u zãs: “Domnje ju mes spreman sã mã duk ãm çemicã šã sã mor ku çinji!”

³⁴ Isus u ãntors vorba: “Lasã mã sã ac zãk kã kukošu no kukuruzu astãs majnti dã šje tu mi tãgãdi ãm tri rãndur kã nu mã kunošč.”

³⁵ Isus jarã lju ãntribat: “Kãnd vam mãnãt afarã fãr dã ãibularušč šã fãr dã tãšč, ili cipilišč, arec ãm šjeva ka potreba?”

Jej u zãs: “Nu.”

³⁶ Ali jãl u svãtit: “Maj mejnkulo, dakã avec ãibularušč jec ku voj, šã isto aša šã taška šã dakã nu aj maç vindì šubac šã kumpãrã maç.‡ ³⁷ Kã sigurno trãbã sã sã ispunulaskã šje are skris dã minji, anume: ‘Jãl are smatralit dã zloçinac’–isto šje u zãs proroci dã minji trãbã sã sã ispunulaskã.”

³⁸ Atunšje jej ur zãs: “Ujtãci Domnje, noj avenj doj maçur.”

* **22,16** Pasha u podsjetilit pã izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dãm ropstvo dãm Egipat kãnd u žrtvovalit birkã a jej u pus sãnžji pã uša alu kasa alor. Pã sličan naçin, Isus u mãnãt pã birka alu Dimizov šã ku sãnžilje alu Isus sã oslobodulaskã pã narodu alor dãm grehurlje alor. Isus ãm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunšje vjernici ur ave mari feštã, jej ur slavali kã Dimizov lju izbavali. † **22,31** ðavao gãnde sã lji odvojulaskã dã la Isus ka kum seljak odvãjalešçi pšenicã dã la ljuskã. ‡ **22,36** Kãnd učenici majnti ur krenulit sã propovjedãlaskã, Isus are tari popularan a ominji ur arãtat gostoprímstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurlje sã promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici trãbã sã sã pãzaskã sã fijã spremni sã sã osigurulaskã šã sã zaštitilaskã. **22,37** Iz 53,12

Jäl u äntors vorba: “Aku äj dästul ku asta svat.”[§]

Muka alu Isus äm gardu dä Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Isus u mers aku la Planina dä maslinur, kum ave jäl običaj sä fakä, sä učenici aluj ur vinjit ku jäl. ⁴⁰ Känd u vinjit jäl pä lok, jäl u zäs alor: “Arugäcävä dä aje sä nu kädec äm kušnjä!”

⁴¹ Jäl su maknulis ändärät dä la jej aša dä parči ka kum aj värlji peträ, sä u käzut pä ðinuc, sä sä aruga. ⁴² Jäl u zäs: “Tata, dakä tu gändešc je kljistarusta dä patnjä dä la minji! Jarä nu fijä ame vojä mar ata fijä fäkutä!” ⁴³ Atunšje andalu däm nor u vinjit sä lu ämbälurit pä jäl. ⁴⁴ Kum are äm mari mukur jäl sä maj tari sä aruga. Šä znoju aluj su fäkut äm kapljicur, dä sänži kura pä pämant.* ⁴⁵ Atunšje Isus su skulat däm aruguminči sä u mers äm napoj la apostoli aluj. Jäl lju aflat kum sä kulka činjic dä žalji. ⁴⁶ Aša jäl lju zäs: “Adäšje vä kulkäc? Skuläcävä sä arugäcävä sä nu kädec äm kušnjä!”

Isus äj apukat

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Isus inka svite känd ur vinjit mulc ominj. Jej ur vinjit dä pä jäl. Unu däm jej are sä Juda unu däm dvanaest (12) apostolur. Jäl u vinjit dä apropi la Isus sä lu surutat äm ubraz. ⁴⁸ Ali Isus ju zäs aluj: “Juda, izdalešc pä minji, Fišjoru alu Omuluj, ku surutala?”

⁴⁹ Apostoli känd u väzut šje su dogodulit jej ur äntribat: “Domnu, sä nji bäčenj ku mačurlje?” ⁵⁰ Šä unu däm jej u luvit ku maču pä sluga lu popa mari, sä ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zäs: “Dästul, nu maj vä bäcec!” Jäl u pus mäna pä ureci sä lu iscjelilit.

⁵² Atunšje Isus u zäs lu mar popur sä lu straža dä Hram, sä lu bätärnji kari ur

vinjit afarä protiv dä jäl: “Ac vinjit ku mačur sä ku palicur ka pä buntovnik?⁵³ Nikad nac räðikat njiš žježijtu protiv dä minji känd arem ku voj äm totä zä äm Hram. Ali aku äj vreme avosträ sä sä vladalaskä tama.”[†]

Petar tägädešci pä Isus

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18,25–27)

⁵⁴ Atunšje jej lor apukat pä Isus, lor dus ändärät sä lor dus la kasa la maj mari popä. Petar sljedile pä däparči. ⁵⁵ Fok ur fäkut äm sredina dä udvar, sä kum šäde lume akulo, Petar u vinjit äntri jej. ⁵⁶ Una tänärä sluškinja lu väzut kä šaði äm lumina dä fok, u mucät pä jäl tari sä u zäs dä pä aje: “Omusta are ku jäl isto.”

⁵⁷ Ali jäl u tägädit sä u zäs: “Nu, ju nu mes. Ju nü äl kunosk pä jäl!”

⁵⁸ Nu mult dä pä aje altu om lu väzut sä u zäs: “Spunji! Tu ješc unu däm jej!”

Ali Petar u äntors vorba: “Ju nu mes!”

⁵⁹ Hundiva unu šas dä pä aje altu om uporno tvrdäle: “Sigurno, asta om are ku jäl, kä jäl äj Galilejac!”

⁶⁰ Ali Petar u zäs: “Ju nu šcuv dä šje svitešc!” Šä točno atunšje känd inka svite, kukošu u kukuruzät. ⁶¹ Domnu su äntors sä su ujtat pä Petar. Šä vorbilje lu Domnuluj ur vinjit äm napoj la Petar, kum u zäs jäl: “Majnti dä šje kukošu u kukuruzä astäs tu mi tägädi pä minji äm tri rändur.” ⁶² Šä Petar u mers afarä sä plängänt tari.

⁶³ Ominji kari äl päze pä Isus äš fäšje šjuf däm jäl sä äl bäče. ⁶⁴ Jej ur pus fljancä pä oč, äl luvä äm ubraz sä sä akäca dä jäl: “Ajde prorokulešci! Spunji nji šjinji ču luvit äm ubraz?” ⁶⁵ Šä jej alu Isus ur zäs maj mulci uräci vorbi.

Isus äj la maj mari sud

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

§ 22,38 Aku äj dästul ku asta svat Asta ar puče sä fijä: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: “aku avenj dovoljno mačur” ili 2. Isus gändešci jej sä šce sä svitaskä dä aje kä ari mačevur: “Dästul äj asta svat dä mačevur”. Känd Isus svite kä ar trbuji sä kumpiri mačevur, jäl lji svite dä opasnost ku kari su afla. Jäl anume nu gände sä kumpiri jej mačevur sä sä borulaskä. * 22,44 Äm orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak. † 22,53 vladalaskä tamaAje äj vreme känd Sotona lukrä.

⁶⁶ Dă răkori ăm alta ză, bătărni, una ku mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije, ur adus pã Isus ăm nenće dă sudu alor. ⁶⁷ Jej ur zăs: “Spunjinji dakã ješč tu Krist.”

Jăl u ăntors vorba: “Să vã spuj nu mac ănkređi, ⁶⁸ šă sã vã ăntreb pã voj dă Krist, voj nu ac ăntoršji vorba. ⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fišjoru alu Omuluj, uj fi ăm pučeri pã desna parći dă măna lu Dimizov.”

⁷⁰ Šă jej toc ur zăs, “Atunšje tu ješč Fišjoru alu Dimizov?”

Šă jăl u ăntors vorba: “Da baš kum zăšjec! Ju mes!”

⁷¹ Atunšje jej or zăs: “Šefălj dokazur maj mult nji trăbujă? Noj săngur anj auzăt dăm gura aluj!”

23

Isus la Pilat kari are upravitelj šă rimljanin

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Toc kari as re dio dă sud sor skulat šă lor adus pã Isus la Pilat. ² Šă jej sor apukat sã adukã optužbur protiv dă jăl: “Noj anj aflat kum strikã pã lumi. Jăl u zabranalit sã sã plăcaskã porezu lu Caru dă Rim. Jăl tvrdăleşci kã jăl ăj Krist Car.”

³ Pilat lu ăntribat: “Ješč tu Car dă Židov?”

Isus u ăntors vorba: “Da kum aj zăs tu.”

⁴ Pilat u zăs atunšje lu mar popur šă lu gărmadă dă lumi, “Ju nam aflat njimika dă šje laš optužuli šă suduli.”

⁵ Ali jej šă maj tari navalale: “Jăl bunulešci pã toc pã pământu anostru.* Su apukat sã ănveci ăm Galileja šă u vinjit ăm Jeruzalem.”

Isus ăm nenće lu Car Herod

⁶ Kănd u auzăt Pilat kã sã svitešci dă Galileja, jăl u ăntribat: “Ăj omusta dăm loku Galileja?” ⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mănãt la Herod kari are ăm Jeruzalem atunšje.

⁸ Herod are fãlos kã veđi pã Isus. Kã dă mult gănde sã ăl vadã pã Jăl daje kã u auzăt mult dă jăl, šă Herod sã nadale kã lu viđe sã fakã čudur. ⁹ Herod svite mult, ăntriba mulci, ali nu ju fost ăntorsã njiš una vorba. ¹⁰ Mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije asre isto akulo šă jej ur zăs tari mar optužbur protiv dă Isus. ¹¹ Atunšje Herod šă stražurlje aluj ăš fãšje šodã dăm Isus šă ăl fãšje bulănd. Jej lor ămbrăkat pã jăl ăm haljinur dă Car šă lor mănãt la Pilat. ¹² Šă ăm aje ză Pilat šă Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

Isus ăm napoj la Pilat

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Atunšje Pilat u čimat una pã mar popur šă pã alci vođur kari as re židovi šă pã gărmadă dă lumi. ¹⁴ Jăl lju zăs: “Voj ac adus pã omusta kã bunule pã lumi ali ju vã uvjerălesk kã kănd ăl ispičem nam aflat njiš šefălj krivică am jăl. Jăl nu ăj duvină njiš dă una krivică dă šje ac optužulit. ¹⁵ Njiš Herod nu aflat njimik ăm jăl, kapu lu mănãt ăm napoj la noj. Jăl no făkut njimika sã zavredilaskã kaznă dă morci. ¹⁶ Ju uj da sã ăl bičalaskã benji benj šă luj slăbuză.”

Da li Pilat u slăbuză pã Isus ili pã Baraba?

¹⁷ † ¹⁸ Ali jej ur mužjit ăm grupur tari, “Ăndărăt ku omusta! Noj găndenj sã ăl slăbož pã Baraba!” ¹⁹ (Baraba are ăm čemică kã bunule pã lumi ăm Jeruzalem šă u amurăt.) ²⁰ Pilat daje gănde sã slăbodă pã Isus šă aša lju svătit alor ăm napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecăl pã krušji! Punjecăl pã krušji!”

²² Atunšje po treći rănd, jăl lju svătit alor: “Adišje? Spunjecăm šje rov u făkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sã zaslužulaskã morci. Aša luj dă sã ăl bičalaskã šă atunšje lăsa sã fugă.”

²³ Ali jej mužje šă maj tari, šă zahtjevale sã ăl pujă pã krušji. Šă napokon jej ur

22,69 Ps 110,1 * **23,5** toc pã pământu anostru Ăm original skrija: “pãm ăntragă Judeja”. Ali ajišje sã odnosulešci pã rimska provincija “Judeja”, pã cijela domovina alu Židov. † **23,17** Ăm bătărni grčki rukopisur ăj: ¹⁷ “Jej ave običaj pã festival kã are obavezalit pã unu dăm zatvoreniš sã slăbodă afară.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6.

kăpătat šje gănđe. ²⁴ Pilat u dat zapovjed sã sã fakã kazna šje ur zahtjevalit jej. ²⁵ Aša ãm tokmã ku zahtjevula, jãl u slãbuzãt dãm çemicã pã om šje u rãđikat bunã šã u amurãt ali jãl u ãntors pã Isus la jej sã ãl pujã pã krušji.

Pã Isus ãl punji pã krušji

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Šã kum lor dus ãndãrãt pã Isus, jej ur apukat pã om šje sã çima Šimun, dãm varušu Cirena, kari vinje akasã dãm sat. Jej ur pus krušje pã jãl sã dukã ãm loku lu Isus. ²⁷ Multã lumi ãl sljedile pã Isus šã mujer kari plãnzje šã žalale pã jãl. ²⁸ Isus su ãntors la jej šã lju zãs: “Mujerilje dãm Jeruzalem, nu plãnzjec pãntu minji, mar plãnzjec pãntu voj šã pãntu kupiji avoštiri. ²⁹ Kã anume u vinji vremi† kãnd ur zãšji lume, ‘Blagoslovuliçi ãs elje kari nikad no ar avut šã injimilje kari nikad nor purtat kupij šã çãcãlje kari nikad nor avut lapçi ãm jelji!’” ³⁰ Lume sor apuka atunšje sã zãkã lu planinur: ‘Kãdec žos pã noj!’ šã lu ðalur: ‘Astupãcãnji!’ ³¹ Kã dakã fašji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, šje nar puçe sã peci uskat?”*

³² Akulo asre isto doj alci, amãndoj kriminalci kari trãbã sã fijã pus pã krušji sã mori ku Isus una. ³³ Kãnd ur vinjit pã loku šje sã çima osu dã kap, jej lor apukat šã lor pus pã krušji, una ku doj kriminalci, unu pã desna, unu pã ljeva parçe aluj.

³⁴ Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šcijã šje fašji.”† Šã vojnici ur skos kockã sã sã ãmperci dãm coljilje aluj ãntri jej.

³⁵ Lume stãçe šã sã ujta; šã vladarur asre akulo šã ãl rãđe: “Jãl u spasalit pã alci. Aku dakã ãj Krist, akuljes dã la

Dimizov, lasã sã sã spasalaskã sãngur!” ³⁶ Kãtãnjilje isto ãš fãšje šjuf dãm jãl. Šã jej ur vinjit šã u ãmbijet aluj ucãt.† ³⁷ Jej ur zãs: “Dakã ješč tu Caru dã Židov, spasalešçiçi pã çinji sãngur!” ³⁸ Sus la kap are skris: “Asta ãj Caru dã Židov.”

Doj kriminalc una pã krušji ku Isus

³⁹ Unu dãm eje kriminalc kari ãs re puš pã krušji ku Isus ãl vredele šã jãl u zãs: “Dakã ješč tu Krist, atunšje spasalešçiçi, šã pã noj isto!”

⁴⁰ Altu kriminalac lu mužjit pã elši šã u zãs: “Nu ci frikã dã Dimizov? Tãrpãlešč ista kazna ka jãl. ⁴¹ Tu šã ju šcenj ista pravedno kaznalic. Noj anj kãpãtat kaznã dã lukrurlje relji, ali omusta no fãkut njimika.” ⁴² Atunšje ju zãs lu Isus: “Isuse, ãngãndešçiçi tu dã minji kãnd vi vinji ãm kraljevstva ata.”

⁴³ Isus ju zãs ãm ãnturšjalã dã vorba: “Anume, ju ãc zãk: astãs vi fi ku minji ãm Raj!”

Morçe lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kãnd are hundiva dãm njaza, are ãntunjerik ãntreg pãmãntu pãn ãm tri (3) šasur. ⁴⁵ Sorilje are ãntunjerik, šã feringa ãm HramŠ su tijet pã pola. ⁴⁶ Atunšje Isus u plãns ãm graj tari šã zãšje: “Tata ãm mãnjlje atelji ju puj duhu amnjov.” Kãnd u zãs Isus asta, jãl u murit.

⁴⁷ Kãnd u vãzut asta kapetanu šje u fost, jãl u slavalit pã Dimizov kum u zãs: “Omusta are sigurno pravedan!” ⁴⁸ Šã totã lume kari sor akuljes sã vadã kum lor punji pã krušji, kãnd ur vãzut šje u fost, ur mers akasã šã ãš bãçe dã žalji çepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari ãl kunušçe pã

† **23,29** Asta vremi u vinjit 70 aj dã pã Krist. Kãtãnjilje dã Rim u opkolulit šã uništilit Jeruzalem šã u murit pã mulc židovur. § **23,29** ãm aje vremi kupiji ãm Jeruzalem ur trpãli tari urãt. Atunšje ominji ur gãndi kã ãj maj benji dã ominj sã nu ajvi kupij. Nuj tugã maj mari kãnd vejs kum kupiji alor patalešçi ili mori. **23,30** Hoš 10,8 * **23,31** Uskat ljemnu maj tari arđi dã kit verđi ljemnu. Arđala znaçalešçi patalalã ili kaznã. Isus are pã krušji ka verđi ljemnu daje kã jãl nu zaslužulit sã ardã (sã trpãlaskã). Ominji kari u odbacalit pã Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužilit sã ardã (sã patalaskã) dã grehurlje alor. † **23,34** Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šcijã šje fašji.” ãm orikic grçki rukopisur nuj asta skris. **23,34** Ps 22,18 † **23,36** Ocãt are jeftinã buturã kari obiçni ominj bije. Vojnici fãšje šjuf dãm Isus šã ãj dãde jeftinã buturã alu šjinjiva kari ãj kralj.

23,36 Ps 69,21 § **23,45** feringa ãm Hram Asta feringã are 25 metara dã nalt šã odvajale svãnt loku dã la Hram.

jäl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus däm Galileja stäce ša sä ujta dä däparci.

Josip punji äm gropä pä Isus
(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰ Are om šje sä čima Josip. Jäl are član dä mari sud dä židov. Bun om ša pravedan ⁵¹ kari no dat pä prav la odlukurlje šje ur fäkut ku Isus. Jäl are däm Arimateja, unu varuš la Judeja ša are däm unu kari aščipta sä vijä kraljevstvo lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat ša lu äntribat dakä poči kápata tela lu Isus. ⁵³ Josip u lot žos pä Isus dä pä krušji ša lu änvälit äm plahtä. Ša lu pus äm gropä šje are sklesalitä däm peträ äm kari inka njime no fost ängrupatä. ⁵⁴ Zuva dä pripremä are ša zuva dä sämbäta vinje.

⁵⁵ Mujerilje kari ur vinjit ku Isus däm Galileja isto äl sljedile. Jelji ur väzut gropa, ša kum are tela aluj postavalitä. ⁵⁶ Aša ur mers äm napoj ša ur pripremlit uloj ša parfemur sä ungä tela alu Isus, ali pä zuva dä sämbäta jej sä odmarale dä pä zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult äm gropä
(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Elši zuva dä säptämänä, are duminjika, tari dä ðiminjaca mujerilje ur mers la gropä, ša adušje uloj ku miros šje ur pripremlit. ² Jej ur aflat peträ* kä u fost äntorsä ändärät dä la gropä. ³ Känd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus. ⁴ Ša atunšje, känd inka stäce akulo äm šok, ujtäci! Doj ominj stäce längä jelji äm colji šje svitläze. ⁵ Mujerilje sur änfrikušat tari, kapu sur poklonulit pän la pämänt ku ubrazu ša ominji lgor zäs: “Adišje kutäc pä om äm kust äntträ ominj morc? ⁶ Jäl nuj ajiše. Jäl u uskrsnulit! Ängändecävä šje vu zäs jäl känd are inka äm Galileja: ⁷ “Träbä ju Fišjoru Omuluj sä fjuv dat äm mänjilje lu ominji rej ša sä mä puji pä krušji daje sä uskrsnulaskä pä treća (3) zä.”

* **24,2** peträ Asta are mar, isklesan okruglä peträ dovoljno mari sä askundä ulaz dä märmänči. Träbuje maj mulc ominj sä maknalaskä petra. **24,7** Lk 9,22

⁸ Atunšje jej sor ängändit dä vorbilje aluj. ⁹ Känd sor äntors dä la gropä kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur ša alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija däm varušu Magdala, Ivana ša Marija, mumäsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puvešče alu mujeriljelje lju su väzut alu apostolur kä svite bulunzemi, dä aša nu ljur änkruzut. ¹² Ali Petar su skulat ša u aljirgat la gropä. Akulo u stat sä sä ujci äm nontru, ša u väzut numa plahtä. Atunšje u mers äm napoj hundü are ša sä äntriba šje u fost aje.

Isus sä aratä la učenikur pä kalje äm Emaus

¹³ Äm aje ista zuva doj (2) učenikur märžje äm lok Emaus, jedanaest (11) kilometara däm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt šje u fost. ¹⁵ Atunšje känd svite ša känd sä äntriba dä kutotu aje, Isus sängur u vinjit ša umbla ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit sä nu äl kunoskä pä Isus.

¹⁷ Isus lju äntribat pä jej: “Ša šje raspravljalec aša iskreno känd umbläc?” Ša jej or stat trišč.

¹⁸ Unu däm jej, unu kari sä čima Kleofa, ju äntors vorba: “Ješč tu jedini stranac äm Jeruzalem kari nu šcijä šje u fost ajiše äm zadnji par zälji?”

¹⁹ Isus u äntribat: “Šje u fost?”

Jej ur äntors vorba: “Dä kutotu šje su dogodulit ku Isus däm Nazaret. Jäl are Prorok, om bälour äm djelur, ša äm vorbi äm njenće lu Dimizov, ša la lumi. ²⁰ Mar popur ša anoštri poglavarur lor dat sä sudulaskä pä Isus pä morči, ša jej lur pus pä krušji! ²¹ Noj nji nadalenj kä äj jäl ala unu kari u otkupili Izrael. Ša astäs äj treća (3) zuva dä atunšje. ²² Ali pä aje kutotu orikići mujer däm grupa anosträ nju iznenadalit benji benj. Dä räkori dä ðiminjacasta jelji ur mers la gropä. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit äm napoj sä nji zäkä kä ur väzut vizijä dä andelj dä kari ur zäs kä Isus äj äm kust. ²⁴ Orikic däm grupa anosträ ur

mers la gropă să vadă să ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor văzut pã jãl.”

²⁵ Šã Isus lju zãs: “O voj ominj bulãnz šã ãm sufljičilje avoštři nu šćec spremni sã ãnkriđec šje ur zãs proroci! ²⁶ Nar trãbuji Krist sã patalaskã dã toći stvarurlješće šã atunšje Dimizov sã ãl proslavalaskã?”† ²⁷ Jãl u spus maj menkulo šje are zãs dã jãl, ãm toći svãnti kenvijur; su apukat ku Mojsije šã pãm toc Proroci.

²⁸ Kãnd ur vinjit dapropi ãm lok hundĩ mãržje, Isus su arãtat ãm namjerã sã mergã maj menkulo. ²⁹ Ali jej lor nagovorulit sã rãmãji. “Rãmãnji ku noj; mar ãj kasno. Zuva ãj mar gata.” Atunšje jãl u mers ãm nontru sã rãmãji ku jej. ³⁰ Atunšje kãnd are ku jej la masã, Isus u lot pitã, u blagoslovulitu šã u rupt ãm dovã šã lju dat alor. ³¹ Aku oći alor puće sã vadã, šã jej lor kunuskut, šã dã pã aje Isus u nestalit.

³² Šã jej ur zãs una la alt: “Nu nji arđe sufljičilje anoštři kãnd svite jãl ku noj pã kalji, šã kãnd nji objasnale jãl svãntã kenvijã?” ³³ Atunšje jej sor skulat šã ur mers ãm napoj ãm Jeruzalem. Akulo ur aflat pã jedanaest (11) apostolur una pã kupã, šã pã orikic alci ku jej. ³⁴ Ešće lju spus: “Domnu anume u uskrsnulit, šã su arãtat la Šimun.” ³⁵ Doj (2) ućenikur ur spus šje ur pãcãt pã kalji, šã kum lor kunuskut kãnd u rupt pita.

*Isus sã aratã la ućenikur
(Iv 20,19–23)*

³⁶ Čak šã kãnd svite dã aje šje ur pãcãt, Isus stãće akulo ãntrã jej šã jãl lju zãs: “Putuljalã fijã ku voj!” ³⁷ Jej as re zubunjic šã ãnfrikušac kã jej gãnde kã veđi duh. ³⁸ Ali Isus u zãs: “Adišje vi frikã? Šã adãšje vinji sumnjur ãm sufljičilje avoštři? ³⁹ Ujtãcãvã la pišjorilje

amelji šã la mãnjilje amelji! Ujtãcãvã ju mes! Punjec mãnjilje šã uvjerilecãvã, kã duh nari karnji šã osã kum viđec kum ju am.” ⁴⁰ Kãnd u zãs asta jãl lju arãtat mãnjilje šã pišjorilje.

⁴¹ Ali dã fãlušuja mari, jej inka nu ãnkriđe, šã sã čudule. Jãl lju zãs: “Avec ajiše šjeva dã mãnkãt?” ⁴² Jej jur dat aluj dãrab dã pešći fript. ⁴³ Isus u lot šã u mãnkãt ãm nenće alor.†

⁴⁴ Isus lju zãs: “Asta ãj aje šje ju vã svitem avovã kãnd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dã minji as re skrišã ãm zakonu lu Mojsije, šã ãm kenvijurlje dã prorokur šã ãm Psalmur trãbuje sã sã ispunulaskã.” ⁴⁵ Atunšje jãl lju dãsvãkut gãndurlje alor sã potã sã prišjepi svãntã kenvija. ⁴⁶ Jej u zãs: “Asta ãj skris ãm svãntã kenvijã: kã Krist trãbã sã patalaskã šã sã uskrsnulaskã dãm morc pã treća (3) zã. ⁴⁷ Isto aša ãnkãjalã šã jirtala dã grehur ar trãbuji sã fijã propovjedalići ãm numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurlje alor, šã sã sã apušji elši ku propovjed ãm Jeruzalem. ⁴⁸ Voj šćec svedoci dã stvarurlješće.

⁴⁹ Šã ju uj mãnã žos pã voj Duh svãnt šje Tata amnjov u igirit. Ali rãmãnjec ajiše ãm varuš pãn šje nu vic fi ãmbrãkac ku pučeri dã sus!”Š

*Isus sã ãntoršji ãm nor
(Mk 16,19–20; Dj 1,9–11)*

⁵⁰ Isus lju dus dã apropri ãm lok Betanija. Jãl u rãđikat mãnjilje ãm sus šã lju blagoslovulit pã jej. ⁵¹ Šã kãnd lji blagoslovule pã jej, jãl u fost rãđikat šã dus sus ãm nor. ⁵² Jej sã klanjale la jãl, šã ku fulušuje mari sur ãntors ãm Jeruzalem, ⁵³ šã ãm Hram cijelo vreme ãl blagoslovule pã Dimizov.

† **24,26** Asta svitešći dã vremi kãnd Isus u kãpãta čast šã slava kãnd jãl u fi car. ‡ **24,43** Asta u fãkut sã lji areći kã nuj duh, kã duhovur nu mãnãnkã. § **24,49** ãmbrãkac ku pučeri dã sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljilje astupa pã osobã, ku aje u kãpãta sila dã Svãnt duhu sã svjedočulaskã lu alci dã Isus.